

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**TÜRKİYE'DE YABANCILARA ARAPÇA ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN
ÖĞRETİM SETLERİNDE YER ALAN YAZMA ETKİNLİKLERİNİN AVRUPA
ORTAK BAŞVURU METNİNE UYGUNLUĞUNUN İNCELENMESİ (B1 SEVİYESİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülsüm EROL

Arap Dili Eğitimi Anabilim Dalı
Arap Dili Eğitimi Programı

AĞUSTOS 2021

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**TÜRKİYEDE YABANCILARA ARAPÇA ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN
ÖĞRETİM SETLERİNDE YER ALAN YAZMA ETKİNLİKLERİNİN AVRUPA
ORTAK BAŞVURU METNİNE UYGUNLUĞUNUN İNCELENMESİ (B1 SEVİYESİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülsüm EROL
(Y1812.320003)

Arap Dili Eğitimi Anabilim Dalı
Arap Dili Eğitimi Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Abityaşar KOÇAK

AĞUSTOS 2021

ONAY FORMU

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Türkiye’de Yabancılara Arapça Öğretiminde Kullanılan Öğretim Setlerinde Yer Alan Yazma Etkinliklerinin Avrupa Ortak Başvuru Metnine Uygunluğunun İncelenmesi (B1 Seviyesi)” adlı çalışmanın, tarafımda, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.
(17/05/2021)

Gülsüm EROL

ÖNSÖZ

Avrupa Ortak Başvuru Metni 2001 yılında yayımlanmıştır ve o tarihten itibaren dil öğretimini yönlendiren önemli bir rehber görevini üstlenmiştir. AOBM, yabancı bir dil öğrenirken öğrencilerin neler yapmaları ve öğrenmelerinin gerektiğini ayrıca başarılı olabilmeleri için hangi bilgi ve yeteneklerinin geliştirilmesi gerektiğini gösterir. Bir diğer deyişle yabancı dil öğretiminde ortak çerçeveyi belirlemeyi amaçlayarak dil öğretimini herkesin kullanabileceği kriterleri oluşturmaktır.

AOBM, dili 3 temel düzey olarak sınıflandırmıştır ki bunlar: Temel dil kullanım (A) düzeyi, bu da kendi içinde A1 ve A2 seviyesinden oluşur. Bağımsız dil kullanımı (B) düzeyi, bu da kendi içinde B1 ve B2 seviyelerinden oluşur. Yetkin dil kullanım (C) düzeyi, kendi içinde C1 ve C2 seviyelerinden oluşur.

Ülkemizde de yabancı dil olarak Arapça öğretimi oldukça önemli bir yere sahiptir. Yabancı dil öğretiminde okuma, yazma, dinleme ve konuşma olmak üzere dört temel dil becerilerini geliştirmek temel hedeftir. Dört temel dil becerisinden en son gelişen ve kazanılması en zor olan beceri yazma becerisidir.

Yabancı dil eğitim ve öğretiminin olmazsa olmaz eğitim materyali ise kitaplardır. Ülkemizde Arapça öğretiminde kullanılan pek çok Arapça öğretim setleri bulunmaktadır.

Dil eğitiminde standardı sağlayabilmenin çok önemli olduğu bilinmektedir. Bu çalışmamızda ülkemizde kullanılan Arapça öğretim setlerinden olan *Silsiletü'l Lisan*, *Miftahu'l Arabiyye ve el-Arabiyye Beyne Yedeyk* eğitim setlerinin B1 seviyelerindeki ya da B1 seviyesi muadilindeki kitaplarda bulunan yazma etkinliklerinin Avrupa Ortak Başvuru Metnine uygunluğu incelenmiştir.

Türkiye'de AOBM'yi Arapça öğretimine uygulayan ilk çalışmaları Özcan II. Arapça Çalıştayında şu şekilde sıralamıştır:

“2011 yılında Milli Eğitim Bakanlığı, Talim Terbiye Kurulu tarafından oluşturulan Suçin'in başkanlığında 2 yıl çalışan komisyon tarafından hazırlanan öğretim programıdır. Öğretim programının ismi şu şekildedir: Suçin, M. H. vd. (2011).

İlköğretim Arapça Dersi Öğretim Programı (4-8. Sınıflar). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Bu programın ardından 2012 yılında yine aynı şekilde Suçin'in başkanlığında oluşturulan komisyonca ortaöğretim için de bir öğretim programı hazırlanmıştır. Bu programın ismi de şöyledir: Suçin, M. H. vd. (2012). Ortaöğretim I, II ve III. Yabancı Dil Arapça Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Daha sonra ilköğretim kurumlarında 2. Sınıftan itibaren ikinci yabancı dil öğretilmesi kararı verilmesiyle birlikte 2015 yılında İlköğretim Arapça Dersi (2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı hazırlanmıştır.

2013 yılında Fransa'nın Lille kentinde faaliyet gösteren İbni Sina Enstitüsü'nün teklifiyle A1 ve A2 düzeyinde Avrupa'ya yönelik bir Arapça öğretim programı Arapça olarak Suçin tarafından ortaya konulmuştur.” (2019: 12)

AOBM'nin dünyada ve ülkemizde oldukça önemli bir yere sahip olması nedeni ile Türkiye'de kullanılan Arapça öğretim setlerinin de AOBM kriterlerine uygun olması gerekmektedir. Bu çalışma ile ülkemizde kullanılan üç Arapça Öğretim setinin B1 seviyesi ve B1 seviyesi muadilindeki yazma etkinliklerinin AOBM kriterlerine uygun olup olmadığı ortaya konmaya çalışılmıştır.

Son olarak, hayalim olan Arap Dili Eğitimi bölümünde yüksek lisans eğitim ve tez yazım sürecinde değerli bilgilerini benimle paylaşarak desteğini asla eksik etmeyen, sabırla ve yakın ilgisi ile takip edip yönlendiren değerli danışmanım Prof. Dr. Abityaşar KOÇAK'a, tezime yapmış olduğu katkılardan dolayı değerli hocam Doç. Dr. Kerim AÇIK'a,

Yaşamımın her döneminde yanımda olduğu gibi yüksek lisans yapmamda beni yüreklendiren ve desteğini esirgemeyen eşim Süleyman EROL'a,

Biricik oğullarım Numan Selim EROL ve Mustafa EROL'a,

Tez süreci motivasyon kaynaklarım değerli arkadaşlarım Edanur ÇELİK, Nour SAKBANİ, Özlem TAN TURAN ve yeğenim Betül ANLAR'a,

Çok teşekkür ediyorum.

Ağustos, 2021

Gülsüm EROL

**TÜRKİYE’DE YABANCILARA ARAPÇA ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN
ÖĞRETİM SETLERİNDE YER ALAN YAZMA ETKİNLİKLERİNİN
AVRUPA ORTAK BAŞVURU METNİNE UYGUNLUĞUNUN
İNCELENMESİ (B1 SEVİYESİ)**

ÖZET

Köklü bir dil olan Arapçayı öğrenmek isteyenlerin sayısı her geçen gün artmaktadır. Ülkemizde de yabancı dil olarak Arapça öğretimi oldukça önemli bir yere sahiptir. Bütün yabancı dillerin öğretiminde olduğu gibi Arapça öğretiminde de okuma, yazma, dinleme ve konuşma olmak üzere dört temel dil becerilerini geliştirmek temel hedeftir. Dört temel dil becerisinden en son gelişen ve kazanılması en zor olan beceri yazma becerisidir. Yabancı dil öğretiminde standart sağlayabilmek amacıyla AOBM (Avrupa Ortak Başvuru Metni) hazırlanmıştır. AOBM’de öğrenme alanları A1, A2, B1, B2, C1, C2 olarak seviyelendirilmiştir. Bu çalışmamızda ülkemizde ana dili Arapça olmayanlar için hazırlanmış ve kullanılan üç tane dil öğretim setinin (*Silsiletü’l Lisan, Miftahu’l Arabiyye ve el-Arabiyye Beyne Yedeyk*) B1 seviyesi ya da B1 seviyesinin muadili olan, orta seviye birinci kısım kitaplarında bulunan yazma etkinliklerinin AOBM’ye uygunluğu incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretimi, Yazma Becerisi, B1 Seviyesi, Yazma Etkinlikleri, Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni

**A CONFORMITY EXAMINATION FOR THE CEFR (COMMON
EUROPEAN FRAMEWORK OF REFERENCE FOR LANGUAGES)
WRITING EXERCISES IN ARABIC LANGUAGE TEACHING SETS USED
IN TURKEY (B1 LEVEL)**

ABSTRACT

The number of people who want to learn Arabic, which is a deep-rooted language, is increasing day by day. Teaching Arabic as a foreign language has a very important place in our country. As in the teaching of all foreign languages, the main goal is to develop four basic language skills, namely reading, writing, listening and speaking, in teaching Arabic. Of the four basic language skills, writing is the last skill that has developed and is the most difficult to acquire. In order to provide a standard in foreign language teaching, the Common European Framework of Reference for Languages has been prepared. In the Common European Application Text, the learning areas are leveled as A1, A2, B1, B2, C1, C2. In this study, the compatibility of the writing activities in the three language teaching sets (Silsiletü'l Lisan, Miftahu'l Arabiyye ve el-Arabiyye Beyne Yedeyk) used in our country , which are B1 level or the equivalent of the B1 level, for those whose native language is not Arabic, was examined related to the Common European Framework of Reference for Languages.

Keywords: Teaching Arabic as a Foreign Language, Writing Skill, B1 Level, Writing Activities, Common European Framework of Reference for Languages

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
ÇİZELGE LİSTESİ.....	x
ŞEKİL LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiv
I. GİRİŞ.....	1
A. Problemin Durumu	2
B. Araştırmanın Amacı.....	3
C. Araştırmanın Alt Amaçları	3
D. Araştırmanın Önemi	4
E. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
II. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	6
A. Yazmanın Tanımı, Amacı ve Önemi.....	6
B. Yazma Öğretimi.....	8
1. Yazma Becerisinin Değerlendirilmesi	13
C. Yabancı Dil Olarak Arapçanın Öğretimi	13
D. Yabancı Dil Öğretimde Kullanılan Ders Kitaplarının Yeri ve Önemi	19
E. Avrupa Ortak Başvuru Metni.....	21
III. GEREÇ VE YÖNTEM	26
A. Araştırma Modeli.....	26
B. Çalışma Grubu	26
C. Verilerin Toplanma Süreci ve Araçları.....	27
D. Verilerin Analizi	27
IV. BULGULAR.....	28
A. Kitaplar ve Üniteler	28

B. Yabancılara Arapça Öğretiminde Kullanılan B1 Seviyesindeki ve B1 Seviyesi Muadilindeki Ders Kitaplarında Yer Alan Yazma Etkinliklerinin Avrupa Ortak Çerçeve Metnine Uygunluğunun İncelenmesi	29
1. Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesindeki ve B1 Seviyesi Muadilindeki Ders Kitabında Yer Alan Yazma Etkinlikleri Verileri	29
a. Miftahu'l Arabiyye B1 seviyesi yazma becerisi ölçütleri ve etkinlikleri ..	33
b. Miftahu'l Arabiyye (okuma ve yazma 3) kitabının değerlendirilmesi ..	50
2. El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviyesindeki Ders Kitabının Birinci Kısımında Yer Alan Yazma Etkinlikleri Verileri	51
a. El-Arabiyye Beyne Yedeyk orta seviye kitabı birinci kısım yazma becerisi etkinlikleri	54
b. El-Arabiyye Beyne Yedeyk orta seviye kitabının birinci kısmının değerlendirilmesi	73
3. Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabında Yer Alan Yazma Etkinlikleri Verileri.....	74
a. Silsiletü'l-Lisan orta seviye birinci kısım ders kitabında yer alan yazma etkinlikleri	75
b. Silsiletü'l-Lisan orta seviye birinci kısım ders kitabının değerlendirilmesi	79
V. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	81
A. Sonuç	81
B. Öneriler	86
VI. KAYNAKÇA.....	88

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge 1 Silsiletü'l Lisan, Miftahu'l Arabiyye ve el-Arabiyye Beyne Yedeyk B1 seviyelerindeki kitaplarının üniteleri	28
Çizelge 2 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi Yazma Etkinliklerinin Geçtiği Ünite, Ünite Alt Başlıkları, Sayfa Numaraları ve Etkinlik Sayıları	30
Çizelge 3 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviyesindeki Ders Kitabının Birinci Kısımında Yer Alan Yazma Etkinliklerinin Geçtiği Ünite, Ünite Alt Başlıkları, Sayfa Numaraları ve Etkinlik Sayıları	51
Çizelge 4 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısımında Yer Alan Yazma Etkinliklerinin Geçtiği Ünite, Ünite Alt Başlıkları, Sayfa Numaraları ve Etkinlik Sayıları	74
Çizelge 5 İncelenen Yabancılar İçin Arapça B1 Ders Kitaplarında Yer Alan Yazma Etkinliklerinin Karşılaştırılması	81

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1 Avrupa Ortak Başvuru Metninde Yer Alan Dil Düzeyleri	23
Şekil 2 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 69. Sayfa.....	33
Şekil 3 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 69. Sayfa.....	34
Şekil 4 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 152. Sayfa.....	34
Şekil 5 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 51. Sayfa.....	35
Şekil 6 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 152. Sayfa.....	35
Şekil 7 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 69. Sayfa.....	36
Şekil 8 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 21. Sayfa.....	36
Şekil 9 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 40. Sayfa.....	37
Şekil 10 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 101. Sayfa.....	38
Şekil 11 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 40. Sayfa.....	38
Şekil 12 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 152. Sayfa.....	39
Şekil 13 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 119. Sayfa.....	39
Şekil 14 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 37. Sayfa.....	40
Şekil 15 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 51. Sayfa.....	42
Şekil 16 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 85. Sayfa.....	42
Şekil 17 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 137. Sayfa.....	43
Şekil 18 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 152. Sayfa.....	43
Şekil 19 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi Seviyesi 69. Sayfa	44
Şekil 20 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 85. Sayfa.....	45
Şekil 21 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 51. Sayfa.....	45
Şekil 22 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 101. sayfa.....	46
Şekil 23 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 120. Sayfa.....	47
Şekil 24 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 107. Sayfa.....	47
Şekil 25 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 43. Sayfa.....	48
Şekil 26 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 55. Sayfa.....	49
Şekil 27 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 86. Sayfa.....	49
Şekil 28 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 19. Sayfa.....	54

Şekil 29 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 41. Sayfa	55
Şekil 30 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 68. Sayfa	56
Şekil 31 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 41. Sayfa	56
Şekil 32 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 89. Sayfa	57
Şekil 33 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 90. Sayfa	58
Şekil 34 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 42. Sayfa	58
Şekil 35 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 67. Sayfa	59
Şekil 36 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 91. Sayfa	59
Şekil 37 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 162. Sayfa	60
Şekil 38 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 137 Sayfa	61
Şekil 39 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 116. Sayfa	61
Şekil 40 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 41. Sayfa	62
Şekil 41 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 89. Sayfa	63
Şekil 42 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 90. Sayfa	63
Şekil 43 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 137. Sayfa	65
Şekil 44 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 138. Sayfa	65
Şekil 45 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 186. Sayfa	66
Şekil 46 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 91. Sayfa	67
Şekil 47 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 139. Sayfa	67
Şekil 48 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 41. Sayfa	68
Şekil 49 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 67. Sayfa	68
Şekil 50 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 91. Sayfa	69
Şekil 51 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 12. Sayfa	69
Şekil 52 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 30. Sayfa	70
Şekil 53 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 34. Sayfa	71
Şekil 54 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 68. Sayfa	72
Şekil 55 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 15. Sayfa	75
Şekil 56 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 29. Sayfa	76
Şekil 57 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 43. Sayfa	76
Şekil 58 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 29. Sayfa	76
Şekil 59 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 43. Sayfa	77
Şekil 60 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 59. Sayfa	77
Şekil 61 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 73. Sayfa	77
Şekil 62 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 93. Sayfa	78

Şekil 63 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 109. Sayfa	78
Şekil 64 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 123. Sayfa	78
Şekil 65 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 137. Sayfa	79
Şekil 66 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 151. Sayfa	79
Şekil 67 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 13. Sayfa	80
Şekil 68 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 91. Sayfa	83
Şekil 69 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 27. Sayfa	84
Şekil 70 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 75. Sayfa	84
Şekil 71 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 6. Sayfa	85
Şekil 72 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 14. Sayfa	85

KISALTMALAR LİSTESİ

- AOBM** : Avrupa Ortak Başvuru Metni
- CEFR** : Common European Framework of Reference for Languages,
- DİAOBM** : Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni
- OBM** : Ortak Başvuru Metni

I. GİRİŞ

Günümüzde ikinci dil öğrenmenin gerekliliği su götürmez bir gerçek haline gelmiştir. Ülkemizde yaşayan Arapların sayısının artması, Arap ülkeleri ile olan ilişkilerimizin artması ve daha pek çok sebepten ötürü ikinci dil olarak Arapça öğrenmeye olan istek de sürekli artmaktadır. Yabancı dil olarak Arapça öğretimini birçok kamu ve özel kurumlar yürütmektedir. Bunlardan en önemlisi kuşkusuz üniversitelerdir. Örneğin Arap Dili ve Edebiyatı, Arapça Öğretmenliği, Mütercim Tercümanlık bölümlerinin yanı sıra İlahiyat, İslami Bilimler ve Dini İlimler fakültelerinde ayrıca İsmek gibi pek çok kurs ve halk eğitim merkezlerinde imam hatip lise ve ortaokullarında Arapça öğretimi yürütülmektedir. Yabancı dil eğitim ve öğretiminin olmazsa olmaz eğitim materyali ise kitaplardır. Ülkemizde Arapça öğretiminde kullanılan pek çok Arapça öğretim setleri bulunmaktadır.

Yabancı dil eğitimi verilirken öğrencilerden dört temel dil becerisi olan dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerisinin kazanılması beklenir. Bu dört temel dil becerisi birbirleriyle ilişkilidir ve hepsinin kazanılması önemlidir. Yazma, insanların var olan hislerini, düşünce ve bakış açılarını öncelikle beyinlerinde yapılandırıp sonrasında bu yapıları, harfleri kullanarak dil bilgisi yapısına uygun bir şekilde yazma eylemidir (Kaya; 2013: 90) olarak tanımlanan yazma becerisi ise en geç öğrenilen ve öğrencilerin en zorlandığı beceridir.

Avrupa Ortak Başvuru Metni 2001 yılında yayımlanmıştır. O tarihten itibaren dil öğretimini yönlendiren önemli bir rehber görevini üstlenmiştir. AOBM, yabancı bir dil öğrenirken öğrencilerin neler yapmaları ve öğrenmelerinin gerektiğini ayrıca başarılı olabilmeleri için hangi bilgi ve yeteneklerinin geliştirilmesi gerektiğini gösterir. Bir diğer deyişle yabancı dil öğretiminde ortak çerçeveyi belirlemeyi amaçlar. Burada amaç: dil öğretimini herkesin kullanabileceği kriterleri oluşturmaktır. AOBM, dili 3 temel düzey olarak sınıflandırmıştır ki bunlar:

- Temel dil kullanım (A) düzeyi, bu da kendi içinde A1 ve A2 seviyesinden oluşur,

- Bağımsız dil kullanımı (B) düzey, bu da kendi içinde B1 ve B2 seviyelerinden oluşur,
- Yetkin dil kullanım (C) düzeyi, kendi içinde C1 ve C2 seviyelerinden oluşur.

Dil eğitiminde standardı sağlayabilmenin çok önemli olduğu bilinmektedir. Bu çalışmamızda ülkemizde kullanılan Arapça öğretim setlerinden olan *Silsiletü'l Lisan, Miftahu'l Arabiyye ve el-Arabiyye Beyne Yedeyk* eğitim setlerinin B1 seviyelerindeki kitaplarda bulunan yazma etkinliklerinin Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesine uygunluğu incelenmiştir.

A. Problemin Durumu

Dil temel iletişim aracıdır. İnsanlar farklı ana dillere sahip kişilerle etkileşim halinde oldukça dil öğrenme ihtiyacı olmuştur. Ülkemizde yaşayan Arapların sayısı artmaktadır. Bunu gerek TRT Arapçanın açılmasından gerekse TÜİK'in verilerinden anlayabiliyoruz. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün Mayıs 2019 verilerine göre ülkemizde 1.953.126 erkek, 1.653.611 kadın olmak üzere kayıtlı toplam 3.606.737 Suriyeli bulunmaktadır (<https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/> E.T. : 07.06.2019).

Ülkemizde Arapça eğitim ve öğretimi de artarak devam etmektedir. Günümüzde Arapça eğitimi kamu ve özel üniversitelerin Arap Dili ve Edebiyatı , Arapça Öğretmenliği, Mütercim Tercümanlık bölümlerinin yanı sıra İlahiyat, İslami Bilimler ve Dini İlimler fakültelerinde ayrıca pek çok kurs ve Halk Eğitim merkezlerinde İmam Hatip Lise ve Ortaokullarında Arapça öğretimi yürütülmektedir.

Arapçanın yabancı dil olarak öğretimi; eğitim ve öğretim sürecindeki kullanılan program, kitaplar ve materyaller, eğitim ortamları ve öğretim teknikleri, öğretmenler gibi pek çok unsur bakımından anadili eğitiminden farklıdır. Bu gibi farklılıklar, dillerin yabancı dil olarak öğretiminin standardize edilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. . Bu gereklilik doğrultusunda Avrupa ülkelerinin dil politikasını ve dil amaçlarını yansıtan iki güncel ve önemli ana kaynak oluşturmuştur: 'Avrupa Ortak Başvuru Metni' ve 'Avrupa Dil Portföyü'. AOBM'ye göre beceri ve yetilere göre yabancı dil düzeylerinin belirlenmesi için ortak ölçüt (A1-A2-B1-B2-C1-C2) olarak betimlenmiştir.

Yabancı dil olarak Arapça öğretiminde dört temel dil becerisi olan dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi amaçlanır. Dört temel dil becerisini zincirin halkalarına benzeten Demirel (2016: 117) bu halkanın sonuncusunun yazma becerisi olduğunu ifade etmiştir. Nasıl ki doğal sürecindeki bir çocuk önce dinlemeyi öğrenir sonra konuşmayı daha sonra okumayı ve en son yazmayı öğreniyorsa yabancı dil öğretiminde de dil becerilerinin gelişimi benzer bir sırada gerçekleşir (Yağcı, 2017: 194). Yazma becerisi; okuma, dinleme, konuşma becerileri geliştikten sonra gelişir. Her ne kadar yazma becerisi dil becerisinin son halkası olsa da bütün dil becerileri birbiriyle ilintilidir. Buradan hareketle bütün dil becerinin olduğu gibi yazma becerisinin kazandırılması oldukça önemlidir.

Yabancı dil eğitim ve öğretiminin olmazsa olmaz eğitim materyali ise kitaplardır. Ülkemizde Arapça öğretiminde kullanılan Arapça öğretim setleri bulunmaktadır. Bu çalışmamızda ülkemizde Arapça öğretiminde kullanılan Arapça öğretim setlerinden olan *Silsiletü'l Lisan, Miftahu'l Arabiyye ve el-Arabiyye Beyne Yedeyk* eğitim setlerinin B1 seviyesi ve B1 seviyesi muadilindeki yazma etkinliklerinin AOBM'ye uygunluğu incelenmiştir. Bu çalışma ile incelenen kitapların B1 seviyesindeki ve B1 seviyesi muadilindeki yazma etkinlikleri, AOBM'ye uygunluk oranı belirlenecektir.

B. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmamızın temel amacı ülkemizde Arapça öğretiminde kullanılan Arapça eğitim setlerinden olan *Silsiletü'l Lisan, Miftahu'l Arabiyye ve el-Arabiyye Beyne Yedeyk* eğitim setlerinin B1 seviyesi ve B1 seviyesi muadilindeki yazma etkinliklerinin AOBM'ye uygunluğunun incelenmesidir.

C. Araştırmanın Alt Amaçları

- Avrupa Ortak Başvuru Metninin yazma becerileri B1 seviyesi bakımından incelenmesi,
- *Silsiletü'l Lisan, Miftahu'l Arabiyye ve el-Arabiyye Beyne Yedeyk* Setlerinin B1 seviyesi ve B1 seviyesi muadilindeki kitaplardaki yazma becerisini ölçen etkinliklerinin tespit edilmesi,

- *Silsiletü'l Lisan, Miftahu'l Arabiyye ve el-Arabiyye Beyne Yedeyk Setlerinin* B1 seviyesi ve B1 seviyesi muadilindeki kitaplarındaki yazma becerisini ölçen etkinlik sayıları ve her bir ünite de kaç yazma etkinliği olduğu,
- Yabancı dil öğretiminde kazandırılması gereken dört temel beceriden birisi olan yazma becerisinin incelenmesi,
- *Silsiletü'l Lisan, Miftahu'l Arabiyye ve el-Arabiyye Beyne Yedeyk Setlerinin* B1 seviyesi ve B1 seviyesi muadilindeki kitaplarındaki tespit edilen yazma becerisini ölçen yazma etkinliklerinin, Avrupa Ortak Başvuru Metnine uygunluğunun incelenmesi

D. Araştırmanın Önemi

“Avrupa Ortak Başvuru Metni, Avrupa ülkelerinde dil öğretim programlarını, program yönergelerini, sınav ve ders kitapları vb. konulardaki çalışmaları yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır. Yabancı dil öğrenenlerin, bu dili iletişim kurmada kullanabilmek için neleri bilmeleri ve bu dilde etkinlik kazanmak için hangi bilgi ve yeteneklerini geliştirmeleri gerektiğini kapsamlı bir şekilde açıklamaktadır. Bu açıklamalar aynı zamanda dillerin kurulmuş olduğu kültür bağlamını da kapsamaktadır. Başvuru metni aynı zamanda yabancı dil öğrenenlerin gerçekleştireceği ilerlemenin, öğrenmenin her aşamasında ve yaşam boyu öğrenme temeliyle ölçülebilmesini sağlayan dil yeterlilik düzeylerini de tanımlamaktadır.” (Avrupa Ortak Başvuru Metni, 2018: 1). Dil öğretiminde önemli bir yer tutar ve dil öğretimine rehberlik eder. Bu durumda Arapça öğretim setlerinin de AOBM’ye uygun olması oldukça önemli bir husustur. Bu çalışmamız *Silsiletü'l Lisan, Miftahu'l Arabiyye ve el-Arabiyye Beyne Yedeyk Setlerinin* B1 seviyesi ve B1 seviyesi muadilindeki kitaplarda bulunan yazma etkinliklerinin AOBM’ye uygun olup olmadığına ışık tutan bir çalışma olacaktır.

E. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Bu araştırma, yabancı dil olarak Arapça öğretimi için kullanılan dil eğitim setlerinin yalnızca üçüyle sınırlandırılmıştır(*Silsiletü'l Lisan, Miftahu'l Arabiyye ve el-Arabiyye Beyne Yedeyk*).
- Bu araştırma, AOBM yazma yeterliliğiyle sınırlandırılmıştır.

- Bu çalışma AOBM'de yer alan 6 seviyeden biri olan B1 dil seviyesiyle sınırlandırılmıştır.

II. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

A. Yazmanın Tanımı, Amacı ve Önemi

Dil öğretiminde kazandırılmak istenen dört dil beceresi vardır. Bunlar: dinleme, konuşma, okuma ve yazmadır. Bu dört temel beceriden dinleme ve okuma anlama becerisiyken konuşma ve yazma ise anlatma becerileridir. Nasıl ki bir bebek ilk olarak dinlemeyi öğreniyorsa yeni bir dil öğrenirken de ilk kazanılan dil becerisi dinlemedir. Aynı zamanda bir çocuk kendi dilini öğrenirken en son yazmayı öğrenir, yabancı dil öğretiminde en son yazmanın öğrenildiği gibi. Yazmanın bazı tanımlarına aşağıda yer verilmiştir:

“Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazma işi” (TDK, 2011: 2559).

“Duygu, düşünce, istek ve olayların belli kurallara uygun olarak birtakım sembollerle anlatılmasıdır” (Özbay, 2006: 121 Akt. Özcan vd., 2018: 164)

Yazı; kişilerin fikirlerini, hissettiklerini ve taleplerini ifade edebilmek adına kullandıkları sembol ve işaretlerdir (Koç ve Öztoprak, 2007: 39).

İnsanlar bazen günlük hayattaki temel ihtiyaçları için bazen ise etkili bir anlatıma sahip olabilmek için elbette ki dilin gerektirdiği yazım kurallarına uygun ve noktalama işaretlerin doğru kullanarak fikirlerini bazı verilere dayandırarak ifade etmesidir (Durmuş, 2013: 206).

Yazmak, dili bilmek, yazıldığı bağlamı bilmek anlamına gelir ve özellikle yazma amacını ve dil becerilerini içerir (Badger ve White, 2000: 157 Akt. Öncül, 2020:6).

“Yazma, beyinde yapılandırılmış bilgilerin yazıya dökülmesi işlemidir” (Yılmaz, 2007: 97 akt. Özcan vd. 2018: 165).

“Yazılı anlatım, duygu, düşünce ve hayallerin, istek ve arzuların, bilinen ve görülenlerin, okunan veya duyulanların dil aracılığıyla kağıt üzerine güzel ve etkili bir şekilde aktarılmasıdır (Calp, 2010: 225 akt. Özcan vd., 2018: 165)

Nunan (2003: 88)'a göre yazma fikirlerin, cümle ve paragraflar halinde okuyucuya nasıl ifade edildiğinin ve sunulduğunun açıklanması ve ifadesidir (Çakır, 2010: 166).

Yukarıda yer verilen ve verilmeyen tanımlar, yazının insanların düşüncelerini, duygularını... kısacası aklından geçenleri yazı ile ifade etmesi şeklinde tanımlamışlardır. en-Naka'ya göre nasıl ki insanlar başka dildeki insanlarla fikirlerine düşüncelerini hislerini paylaşmak için konuşarak iletişim kurmaları gerekiyorsa; yazma da insanın aklının övünç kaynaklarından birisidir. Zira antropologlara göre insanların yazıyı bulması ile gerçek tarihi başlamıştır. İnsanlar tarihlerini yazı ile korumuştur (1985: 229). Yazı olmasaydı insanların var olan bilgilerini, fikirlerini, buluşlarını, hayatlarını bilinemezdi. Yazının bulunduğu günden bugüne kadar insanlar yazmayı farklı amaçlar doğrultusunda kullanmıştır ve kullanılmaya devam etmektedir. Yazma olmazsa olmaz dil becerisi olmasının yanında etkili bir iletişim aracıdır. Hal böyle olunca dört temel dil becerilerinin hepsinde olduğu gibi yazma becerisini öğrenciye kazandırabilmek oldukça önemlidir. Zira bu dört temel dil becerisi birbirini bütünleyen parçalardır. Öğrenciler; duygularını, düşüncelerini, bilgilerini, hayal ettiklerin, gözlem ve izlenimlerini konuşarak ifade edebilmelerin yanı sıra yazarak da ifade edebilmeleri gerekir.

en-Nâka'ya (1985: 229) göre dilin insanın hayatında iletişim ve düşündüklerini açıklayabilmesini sağlayan iki önemli vazifesi vardır. Yazma bu iki görevi yerine getirebilir. Yazma iletişimi sağlarken aynı anda kendi fikirlerini de açıklamasına imkan sağladığından insan hayatında çok önemli bir yere sahiptir.

Yazılı anlatımın amaçları: Günlük hayatta güzel yazmanın önemini kavrayabilme, meslek hayatında güzel yazmanın önemini kavrayabilme, kitle iletişim araçlarının güzel yazma üzerindeki etkilerini açıklayabilmektir (Calp, 2010: 226 akt. Özcan vd., 2018). Yazmanın amacı, hissettikleri, fikirleri vb. akıllardaki olan her şeyi doğru ve amacı doğrultusunda yazı ile ifade etmektir. Aynı zamanda yazının amacı kelime hazinesi zenginleştirmek, fikirler ile dil arasında bağlantıyı anlayarak ve kelime birikimi kazanmanın güzel yazmak için ne kadar gerekli olduğunu anlayabilmektir (Özcan vd., 2018: 166). Öğrenciyi pek çok yönden geliştirecek olan yazma becerisinin edinilmesindeki amaç, öncelikle öğrenciye doğru bir şekilde yazmayı öğretmektir. Yazma becerisinin edinilmesinde diğer amaç ise öğrencinin

duygularını, fikirlerini, amaçlarını, hayal ettiklerini, iletişim kurabilmesini vb. ifade edebilmesini sağlamaktır.

B. Yazma Öğretimi

Dil Eğitimde dört temel dil becerisinden biri olan yazma becerisinin kazandırılması önemlidir. Zira öğrenciler yazma becerisine sadece okulda değil günlük hayatta da ihtiyaç duymaktadırlar. Öğrencilerin dilekçe yazmak, mesajlaşabilmek, mail yazabilmek, gelen maili cevaplayabilmek ve buna benzer faaliyetleri yapabilmeleri için yazma becerisini öğrenmeleri gerekir. Öğrenciler yazma becerisine hem okul hayatlarında hem de sosyal hayatlarında kullanılmaktadırlar.

Yazma ile ilgili yanlış bir kanı vardır. Her ne kadar yazmanın önemli bir parçasını oluştursa da yazma, sadece duyulan kelimelerin doğru şekiller ve semboller (harf) ile yazmadan ibaret değildir. Bunun aksine yazma çok fazla etkinlik içeren ve beceri ister (en-Nâka, 1985: 232). Yazma öncelikle harfleri öğrenmekle başlar sonra kelimelerin yazılışı sonra cümle kurma vb. fakat yazmanın sonraki aşamalarında ise öğrenciyi zorlayacak etkinlikler vardır.

Her ne kadar iletişim kurmak için konuşmak kadar yazmak da önemli olsa da yazmayı öğrenmek hem daha zordur hem de zaman alır. Özcan vd. Scott ve Ytreberg (1990: 68)'tan esinlenerek öğrencilerin yazma becerisini öğrenirken diğer becerilerden daha fazla zorlanmasının sebeplerini şu şekilde sıralamıştır:

- Konuşurken insanlarla göz teması kurulur, jest ve mimikler kullanılır, tonlama yapılır vb. Bunlar da iletişimde aktarılan bilginin anlaşılmasını sağlayan unsurlardır. Fakat yazmada bu özellikler bulunmaması,
- Yazmanın beceri olarak edinilmesinde mekanik sorunların yaşanması,
- Öğrenilen yabancı dilin çocuğun alfabesinden ayrı bir alfabeyle sahip olması,

İletişimde sözlü olduğu kadar yazılı iletişim de önemli olmasına rağmen yazma becerisi, dil öğrenmenin son halkasını oluşturduğundan son olarak öğretilir. Hatta bazen sınıf dışı görevlendirmelerle öğretilir (Demirel, 2016: 116). Dilin dört temel becerisi birbiriyle bağlantılı olduğundan diğer dil becerilerinin yanında yazma becerisinin de üzerinde durulmalıdır.

Yazma öğretiminde izlenecek aşamalar vardır. Bu aşamalar: Yazma öncesi işlemler, yazma esnasındaki işlemler ve yazma sonrası işlemler şeklindedir. Her bir aşamada da hem öğretmenin hem öğrencinin yaptığı görevler vardır. Demirel bu aşamaları şu şekilde dile getirmiştir:

Yazma öncesi işlemlerde öğrenciler; yazacağı konunun ne olacağı hakkında düşünürler. Sonra yazının kime yazılacağını belirlerler. Yazıya uygun dilbilgisi kurallarını ve dil kalıplarını belirlerler. Bu aşamada öğretmenler, konuya karar verir, yazıda kullanılacak sözcük ve dil kalıplarını belirlerler, açıklama ve öğrencilerin katkısıyla örnek bir yazıyı tahtaya yazma işlemlerini yaparlar. Yazma esnasında ise öğrenciler; öğretmenin verdiği ya da kendi aklına gelen sözcükleri ve dil kalıplarını paragrafta kullanırlar. Öğrenciler, bilmediği sözcükler için sözlükten yararlanırlar. Bu sırada öğretmenler; öğrencileri konu hakkındaki soruları ile düşündürürler ve yazma esnasında öğrencileri takip ederek onlara yardımcı olurlar. Yazma sonrasında ise öğrenciler; yazmak istediği konuyu yazıp yazmadığı hususunda, fikirlerinin tutarlı olup olmadığı ve konu hakkında bildiklerini tam olarak aktarıp aktaramadığı ile ilgili öz değerlendirme yapar. Bunun yanı sıra konuyla alakalı dil kalıplarını doğru bir şekilde kullanırlar. Ayrıca yazılan yazının kağıt düzenine uygun olması sağlanır. Bu aşamada öğretmenler; konu hakkında örnek giriş-gelişme-sonuç paragrafları oluşturarak tahtaya yazarlar.(2016: 117-118).

Demirel'e göre okulda yazma becerisine yönelik yazma çeşitleri şu şekilde sıralanmıştır:

1. Kontrollü Yazma: Bu çalışma ile öğrencilerden belirli kelime ve cümle kombinasyonlarını olduğu gibi veya gerekli değişiklikleri yaparak yazmaları istenmektedir. Bu çalışmalar sayesinde kelimeleri ve dil bilgisel yapıları öğrenilen yabancı dilde doğru yazmak mümkündür (Demirel, 2016: 118). Demirel'e (2016) göre kontrollü yazmada kullanılacak yazma etkinlikleri şu şekilde sıralanabilir:

- Yer değiştirme etkinlikleri ile bir cümle verilir ve cümledeki bazı kelimelerinden yerleri değiştirilerek tekrar olduğu gibi yazılır (s.118).
- Dönüştürme etkinlikleri ile verilen cümle ya da metindeki kelimelerin yapılarında değişiklik yapılması istenir (s.119).

- Örneğe uygun bir kompozisyon yazma etkinlikleri şu şekildedir: Öğrenciye bir metin verilir ve öğrenciden anahtar kelimelere sadık kalarak yeni bir metin yazması istenir (s.119).
- Yeniden sıraya koyma etkinlikleri ile öğrenciye karışık kelimeler ya da paragraflar verilir ve öğrencilerden bunları düzene koymasını istenir (s.119).
- Sorulara cevap vererek paragraf yazma, öğrencilere sorular sorulur ve öğrenciler de bu sorular doğrultusunda paragraf yazarlar (s.119).
- Tamamlama etkinlikleri ile boş bırakılan yerler öğrenciler tarafından tamamlanır (s.119).

2. GÜDÜMLÜ YAZMA: GÜDÜMLÜ yazma çalışmalarında öğrenciden daha önce öğrendikleri kelimeleri ve cümle kalıplarından yararlanarak dil bilgisine uygun ve anlamlı bir paragraf inşa etmeleri istenmektedir (Demirel, 2016: 119). GÜDÜMLÜ yazmada kullanılacak etkinlikleri Demirel (2016) şu şekilde sıralamıştır:

- Dikte ile öğrenciler duydukları şeyleri olduğu gibi yazar (s. 119).
- Dikte ile Kompozisyon etkinliğinde öğrencilere metnin tamamı dinletilir sonra da öğrencilerden bu metni tekrar yazmalarını istenir (s.120).
- Not alma ile kast edilen öğrenci dinlerken önemli olan noktaları yazmasıdır (s.120)
- Özetleme ile öğrenciye bir metin verilir ya da dinletilir sonra bu metni daha az kelime ile yazması istenir (s.120)
- Öz yazma etkinliği ile öğrenciden verilen metnin özünü içeren yazı yazması istenir (s.120).
- Ana hatlarını belirleme etkinliği ile öğrenciler verilen, metnin temel unsurlarını yazarlar (s.120).

3. SERBEST YAZMA: Serbest yazmada öğrenciye önceden bir konu vermek yerine öğrenci konu seçiminde serbest bırakılır. Serbest yazmada da yazı yazarken noktalama işaretleri ve dil bilgisi kalıplarına uygun cümleler ile yazı yazılır. Bu yöntem ile yazı yazan öğrenciler kendi düşüncelerini, kendi düşlerini ve

içinde yaşadıklarını doğal olarak yazılarına aktardığından her öğrencinin kendine özgü yazma biçimi ortaya çıkacaktır (Aktaş ve Gündüz, 2004: 98).

Özcan vd.'ne (2018: 172) göre yabancı dil öğreniminde dil beceri için geliştirilmiş farklı yaklaşımlar vardır. Ortaya konan bu yaklaşımların hiçbirisi bir öncekini ortadan kaldırmak amacıyla geliştirilmemiştir. Bunun aksine önceki yaklaşımın iyi yönlerini alıp, eksik olan yönlerini tamamlamak suretiyle yeni yaklaşımlar geliştirilmiştir.

- Dilsel Yapıları Temel Alan Yaklaşım: Hyland (2008'den Akt. Özcan vd., 2018: 172)'a göre bu yaklaşımın aşamaları vardır ve bu aşamalar sırasıyla izlenmelidir. Bu aşamalar şu şekildedir: Alıştırma, kontrollü yazma, yol göstermeli yazma ve serbest yazı. Bu yaklaşımda yazma eğitimi; dil bilgisi kurallarına, sözcük bilgisine ve cümle yapılarına hâkimiyet gibi yazma becerilerinin üzerinde durulur (Hyland, 2008 akt. Özcan vd. , 2018: 172).
 - Dilsel yapıları temel alan yaklaşımın uygulanmasında öncelikle öğrencilere öğrendikleri ve yeni öğrenecekleri konuyu içeren metin verilerek alıştırma aşaması uygulanır. Bu metin ile öğrenciler belli sözcük ve dil kalıplarına çalışır. Boşluk doldurma, yerine koyma, eksikleri tamamlama gibi etkinlikler ile kontrollü yazma aşaması tamamlanır. Yol göstermeli yazma aşamasında ise öğrenciler tarafından öğretmenin verdiği metin olduğu gibi taklit edilir veya ufak değişiklikler ile yine yazılır. Son olarak da serbest yazma aşamasında öğrencilerden önceki yaptıkları yazma çalışmalarından kopmadan yeni metin yazmaları beklenir (Hyland, 2008 akt. Özcan vd. , 2018: 173). Bu yaklaşımda öğretmen, dil bilgisi yanlışlarının üzerinde durur ve her defasında yanlışları düzeltir.
- Metin İşlevlerini Temel Alan Yaklaşım: Özellikle metin işlevine odaklanan bu dil öğretim yaklaşımı daha çok dilsel yapılar ile onların ifade ettikleri anlam arasındaki ilişkinin önemi üzerinde durmaktadır. Dilsel yapıların belli başlı iletişimsel işlevlerini yerine getirdiği gerçeği öğrencilerin de bu ilişkiler açısından eğitilmesi gerektiğini öngörmektedir. Metin işlevlerini temel alan bu yaklaşımda dile bakışın esasını oluşturan süreç, betimleme, kıyaslama, sınıflandırma, sebep-sonuç, genelleme, tartışma ya da ikna etme

biçimindeki yazılar bunlara örnek teşkil eden model metinler vasıtasıyla çalışmalar tamamlanır (Jordan, 1990 Akt. Özcan vd. , 2018: 173).

- Bu yaklaşımda öğrencilerin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak paragraf yazımı ile başlanır ve ön çalışma olarak ana fikir cümlesi, destekleyici cümleler sıraya koyarken veya paragrafta boş bırakılan yeri uygun cümleyle tamamlarken daha önce çalıştıkları yapıları ve bağlaçları dikkat ederler. Bu yaklaşım bir önceki yaklaşımın üzerine inşa edilmiştir. Paragraf yazmayı bütün yazıların üzerinde görmektedir. Paragraf oluşturma ve metin yazımı belli işlevsel yapıların doğru bir biçimde kullanılması temel anlayışı ile birbirine paralel olarak gelişir ve metinde giriş-gelişme-sonuç sıralaması oldukça önem arz etmektedir. Öğrencilerden daha önce öğrendikleri sözcükleri ve dil yapılarını doğru bir şekilde kullanarak giriş-gelişme ve sonuç paragrafları oluşturması beklenir. Değerlendirme aşamasında öğretmen, öğrencilerin oluşturdukları metinleri daha önce göz geçirdikleri metinlerle karşılaştırarak notunu verir (Hyland, 2008 Akt. Özcan vd. , 2018: 174).
- Yaratıcı İfadeleri Temel Alan Yaklaşım: Öğrencilerin yazı yazarken kendi ifadelerine oldukça fazla yer vererek kendi yaratıcılıklarını ortaya çıkarmayı hedefleyen bu yaklaşım öğrencilerin ilgisini konular üzerine odaklanmayı önermektedir (Cumming, 2003 Akt. Özcan vd. , 2018: 174). Hyland'a (2008'den Akt. Özcan vd. , 2018: 174) göre öğrencinin ilgisini çekecek bir konu seçilir ve öğrencilerden duygu, düşünce ve deneyimlerine dayalı yaratıcı bir metin yazmaları beklenir. Burada önemli olan dil bilgisini doğru kullanmak değil yaratıcı bir metin yazmaktır. Değerlendirme yapılırken dil bilgisi puanlanmazken yaratıcılık puanlanır.
- Yazma Süreçlerini Temel Alan Yaklaşım: Bu yaklaşımda önemli olan süreçtir. Bu süreç basamaklardan oluşur. Bunlar: konu seçimi, yazma öncesi çalışmalar, yazma, taslağa yanıt, düzenleme, düzenlemeye dönüt, düzeltme ve düzenleme, değerlendirme, yayınlama ve ardından gelen çalışmalardır. Bu yaklaşımın değerlendirmesi de ürüne bakılarak değil sürece bakılarak yapılır.
- İçeriği Temel Alan Yaklaşım: Bu yaklaşıma göre öğrenciler daha fazla okuyarak yazacağı konu hakkında daha fazla bilgi sahibi olmalıdır. Zira

okuma ve yazma arasında bağlantı vardır. Süreç odaklı yaklaşıma ek olarak yazı yazmadan önce zihinsel süreçlerle öğrencilerin yazacakları konu hakkında düşünmesi beklenir.

- Tür ve Bağlamı Temel Alan Yaklaşım: Bu yaklaşımda okurun okuyacağı taziye ilanı, lisans tezi, araştırma makalesi, sempozyum bildirisi, şiir veya yemek tarifi gibi yazılar yazılır. Buradaki yazılar okurdan okura göre değişmemelidir aksine yazılanlar nesnel değildir.

1. Yazma Becerisinin Değerlendirilmesi

Yazma, somut bir üründür. Yapılan çalışmalarının istenilen sonuca ulaşip ulaşmadığını ancak ölçme ve değerlendirme ile anlayabiliriz. Yazma becerisinin değerlendirilmesi iki şekilde yapılır: Biçimlendirici ve özetleyici değerlendirmedir. Biçimlendirici değerlendirme süreç odaklıdır ve her aşamada dönüt verilmesini gerektirir. Özetleyici değerlendirme, sürece odaklanmayıp sonuca odaklanan ve öğrencinin gösterdiği başarıya odaklanan değerlendirmedir(Özcan vd. , 2018: 182).

Yazma eğitiminin ölçme ve değerlendirmesinde iki yaklaşım vardır. İlk yaklaşım: “Ürün odaklı ölçme ve değerlendirme yaklaşımı”. Bu yaklaşımda öğrencinin var olan bilgileri ve bu bilgilerden ürün olarak ortaya koyabildiği değerlendirilir. İkinci yaklaşım: “Süreç odaklı ölçme ve değerlendirme yaklaşımı”. Bu yaklaşımda sadece ürün değerlendirilmez aynı zamanda süreç de değerlendirilir(Şahin, 2020: 155-156)

C. Yabancı Dil Olarak Arapçanın Öğretimi

Yazma becerisinin öğretiminde en başta harflerin öğrenimi bulunmaktadır. Ana dili Latin alfabesi ile yazılan öğrencilerin Arap alfabesini öğrenmesi daha zor olmasının yanı sıra daha fazla zaman almaktadır. Temelde Latin ve Arap alfabesi arasında Arapçanın sağdan yazılması, sessiz harflerin bulunmaması, bazı harflerin bir birine benzemesi nedeniyle ayırt edilememesi gibi birçok farkları bulunmaktadır. 28 harften oluşan Arap alfabesinin okunuşlarını (mahreçlerini) öğrenmek bile zorken (أ-ع, ق-ك, ح-خ, ص-س, ث-ظ, ز-ذ, ط-ض) gibi birbirine benzeyen harflerin ayırt edilmesi de oldukça zordur. Özellikle mahreçlerin doğru öğrenilmemesi (ظ-ض) gibi harfleri aynı telaffuzla okunması da yazarken hangi harfin olacağını ayırt edilememesi sonucunu doğurabilir. Ayrıca Arap alfabesinde (و-ا-ى) 3 tane illet harfi

vardır ki bunlar sadece uzatmaya yarayan ama okunmayan harflerdir. Yazılan kelimelerde illet harfinin olup olmadığını bilmek oldukça zor ve zaman alan süreçtir. Bunların dışında da harfin kelimedeki konumuna göre yazılışının değişmesi ve buna benzer pek çok zorluğu vardır. Arapça yazmayı öğrenmedeki ilk adım harflerin doğru bir şekilde öğrenilmesidir. Sonrasında ise doğru harflerle doğru kelimelerin yazılması ile devam eder.

Her dilde olduğu gibi yazma öğretiminin ilk halkasını harflerin öğretimi oluşturur. Öncelikle öğrenciden harfleri kılavuzlu olarak daha sonra kendisinin aynı harfi kılavuzsuz yazması istenir. Burada Yıldız ve Avşar (2018: 9)'ın görüşlerine göre bir harf çalışması yazma çalışması yapılırken çalışma kağıdının en başında yazılması istenen harf bulunurken yukarıda boş satırlar altta ise harfin noktalı versiyonu bulunmalıdır. Öğrenciler en alttan yazmaya başlamalıdır. Zira her yeni satırı baştaki örneğe bakarak yazacaklarından yanlış yapma olasılığı azalacaktır. Bu noktada öğrenciler harflerin başta ortada ve sondaki yazılışları ile ilgili ödevlendirilerek yazılarının gelişmesi sağlanır. Bunu takiben hareketlerin öğrenilmesi, illet harflerinin yazılması vb. öğrenimini tamamlayan öğrenciler kelime ve cümle yazma çalışmalarlarıyla devam ederler.

En-Nâka, (1985)'nın da belirttiği gibi Arapça dilinin yazılışını öğrenmede dört temel esas vardır. Bunlar:

1. Arap alfabesinin yazımı
2. Doğru kelime yazımı
3. Okuyanın anlayabileceği doğru Arapça cümlelerinin kurulması
4. Açık bir şekilde fikirleri ifade edebilen, cümlelerden oluşan paragraf yazma

En-Nâka, (1985) Arapça yazma öğretiminin üç aşamada gerçekleştiğini belirtmiştir. Bu aşamalar şu şekilde sıralanabilir:

1. Dikte
 - a. Bakarak yazma
 - b. Bakarak ve anlayarak yazma
 - c. Bakmadan sınama amaçlı yazma
2. Hat
3. Yazılı ile anlatım
 - a. Basit yazılı anlatım

b. Yönlendirilmiş yazılı anlatım

4. Özgür yazma

En-Nâka (1985:198)'ya göre Arapça yazma öğrenmedeki hedef, Arapların anlayabileceği konular ya da metinler yazabilecek cümle kurma yeterliliğine sahip olunmasıdır. Arapça yazma öğretiminin alt hedeflerini en-Nâka (1985) şu şekilde sıralamıştır:

1. Arapça harfleri yazabilmek, ses ile şeklin alakasını idrak edebilmek,
2. Harfin baştaki, ortadaki ve sondaki şeklini doğru yazarak kelime oluşturabilmek,
3. Düzgün ve anlaşılır bir yazı ile yazabilmek,
4. Kendine kolay gelen hattı seçip o hat ile kendini geliştirmek,
5. Sağdan sola yazabilmek,
6. Noktalama işaretlerini bilmek ve doğru bir şekilde kullanabilmek,
7. Yazmanın prensiplerini öğrenmek,
8. Fikirlerini, Arapçaya uygun cümleler ile ifade etmek,
9. Fikirlerini anlamına bakmaksızın dil bilimi açısından doğru kelimeler ile doğru cümle yapısını kurmak,
10. Fikirlerini doğru dil bilgisi (nahiv) kurallarına uygun cümleler ile ifade etmek,
11. Konu ve konuya ilişkin fikirlerini uygun üslup ile yazabilmek,
12. Hızlı bir şekilde kendini doğru ve açık olarak ifade edebilmek.

Yukardaki fikirleri açıklanması gerekirse ilk yedi amaç istisna bırakılır son beş hedef şu örneklerle açıklanabilir:

- a. Öğrenci okuduğu metni yazabilir,
- b. Okuduğu metni basit bir dille özetleyebilir,
- c. Resmi ya da herhangi bir konuda mesaj yazabilir,
- d. Dilekçe yazabilir,
- e. Rapor yazabilir,
- f. Bazı kolay anılarını yazabilir,
- g. Herhangi bir şeyi betimleyebilir,
- h. Kendisine söylenen ve kaydetmek istediği fikirlerini yazabilir.

En-Naka (1985: 198)'a göre dikte ile yazı öğretimi üç aşamada gerçekleşir:

1. Bakarak Yazma: Bu aşama diktenin ilk aşamasıdır. Amaç öğrencinin Arapça harf ve kelimeleri doğru bir şekilde yazmasını sağlamaktır. Yabancı dil öğrenenler için o dilin garip yönleri vardır. Dili doğru bir şekilde öğrenmek isteyenler bu konuların üzerinde durmalıdır. Arapça yeni baştan bir düzenin öğrenimini gerektirdiği için yazarken dikkatli olunmalıdır. Bu da özen gösterilmeyi hak eden en önemli aşamalardandır. Çünkü Arapçanın diğer dillerden farklılıkları vardır. Arapçada bulunan farklılıklar:

- a. Birçok dil soldan sağa doğru yazılır. Arapça ise bunun tam tersine sağdan sola doğru yazılır. Ana dilinde başka alfabeyi kullananlar için ikinci dil olarak Arapça yazma öğrenimini zorlaştırır,
- b. Birçok dil Latin alfabesini kullanır. Arapça ise Latin harflerinden çok farklı yazılır. Bu farklılıkta ana dil harflerini yazmak için Latin alfabesini kullanan kişiler için öğrenmeyi zorlaştırır.
- c. Arap harflerinin baştaki, ortadaki ve sondaki yazılışlarının birbirinden farklı olması öğrenmeyi güçleştirir.
- d. Harflerin farklı şekillerde yazılabiliyor olması.
- e. Yazı türüne göre harfin yazılışının değişmesi.
- f. Bazı harfler okunup ama yazılmazken bazılarının yazılıp okunmaması.
- g. Bazı dile özel hususlarının olması.

Bu aşamadaki öğrenciler sadece harf, kelime ve cümlenin nasıl yazıldığını öğrenmezler, konuşma ve okumadaki dilbilgisi kurallarını öğrenirler. Bu aşamada öğretmen noktalama işaretlerini, görevlerini ve nerede kullanıldığını öğretir. Ayrıca öğretmenlerin yapması gerekenlerden birisi de harflerin farklı yazılışlarını (harfin kelimedeki konumuna göre yazılışı) öğretmektir. Burada hece bilgisine (harften sonra ilet harfi kullanılıp kullanılmayacağı, kullanılacaksa hangi ilet harfinin kullanılacağı) de değinilmelidir.

Bakarak yazma aşaması biraz uzun tutulmalıdır ki öğrencinin tam anlamıyla öğrendiğinden emin olunmalıdır. Bu aşamada kullanılacak etkinliklere örnekler:

- Okunan metne göre cevaplanabilecek sorular,
- Karışık kelimelerden anlamlı cümleler oluşturma,
- Öğrencinin ilgi alanındaki metinlere bakarak yazma.

2. Bakarak Anlayarak Yazma: Bakarak yazma şu şekilde gerçekleşir:

- a. Öğretmenin seçtiği bir yazma metni öğrenciye verilir. Öğrenci bu metni, evde öğreninceye kadar okur. Okulda öğretmen metni tahtaya yazar. Heceleri zor olan kelimeleri seçer ve nasıl yazıldığını açıklar. Sonra metni öğrencilere tamamlattır.
- b. Öğrenciden kısa bir metni, kelimelerin nasıl yazıldığına dikkat ederek, ezberlemesi istenir. Sonra öğretmen, ihtiyaç duyduklarında bakmasına müsaade ederek metni yazdırır.
- c. Daha önce işlediği, okuduğu, yazdığı bazı cümle ve ibarelerin kaynağına bakmaksızın yazması istenir. Sonra öğrenciler asıl metne bakarak karşılaştırır ve yanlışlarını düzeltir.
- d. Öğretmen, öğrenciden daha önceden bildiği bir veya iki paragraftaki ana kelimeleri gizler ve öğrencilerden eksik olan kısımları tamamlamalarını ister. Bu noktada öğretmen ipuçları verebilir. Sonra öğretmen doğru metni göstererek öğrencilerin yanlışlarını düzeltmesini sağlar. Bazen de öğretmenin yardımı ile ana metni göstermeden düzeltmesi beklenir.
- e. Öğretmen cevabı bir ya da iki cümleden oluşan daha önce yazılışlarını ezberledikleri noktalardan soru sorar.
- f. Metindeki yazılışı zor olan kelimeler tahtaya yazılır. Daha sonra öğrencilerden defalarca defterine yazmaları istenir.

Bakarak yazma aşamasında öğrencinin öğrendiği kelimelerle dilbilgisi kurallarına uygun yeni cümleler oluşturması istenir. Aynı zamanda öğrenci yazdıklarını doğru bir şekilde konuşabilmelidir.

1. Bakmadan Sınama Amaçlı Yazma: Bu yazma türünün sahip olunması gereken üç temel yeti vardır:

- Dinleme ve takip etme
- Duyduğu ezberleme
- Duyduğunu, yazma etkinliğindeki doğru yere yazabilme.

Seçmeli yazmanın iki temel hedefi şu şekildedir: Birincisi; okuduğu ses ve simgeler arasındaki bağı güçlendirmek öyle ki kelimeye bakıp okuyamayan öğrenci kelimeyi doğru bir şekilde yazamayacaktır. İkincisi ise; öğrencilerin düzeltme ile gelişmesini ve duyduklarını hafızalarında tutmalarını amaçlar.

Bu iki hedeften hareketle iki yönün yeterli derecede iyi olması gerekliliği ortaya çıkar: Dinlediğini doğru anlama ve doğru bir şekilde yazma. Kitaptaki metinleri kullanarak başlanılan bu aşama kitapta olmayan kelimeleri kullanmakla devam eder. Takiben başka konulardan yazma sınavı yapılır ve öğrencinin hata yapıp yapmadığına bakılır. Öğrencilerin, öğretmenin okuduğu metni doğru bir şekilde yazmaları için öğretmenin bazı noktaları gözetmesi gerekir:

1. Başlangıçta hızlı ve doğru telaffuzla okumalı.
2. Aynı hızla metni doldurmalıdır. Eğer yavaş yavaş doldurulursa amaç dışına çıkmış olur.
3. Öğretmen, boşluklardaki kelimelerin doğru telaffuz edildiğinden emin olmalıdır.
4. Öğretmen söyler, öğrenci yazar, sonra öğretmen tekrar ederek öğrencilere yazdıklarını kontrol etme ve düzeltme fırsatı verir.
5. Öğretmen yazma (dikte) esnasında doğru yazmadığını düşündüğü öğrencilerin tekrar yazmasını sağlamalıdır.
6. Öğretmen çok dikkatli takip etmeli ve öğrencileri gözetmelidir.
7. Tüm metin yazıldıktan sonra öğretmen öğrencilere kontrol etmeleri için vakit verir. Bu aşamada öğretmen metni son bir kez okuyarak öğrencilere düzeltme fırsatı verir.
8. Yazmakta zorlanan öğrencilerde iki tür hata gözlemlenir. Birincisi, imla sınavının kelimeleri doğru yazıp yazmadığını ölçmek için olduğunu düşünürler oysa ki bu aşama sesleri duyma, akılda tutma ve doğru bir şekilde yazma sınavıdır. İkincisi ise; kelime yazmayı öğrendiklerinden bir bütün olarak yazmak onlara zor gelir.
9. Hiç hata yapmayanlara daha zor metinler verilir.
10. En-Nâka (1985)'ya göre bütün bu çalışmaların sonunda öğrenci kendi ihtiyaçlarını Arapça dile getirebilmek için kendini ifade etmeyi öğrenmesi gerekir. Bu da iki aşamada gerçekleşir:
 - a. Yönlendirerek Yazı Yazma: Burada öğrenci birçok kelimeyi öğrenmiş, kelime hazinesini genişletmiş, dil bilgisel olarak doğru kelime ve cümle bilgisine sahiptir. Öğretmen kelime seçme ve cümle kurmalarda özgürlükler verir fakat seviyesinin üstünde yazmasına izin vermez. Bu aşama zor bir aşamadır zira öğrenci hem dilbilgisi kurallarına hakim olmalı hem de doğru

anlam ifade eden cümleler kurması gerekir. Aşamalı öğrenim metodu izlenmelidir. Basitten zora doğru gidilerek yazma eğitimi verilir. Bu aşamada şu etkinlikler kullanılır:

- Boşluk doldurma,
- Kelime değiştirme etkinliği ile yeni anlamlar kazanan cümleler oluşturma,
- Kısa cümleler verilip kendi bilgilerine göre uzatma etkinlikleri,
- Kelimeleri eksik olan cümleleri tamamlama etkinliği,
- Cümlenin bir kelimesini değiştirme etkinliği ile yeni anlamlı cümleler oluşturma,
- Fiilin zamanını değiştirme etkinliği,
- Öncelikle öğrencinin dinlediği metne göre cevaplayacağı etkinlikler sonra ise öznel sorular ile öğrencilerin bilgilerini ölçen soruları içeren etkinlikler,
- Paragrafta değişiklik yapma etkinlikleri,
- Kısa cevaplı sorular ile bir bütün oluşturan etkinlikler,
- Özet çıkarma etkinliği,
- Cümle tamamlama etkinliği,
- Verilen bir resim hakkında yazı yazma etkinliği,
- Başlangıcı verilen bir durumu tamamlama etkinliği,
- Öğrencinin yaşantılarını anlatacağı etkinlikler.

b. Özgür Yazı Yazma: Bu aşama yazmanın son aşamasıdır. Öğrenci yazacağı kelimeyi seçmede cümle oluşturmada fikirlerini ifade etme konusunda tamamen özgürdür. Öğretmenin yönlendirmesine ve yardımına ihtiyacı yoktur. Bu aşama yaratıcılık aşamasıdır. Bir Arap nasıl yazıyorsa öyle yazar. Burada da aşamalı bir yol izlenir öğrencinin bildiği metinlerden yazı yazdırılır daha sonra basit konularda en sonda edebi ve felsefi gibi ağır konularda yazı yazdırılır.

D. Yabancı Dil Öğretimde Kullanılan Ders Kitaplarının Yeri ve Önemi

“Kurulca, örgün ve yaygın eğitim ve öğretim kurumlarında okutulması uygun bulunan materyal...” (MEB, 2012, Resmi Gazete; 28409) olarak tanımlanan ders

kitapları yabancı dil öğretiminin olmazsa olmaz öğretim materyalidir. Dil öğretiminde pek çok bileşen bir araya gelerek bütünü oluşturur. Dil öğretiminde iyi olabilmek için dört bileşenin de aynı anda doğru seçilmiş olması gerekir. Bu dört bileşen şu şekildedir: Yöntem, eğitim araçları, eğitim ortamı ve öğretim tekniği (Bostancı, 2005: 2). Ders kitapları, eğitim aracıdır. Dil eğitiminde başarılı olunabilmesi için ders kitabının seçimine de dikkat edilmelidir. Ders kitaplarının önemini Bostancı şu şekilde ifade etmektedir: “Eğitim araçları içerisinde en önemlisi kitaptır. Diğer eğitim araçları kitaptaki konuların daha kolay öğretilmesine yardımcı olacak niteliktedir.”(2005: 2). Ders kitapları dil öğretiminin vazgeçilmez bir parçasıdır. Öğretmen için yol gösterici, öğrenci için ilgi kaynağı ve rehberdir. Öğretmene bilgi aktarımı için bir rehber ve öğrenenlere öğrenmede kalıcı bir referans olan ders kitapları, en gerçekçi şekilde öğrenilmesi gereken bilgileri içeren ve öğrenenlerin davranışlarında istenen değişiklikleri meydana getirmeyi amaçlayan öğelerdir (Çakır, 2016: 662).

Üzüm(2002: 26), ders kitaplarının ikiye ayrıldığını dile getirmiştir. Bunlar:

- Dil bilgisi öğretiminin ön planda olduğu, geleneksel ders kitapları,
- Dil bilgisi öğretimin yanı sıra dili bir iletişim aracı olarak gören, iletişimsel ders kitapları

Günümüzde dil iletişim aracı olarak kullanıldığından ders kitaplarının iletişimsel ders kitabı olarak hazırlanması önem arz etmektedir. Çalışmamızın konusu olan AOBM’de yer alan kriterler iletişim yönün ağır bastığı kriterlerdir.

Bostancı (2005: 3)’nın Hengirmen’ı referans gösterdiği makalesinde ders kitabında bulunması gereken özellikleri şu şekilde sıralamıştır:

- Ders kitabı dayanıklı, çekici, kullanışlı, kolay temin edilebilir, ucuz ve aşamalı seri hâlinde olmalıdır.
- Gerçek hayatta kullanımı olmayan kalıplara yer vermemelidir. Konular ihtiyaca göre sıralanmalıdır.
- Motivasyon sağlayıcı özellikler taşımalıdır.
- Öğretimi yapan kurumun amaçlarına ve öğrencilerin seviyelerine uygun olmalıdır.
- Öğretmene esneklik tanınmalıdır.
- Dili konuşan ülkelerin kültürel özelliklerine de yer vermelidir.

- Alıştırmalar gerçek hayattan kopuk olmamalıdır.
- Yeterli sayıda farklı alıştırma türü içermelidir.
- Sözcükleri listesi her üniteye verilmelidir.
- Dilbilgisi konuları kolaydan zora doğru ele alınmalıdır.
- Temelde tüm dil becerilerine aynı önem verilmelidir.
- Resim, fotoğraf, karikatür gibi ilgi çekici yardımcıları zenginleştirilmelidir.
- Öğretmen kitabı, alıştırma kitabı, video ve işitsel araçlar gibi tamamlayıcı materyalleri bulunmalıdır.

Arapça ders kitaplarında olması gereken ilave özellikleri ise Yukarıda bahsi geçen özellikler aynı zamanda Arapça öğretim kitaplarında da bulunması gereken özelliklerdir. Bunlara ek olarak Arapça Öğretim kitaplarında bulunması gereken özellikleri Bostancı(2005: 3) şu şekilde sıralamıştır:

- Fasih Arapçayı anlama ve kullanmaya yönelik olmalıdır,
- Doğrudan bir iletişim aracı olarak Arapça öğrenmeyi amaçlamalı,
- Sadece dil bilgisi öğretimi şeklinde değil, bölümlerde verilen kullanım ve örneklerle yapılmalıdır,
- Öğretimi aşamalar halinde olmalıdır,
- İstatistiklere dayalı kelime listelerinden faydalanılarak hazırlanmış olmalıdır,
- Bir araç olarak dil öğretirken, seçilen materyallerin temel amaç olan iletişime uygun, farklı dil ilgi alanlarını kapsamaları ve öğretime uygun olmalıdır,
- Metinler, fazla açıklama gerektirmeyen, ayrıntılara girilerek konuyu rahatsız etmeyecek şekilde ve basit dille yazılmalıdır.

E. Avrupa Ortak Başyuru Metni

Avrupa Konseyi, daimi merkezi Fransa'nın Strasburg kentinde bulunan uluslararası bir organizasyondur. Konseyin başlıca hedefi; Avrupa'daki birliği güçlendirmek ve temel değerlerden olan demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğüne saygıyı temin ederek, Avrupa vatandaşlarının itibarını güvence altına almaktır. Türkiye, Avrupa Konseyi'ne 1949 yılında katılan ilk ülkelerden biri olmuş ve kurucu üye statüsünde Konseyin tüm çalışmalarına kesintisiz katılmıştır (Demirel, 2003, s. 229).

Dil politikası, Avrupa Konseyi'nin Avrupa'nın geleceği için belirlediği eğitim ve kültür politikalarında en önemli konulardan biridir. Konsey, Avrupa'nın geleceği için "çok kültürlü, çok dilli" bir toplum yaratma anlayışını vazgeçilmez bir eğitim hedefi olarak belirlemiş ve bu hedefe ulaşma konusunda üye ülkeleri yönlendirmeye başlamıştır. Avrupa Konseyi'ne üye toplam 48 ülkede yürütülen en yaygın dil eğitim politikası projesi "Avrupa Dil Gelişim Dosyası (European Language Portfolio)" projesidir (Demirel, 2003: 241). Türkiye, Avrupa Birliği ile entegrasyon için bu yönde koordinasyon çalışmalarına başlamıştır. Bu nedenle ülkemizde eğitim sisteminde yapılacak tüm yenilikçi çalışmaların Avrupa ile uyumlu olmasına özen gösterilmelidir. Bu bağlamda, yabancı dil öğretim programlarının Avrupa Konseyi Yaşayan Diller Bölümü'nün geliştirmiş olduğu standartlara göre düzenlenmesi önemli görülmektedir (İşisağ & Demirel, 2010, s. 192). AOBM, Avrupa ülkelerinde dil öğretim programlarını, program yönergelerini, sınav ve ders kitapları gibi konulardaki çalışmaları yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır. Yabancı dil öğrenenlerin ve öğretenlerin, bu dili iletişim kurmada kullanabilmek için neleri bilmeleri ve bu dilde etkinlik kazanmak için hangi bilgi ve yetilerini geliştirmeleri gerektiğini kapsamlı bir şekilde açıklamaktadır. Öte yandan öğrenenlerin yaşamları boyunca dil öğrenimleri sırasında ilerledikleri aşamalara standart getiren dil yeterlik düzeylerini de tanımlamaktadır (M.E.B., 2009: 1). Böylece bütün dünya dilleri tarafından kullanılacak ortak bir ölçek ortaya çıkmıştır.

1991 yılında Birleşmiş Milletler konseyine üye ülkelerin katıldığı bir sempozyumla İsviçre'de temelleri atılan Avrupa Ortak Başvuru Metni, 1997 yılında konseye üye ülkeler tarafından onaylanmıştır. Çok dilliliğin ve çok kültürlülüğün önemini vurgulayan metin, dil öğrenme, öğretme, değerlendirme alanlarında yabancı dil öğretmenlerine ve öğrenenlere yol gösterme amacıyla hazırlanmış kapsamlı, şeffaf ve tutarlı bir kılavuz niteliği taşımakta olduğu kabul edilmiştir.

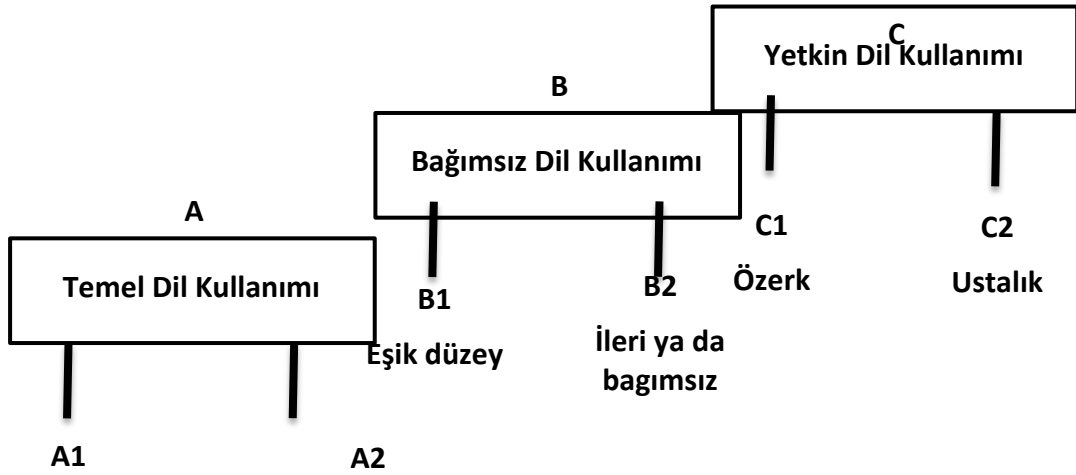
Dil öğretiminde kılavuz olarak kabul edilen Avrupa Ortak Başvuru Metni Avrupa'da dil öğretim programlarına da kılavuzluk etmektedir. Hal böyle olunca başta Birleşmiş Milletler örgütü olmak üzere Avrupa Konseyi, NATO, OECD ve daha birçok uluslararası kuruluşa üye olan ülkemizde de dil öğretim programlarının Avrupa Ortak Başvuru Metnine göre hazırlanmasının gerekliliği su götürmez bir gerçektir.

Ülkemizde yabancı dil öğretiminde başlarda olan Arapça, BM'nin kabul ettiği 6 çalışma dilinden birisidir (BM'nin kabul ettiği diğer diller: Çince, İngilizce,

Fransızca, Rusça ve İspanyolca'dır.). Bu durumda ülkemizde Arapça öğretiminin AOBM 'ne uygunluğu oldukça önemli hale gelmiştir.

AOBM, dünya çapında hazırlanacak dil öğretimi izlencelerine, müfredatlara, sınavlara ve ders kitaplarına bir temel sağlanması için oluşturulmuştur. Bu metin, yabancı dil öğrenenlere, ne öğrenmeleri gerektiği, yabancı dilde etkin bir biçimde iletişime geçebilmek için hangi bilgi ve becerileri geliştirmeleri gerektiği konusunda anlamlı bir yol gösterme amacındadır. Bu çerçevede ayrıca, yaşam boyu öğrenme bağlamında öğrenmenin değerlendirilebilmesi için öğrenenlere gelişim düzeylerini de belirlemektedir (Özcan, 2019: 11).

AOBM, dile ilişkin yeterlik düzeylerini (A1-C2) tanımlayan, ulaşılabilir ve kontrol edilebilir amaçlar koyan ve bütün Avrupa ülkeleri tarafından tanınan bir araç niteliğindedir (Özcan, 2019: 11). AOBM'de öğrenme alanları A1, A2, B1, B2, C1, C2 olarak seviyelendirilmiştir. Bu seviyelerden A seviyesi: Temel Dil Kullanımı, B seviyesi: Bağımsız Dil Kullanımı ve C seviyesi: Yetkin Dil Kullanımı olarak tanımlanmıştır.

Giriş ya da keşif Ara ya da temel gereksinim

Şekil 1 Avrupa Ortak Başvuru Metninde Yer Alan Dil Düzeyleri

AOBM, yukarıdaki seviyelerin dört temel dil becerisi olan okuma, konuşma, dinleme ve yazma becerilerine uygun kriterler belirlenmiştir. Bu kriterler A1, A2, B1, B2, C1, C2 seviyelerindeki öğrencilerin hangi özellikleri kazanmış olmaları gerektiğini gösterir. Burada tezimizin konusu olan AOBM B1 seviyesi yazma becerisi kriterlerine yer verilecektir.

Avrupa Ortak Başvuru Metninde bulunan B1 seviyesi yazma becerisi ölçütleri (Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi, 2013):

1. İlgi alanımdaki konular üstüne ya da beni kişisel olarak ilgilendiren konularda basit, kendi içinde bağlantılı metin yazabilirim. (s. 32)
2. Deneyim ve izlenimlerimi içeren mektup yazabilirim. (s. 32)
3. Belli noktaları art arda sıralayarak kendi ilgi alanından konular hakkında karmaşık olmayan; ama birbiriyle bağlantılı, oldukça akıcı betimlemeler yapabilirim. (s. 61)
4. Bir dizi kısa metin bölümünü birleştirerek karmaşık olmayan, alışlagelmiş birçok konuyu içeren, bağlantılı metinler oluşturabilir. (s. 64)
5. Deneyimlerini yazabilir; duygu ve tepkilerini basit ama bağlantılı bir metinle dile getirebilir. (s. 65)
6. Gerçek ya da hayali olayları ya da kısa bir süre önce yapmış olduğu bir yolculukla ilgili betimlemeleri kaleme alabilir. (s. 65)
7. Herkesi ilgilendiren konular hakkında kısa ve kolay bir deneme yazabilir. (s. 66)
8. Kendi uzmanlık alanından alışık olduğu günlük meseleler hakkında geniş çapta teknik bilgileri oldukça emin olarak ve pek alışık olmadığı bazı şeyler hakkındaki bilgileri özetleyerek, rapor verebilir ve görüşünü bildirebilir. (s. 66)
9. Alışlagelmiş ölçünlü bir biçimde, teknik bilgilerin verildiği ve eylemlerin nedenlerinin belirtildiği çok kısa raporlar yazabilir. (s. 66)
10. Soyut ve somut konular hakkında bilgi ve düşüncelerini dile getirebilir; bilgileri gözden geçirip sorunları oldukça kesin bir şekilde açıklayabilir veya bunlara ilişkin sorular yöneltebilir. (s. 84)
11. Özel mektup ve bildirimlerinde önemli basit bilgileri verebilir veya sorular sorabilir; neyi önemseydiğini de açıklayabilir. (s. 84)
12. Özel mektuplarında yeni gelişmeleri iletebilir, soyut ya da kültürel konular (müzik, film gibi) hakkında düşüncelerini dile getirebilir. (s. 85)
13. ... duygu, olay ve deneyimler hakkında ayrıntılı bir mektup yazabilir. (s. 85)
14. Birisi bir bilgi istediğinde ya da bir sorunu dile getirdiğinde söyleneni not tutabilir. (s. 85)

15. Arkadaşlarına ya da her gün ilişki içinde olduğu hizmet verenlere, öğretmenlere veya başkalarına basit, en gerekli bilgileri içeren notlar tutabilir ve en önemli noktaları açıklayabilir. (s. 85)
16. Kendi ilgi alanından konular hakkında anlaşılır ve iyi yapılandırılmış sunumlar söz konusu olduğunda, konferans türü üniversite derslerinde sonradan kullanmak amacıyla yeterli derecede doğru notlar alabilir. (s. 97)
17. Karmaşık olmayan konferans türü üniversite derslerinde, konuya aşınaysa ve sunum basit, anlaşılır ve ölçünlü bir dille yapılıyorsa liste halinde ana noktaları içeren notlar alabilir. (s. 97)
18. Birçok kaynaktan kısa bilgileri birleştirip başka birisi için özetini çıkarabilir. (s. 97)
19. Bir metnin bazı kısa bölümlerini, asıl metindeki sözcük ve sıralamayı kullanarak basit şekilde özetleyebilir. (s. 97)
20. Bağlantılı olarak yazabilir; metinler tümüyle anlaşılır biçimde biçimdedir. Yazım, noktalama, bölümlenme ve düzenleme genelde anlamayı sağlayacak derecede doğrudur. (s. 120)

III. GEREÇ VE YÖNTEM

A. Araştırma Modeli

Nitel araştırma, “gözlem, görüşme ve belge analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algı ve olayları doğal ortamda gerçekçi ve kapsamlı bir şekilde ortaya çıkarmak için nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 39). Bir sorunun gözlem, görüşme ve çözüm dokümantasyon analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerini kullanarak niteliksel araştırma, önceden bilinen veya tanınmayan problemlerin algılanmasını ve problemle ilgili doğal olaylarla gerçekçi bir şekilde ilgilenmeyi amaçlayan öznel bir yorumlama sürecini ifade eder (Seale, 1999 Akt. Baltacı,2019: 369). Çalışmamızda nitel araştırma tekniklerinden biri olan doküman analizi tekniği ile *Silsiletü'l Lisan*, *Miftahu'l Arabiyye* ve *el-Arabiyye Beyne Yedeyk* eğitim setlerinin B1 seviyesi ve B1 seviyesi muadilindeki kitaplar incelenecektir.

B. Çalışma Grubu

Araştırmada Arapçanın yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan öğretim seti kitaplarından: *Silsiletü'l Lisan*, *Miftahu'l Arabiyye* ve *el-Arabiyye Beyne Yedeyk* eğitim setlerinin B1 seviyesi ve B1 seviyesi muadilindeki kitapları incelenmiştir.

Çalışma grubunda bulunan kitaplar şu şekildedir:

- Abs, M., el-Ebraş, M., es-Sibai, A., el-Annan, M. (2020). *Arapça Dil Serisi/ Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye 1 Geliştirilmiş Arapça Öğretim Seti* İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi yayınları.
- Al-Ruhban, A.N., al-Muhanni, R.M., Hamad, M.M. (2020). *Miftahu'l Arabiyye Yabancılar için Arapça Öğretim seti Orta Seviye (Okuma ve Yazma3)* İstanbul: Akdem Yayınları.
- *El-Favzan, A. İ., Huseyn, M. E., Fazl, M. A. (2014), El-Arabiyye Beyne Yedeyk kitab-ı Es-Sani Kısım El-Evvel*, Riyad (Sudi Arabistan): Arabic For All Pablish.

C. Verilerin Toplanma Süreci ve Araçları

AOBM'den alınan ölçütler doğrultusunda Silsiletü'l Lisan, Miftahu'l Arabiyye ve el-Arabiyye Beyne Yedeyk eğitim setlerinin B1 seviyesi ve B1 seviyesi muadilindeki kitapların içerdiği yazma etkinlikleri incelenmiştir.

D. Verilerin Analizi

Araştırmanın amacına yönelik kaynaklara ulaşmada ve elde edilecek verilerin tespit edilmesinde kullanılır (Çepni, 2007: 76) olarak tanımlanan, doküman analizi yöntemi kullanılmıştır.

IV. BULGULAR

Çalışmanın bu kısmında, ülkemizde kullanılan Arapça öğretimi için hazırlanmış kitapların yazma becerilerine ilişkin bölümleri incelenerek bu bölümlerin yazma becerilerine yönelik kriterleri ne düzeyde ihtiva ettiği tahlil edilmiştir.

A. Kitaplar ve Üniteler

İncelenen kitaplarda bulunan ünitelere aşağıda yer verilmiştir. İncelenmiş olan kitaplardan Silsiletü'l Lisan B1 seviyesi 10, Miftahu'l Arabiyye B1 seviyesi 10 ve el-Arabiyye Beyne Yedeyk B1 seviyesi 8 ünite içerir.

Çizelge 1 Silsiletü'l Lisan, Miftahu'l Arabiyye ve el-Arabiyye Beyne Yedeyk B1 seviyelerindeki kitaplarının üniteleri

Kitap	Ünite No	Ünite
Miftahu'l Arabiyye	1	من الصفر إلى القمة (Sıfırdan Zirveye)
	2	الحياة المهنية (Meslek Hayatı)
	3	الطب البديل (Alternatif Tıp)
	4	العادات والتقاليد (Gelenek ve Görenekler)
	5	مدن الامس واليوم (Geçmiş ve Günümüzde Şehirler)
	6	اختراعات غيرت حياتنا (Hayatımızı Değiştiren İcatlar)
	7	العلاقات الأسرية (Aile Bağları)
	8	التعليم (Öğretim)
	9	آداب اجتماعية (Toplumsal Gelenekler)
	10	بين الماضي والحاضر (Geçmiş ve Günümüz Arasında)
Silsiletü'l Lisan	1	فصول السنة (Yılın Mevsimleri)
	2	الفضاء (Uzay)
	3	(Müzik)
	4	الموسيقى التربية (Eğitim)

Çizelge 1 (Devam)

	5	(Meslekler ve İşler)
		مهن وأعمال
	6	مؤسسات اجتماعية
		(Toplumsal Kuruluşlar)
	7	ادوات اجتماعية
		(Sosyal Araçlar)
	8	ذكريات
		(Anılar)
	9	الأندلس
		(Endülüs)
	10	(Toplumsal Sınıflar)
		الطبقات الاجتماعية
El-Arabiyye Beyne Yedeyk	1	العناية بالصحة
		(Sağlığa Dikkat Etme)
	2	الترويح عن النفس
		(Kendini Dinlendirme)
	3	الحياة الزوجية
		(Evlilik Hayatı)
	4	الحياة في المدينة
		(Şehirde Yaşam)
	5	العلم والتعليم
		(İlim ve Öğrenme)
	6	المهن
		(Meslekler)
	7	اللغة العربية
		(Arapça Dili)
	8	الجوائز
		(Ödüller)

B. Yabancılara Arapça Öğretiminde Kullanılan B1 Seviyesindeki ve B1 Seviyesi Muadilindeki Ders Kitaplarında Yer Alan Yazma Etkinliklerinin Avrupa Ortak Çerçeve Metnine Uygunluğunun İncelenmesi

1. Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesindeki ve B1 Seviyesi Muadilindeki Ders Kitabında Yer Alan Yazma Etkinlikleri Verileri

Aşağıdaki tabloda Miftahu'1 Arabiyye (Okuma ve Yazma 3) kitabındaki ünitelerinde yer alan yazma becerisine ait veriler yer almaktadır. Tabloda kitaptaki ünitelere ve alt başlıklarına ayrıca yazma etkinliğinin yer aldığı sayfa numaraları ve kaç etkinlik olduğu bilgisine yer verilmiştir.

Çizelge 2 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi Yazma Etkinliklerinin Geçtiği Ünite, Ünite Alt Başlıkları, Sayfa Numaraları ve Etkinlik Sayıları

Ünite No	Ünite	Ünite Alt Başlığı	Yazma Etkinliğinin Bulunduğu Sayfalar	Yazma Etkinliği Sayısı	AOBM Ölçütlerine Uygun Yazma Etkinliği Sayısı
1.	من الصفر إلى القمة (Sıfırdan Zirveye)	الراجحي، ملياردير انطلق من الصفر (Racihi, Sıfırdan Milyarderliğe Çıktı)	10, 11, 12, 13, 14, 15	8	2
		انواع الفعل الصحيح (Sahih Fiil Çeşitleri)	15, 16, 17, 18	8	0
		السيرة الذاتية، الهمزة المتطرفة (Özgeçmiş, Mütetarrik Hemze)	19, 20, 21, 22	9	1
		شخصيات عالمية تغلبت على الفشل لتدخل التاريخ (Ümitsizliği Yenerek Tarihe Geçmiş Küresel Şahsiyetler)	24	1	1
2.	الحياة المهنية (Meslek Hayatı)	نساء في مهن رجالية (Erkek Mesleğinde Çalışan Kadınlar)	26, 27, 28	7	2
		الفعل المعتل (İlletli Fiil)	30, 31, 32, 33	8	0
		يوميّات، حروف تَلْفُظ ولا تكتب (Günlükler, Söylenen fakat Yazılmayan Harfler)	34, 35, 36, 37, 38	8	3
		مقابلة عمل (İş Görüşmesi)	40	1	1
3.	الطب البديل (Alternatif Tıp)	الطب البديل (Alternatif Tıp)	42, 43, 45	7	3
		حالات الخبر في الجملة الاسمية (İsim Cümlesindeki Haberin Halleri)	46, 47, 48, 49	8	0
		توسيع الجمل، الهمزة المتوسطة (cümleleri genişletme, Mütevassıt Hemze)	50, 51, 52, 53	9	3
		مستشفيات الماضي (Eski Hastaneler)	55	1	1
4.	العادات والتقاليد (Gelenek ve Görenekler)	عادات وتقاليد من المجتمع التركي (Türk Toplumundan Gelenek ve Görenekler)	58, 59, 61	7	3

Çizelge 2 (Devam)

		الأحرف الشبيهة بالفعل (Fiile Benzeyen Harfler)	62, 63, 64, 65, 66	11	0
		روابط التعليل، حالات استثنائية في كتابة الهمزة المتوسطة (İletli Bağlaçlar, Mutavassıt Hemzeyi Yazmadaki İstisna Durumlar)	67, 68, 69, 70	7	2
		الأمثال الشعبية (Halka Özgü Örnekler)	72	2	1
5.	مدن الامس واليوم (Geçmiş ve Günümüzde Şehirler)	امم نهضت... سنغافورة (Kalkınan Milletler... Senegal)	74, 75, 77	6	2
		الأفعال الناقصة (كان و اخواتها) (Eksik Fiiller (Kene ve Kardeşleri))	78, 79, 80, 81, 82	10	0
		أدوات المقارنة، كتابة الألف الليينة المتطرفة في الأفعال (Karşılaştırma Araçları, Fiillerdeki Mütatarrif olan Elifi Leyyinenin Yazılışı)	83, 84, 85, 86, 87, 88	6	2
		المدن الكبيرة ودور التكنولوجيا في حل مشكلاتها (Büyük Şehirler ve Teknolojinin Büyük Şehrin sorunlarını Çözmedeki Yeri)	88	1	1
6.	اختراعات غيرت حياتنا (Hayatımızı Değiştiren İcatlar)	اختراعات غيرت التاريخ (Tarihi Değiştiren İcatlar)	90, 91, 92, 93, 94	8	2
		الأفعال الخمسة (Efali Hamse- Beş Fiil)	95, 96, 97, 98	9	0
		الألف الليينة المتطرفة في الأسماء، استراتيجيات التلخيص (İsimlerdeki Mutatarrif Olan Elif-i Leyyine, Özetleme stratejisi)	99, 101, 102	6	2
		نشأة أشهر المواقع الإلكترونية (En ünlü Elektronik Adreslerin Oluşumu)	104	1	1
7.	العلاقات الأسرية (Aile Bağları)	الأسرة في عصر التكنولوجيا (Teknoloji Çağında Aile)	106, 107, 108, 109, 110	8	3

Çizelge 2 (Devam)

		نصب الفعل المضارع، المصدر المؤول (Müzari Fiilinin Nasbı, Maul Mastarı)	111, 112, 113, 114, 115	12	0
		روابط التوكيد، الفرق بين النون والتتوين (Tevkid –Vurgu Bağlaçları, Nun ve Tenvin Arasındaki Fark)	116, 117, 118, 119, 120	7	2
8.	التعليم (Öğretim)	الزواج في بيت الأسرة (Aile Evinde Evlilik)	122	1	1
		ماذا بعد التخرج؟ (mezun Olduktan Sonra)	124, 125, 127	6	2
		(أفعل، يفعل)، اسما الزمن والمكان (Efala, Yefal), Zaman ve Mekan İsimleri	128, 129, 130, 131, 132	10	0
		إعادة الصياغة، حذف الألف من بعض أسماء الاستفهام (Başka Kelimelerle Tekrarlama, Soru İsimlerinden Bazılarında Elifin Görünmemesi)	133, 134, 135, 136	7	2
		أقدم جامعة في العالم (Dünyadaki En Eski Üniversite)	138	1	1
9.	آداب اجتماعية (Toplumsal Gelenekler)	آداب الزيارة وأصول الضيافة (Ziyaret Adabı ve Misafirlik Usulleri)	140, 141, 142, 143	5	2
		الفعل الثلاثي المبني للمجهول (Mechüle Bina Edilmiş Üçlü Fiiller)	144, 145, 147, 148	10	0
		همزتا الوصل والقطع (vasıl ve katı Hemzleri)	149, 150, 152	5	2
		آداب شرب القهوة المرة (Murra Kahvesini İçme Adabı)	154	1	1
10.	بين الماضي والحاضر (Geçmiş ve Günümüz Arasında)	ذكريات من الزمن الجميل (Güzel Zamanlardan Anılar)	156, 157, 159	6	2
		الفعل المعتل الثلاثي المبني للمجهول (Mechüle Bina Edilmiş İlletli Üçlü Fiiller)	160, 161, 162, 163	9	0

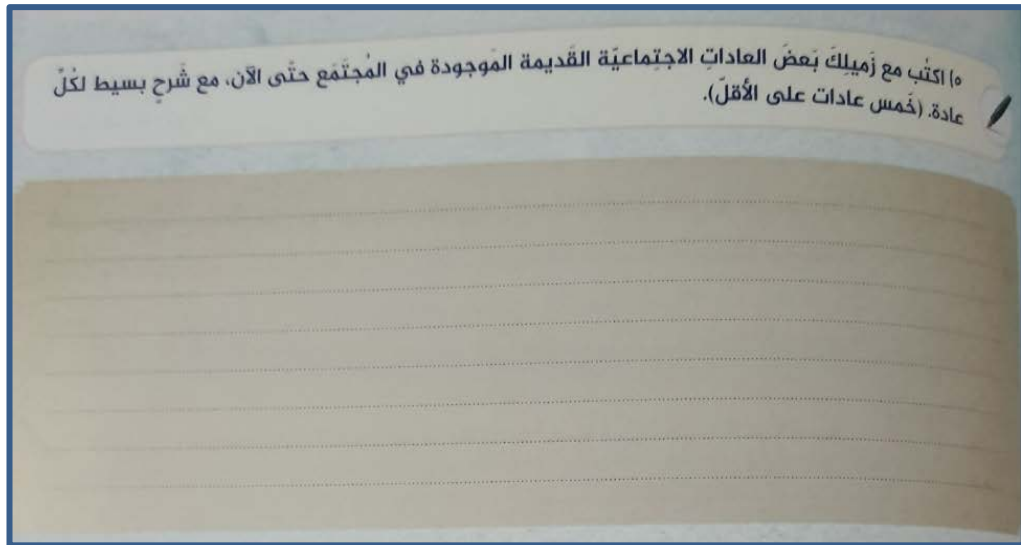
Çizelge 2 (Devam)

الذكريات، رسم الهمزة المحدودة في أول الكلمة وفي وسطها (Anılar, Hemzeti Mahdudun Kelimenin Başındaki ve Ortasındaki Görünüşü)	164, 165, 166	7	3
حكواتي أيام زمان (Eski Zamandaki Hikaye Anlatıcıları)	168	1	1

Çizelge 2 incelendiğinde Miftahu'1 Arabiyye (Okuma ve Yazma 3) Kitabında yazma becerisi için 10 ünite toplam 215 etkinlik bulunmaktadır. Bu etkinliklerin 55 tanesi AOBM ölçütlerine uygundur. Yukarıda sayılmış olan ölçütlere uygun olan bazı yazma etkinliklerine aşağıda yer verilecektir.

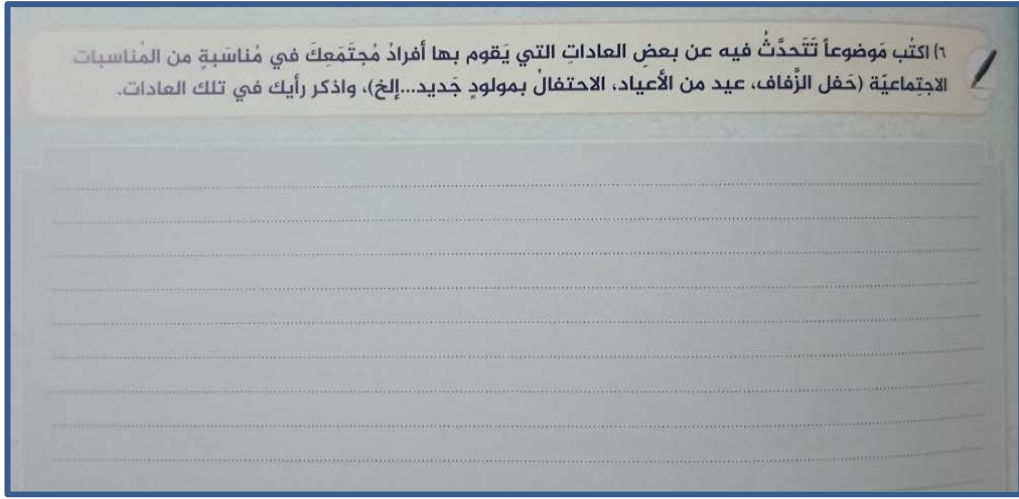
a. Miftahu'1 Arabiyye B1 seviyesi yazma becerisi ölçütleri ve etkinlikleri

Yazma Ölçütü -1

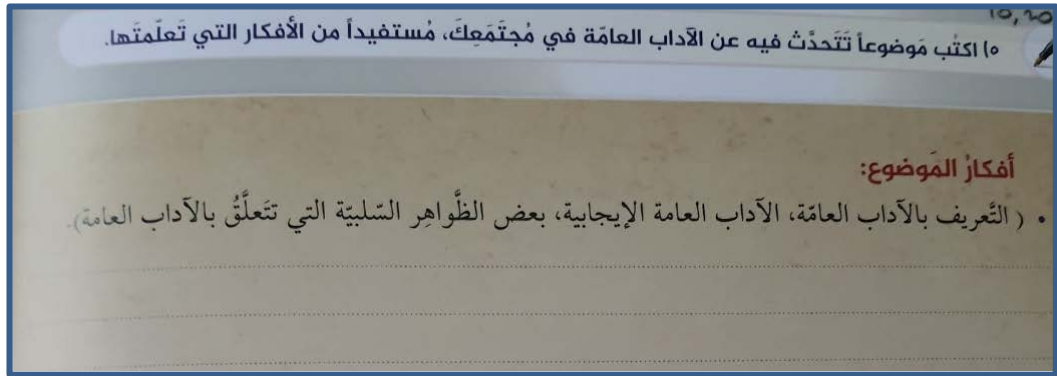
Şekil 2 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi 69. Sayfa

Bu yazma etkinliğinde “Arkadaşınızla beraber, toplumunuzda hala kullanılan eski toplumsal adetlerinizi yazınız. Bu adetleri basit bir şekilde açıklayınız. (En az beş adet)” sorusu ile öğrenciden arkadaşı ile birlikte, toplumumuzun günümüzde kullanmaya devam ettiği adetlerden beşini yazmalarını ve bunları kısaca açıklamalarını istemektedir. Bu etkinlik, öğrencinin ilgi alanı hakkında metin yazmasını gerektirdiğinden birinci ölçüte uygun bir etkinliktir.

Şekil 3 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 69. Sayfa

Etkinlikte “Düğün, bayram, yeni doğan çocuk kutlamaları vb. özel günlerde toplumunuzun fertlerinin uyguladığı adetlerden bazılarını yazınız. Bu adetler hakkında sizin görüşünüz nedir?” sorusu ile öğrencinin yapmakta oldukları adetlerden bahsetmesini ve bu konudaki görüşünü sormaktadır. Etkinlik, öğrencinin ilgi alanı ve kendini kişisel olarak ilgilendiren konularda metin yazmasını gerektirdiğinden birinci ölçüte uygun bir etkinliktir.

Şekil 4 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 152. Sayfa

“Toplumunuzdaki görgü kuralları ile ilgili konu yazı yazınız. Bu yazıda aşağıdaki öğrendiğiniz fikirlerden yararlanınız.

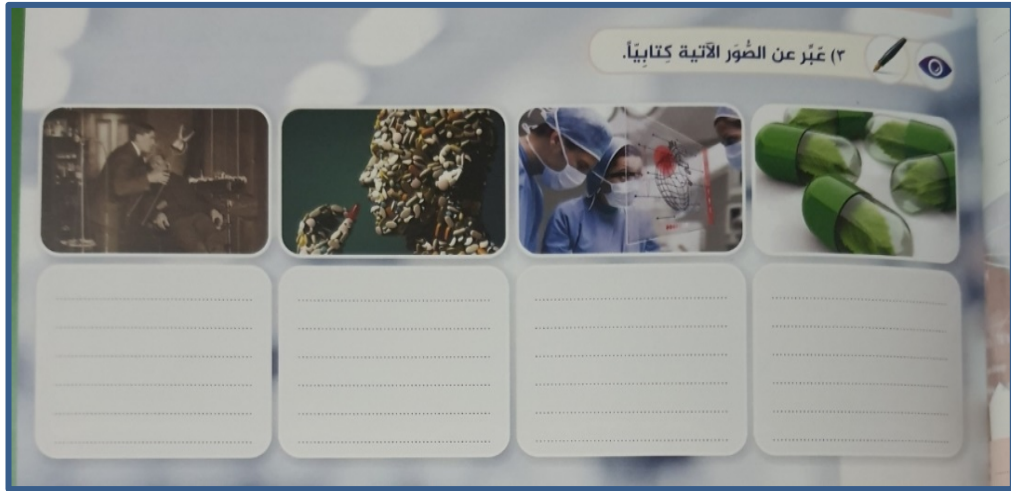
Konunun fikirleri: Görgü kurallarının tanımı, olumlu görgü kuralları, görgü kurallarına takılan olumsuz olayların bazıları.” Sorusu ile öğrenciden genel görgü kuralları ile metin yazmasını istemektedir. Bu da öğrencinin kendi ilgi alanı hakkında metin yazmasını gerektirdiğinden birinci ölçüte uygun bir etkinliktir.

Yukarıdaki etkinlikler birinci ölçüte uygun yazma etkinliği örnekleridir. Kitaptaki etkinlikler, burada yer verilen etkinliklerle sınırlı değildir aksine birinci ölçüte uygun yeterince etkinlik bulunmaktadır.

Yazma Ölçütü - 2

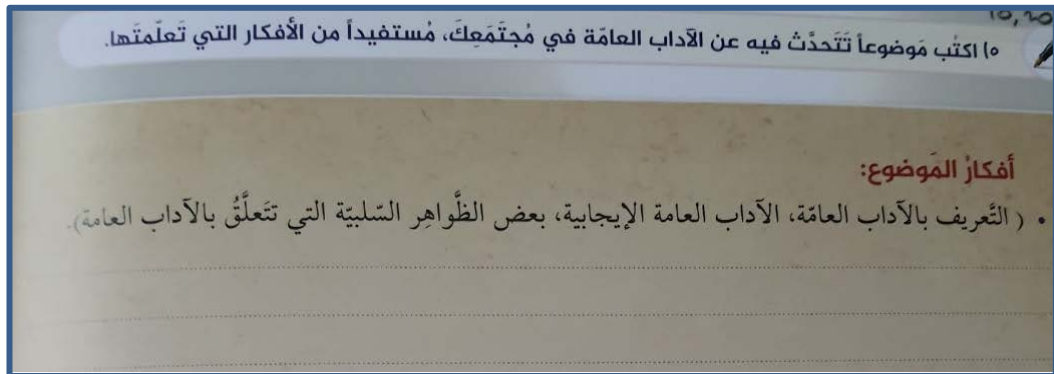
İkinci ölçütü “mektup yaz” sorusu ile doğrudan ölçen bir etkinlik bulunmamaktadır. Fakat beşinci ölçüte uygun etkinlikler bulunmaktadır. Beşinci ölçütü kazanan öğrenciler, ikinci ölçütü de hiç kuşkusuz gerçekleştirebilir.

Yazma Ölçütü - 3

Şekil 5 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi 51. Sayfa

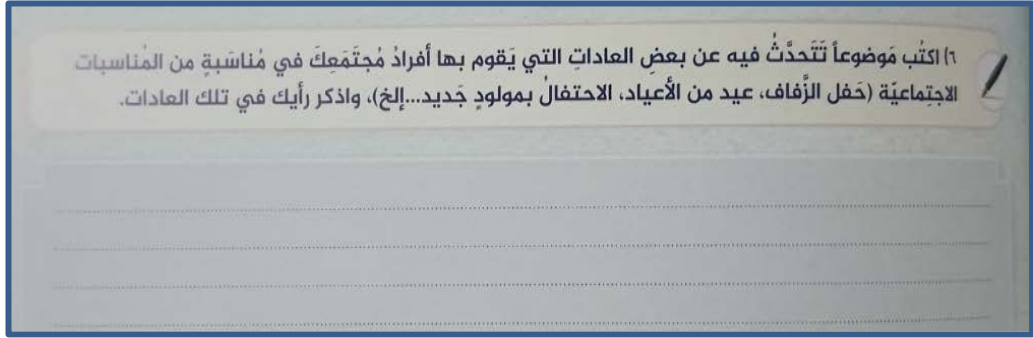
“Aşağıda verilen resimleri yorumlayınız.” Sorusu öğrenciden, resimler hakkında kısa metin yazmasını gerektirdiğinden denemeye örnek verilir. Bu etkinlik, öğrenciden kendi ilgi alanındaki konularda betimleme yapmasını istediğinden üçüncü ölçüte uygun bir etkinliktir.

Şekil 6 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi 152. Sayfa

“Toplumunuzdaki görgü kuralları ile ilgili konu yazı yazınız. Bu yazıda aşağıdaki öğrendiğiniz fikirlerden yararlanınız.

Konunun fikirleri: Görgü kurallarının tanımı, olumlu görgü kuralları, görgü kurallarına takılan olumsuz olayların bazıları.” Sorusu ile öğrenciden genel görgü kuralları ile metin yazmasını istemektedir. Bu etkinlikte öğrencinin genel görgü kurallarını betimlemesi gerekmektedir ki bu da üçüncü ölçüte uygun bir etkinliktir.

Şekil 7 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 69. Sayfa

Etkinlikte “Düğün, bayram, yeni doğan çocuk kutlamaları vb. özel günlerde toplumunuzun fertlerinin uyguladığı bazı adetleri yazınız. Bu adetler hakkında sizin görüşünüz nedir?” sorusu ile öğrencinin yapmakta oldukları adetlerden bahsetmesini ve bu konudaki görüşünü sormaktadır. Etkinlik, öğrencinin, özel günlerde uygulanan adetleri betimlemesi gerektiğinden üçüncü etkinliğe uygun bir örnektir.

Yukarıdaki etkinlikler üçüncü ölçüte uygun örneklerdir. Bu soruların cevaplanması için betimlemenin kullanılması gerekir. Kitapta üçüncü ölçütü kazandırmaya yönelik etkinlik sayısı oldukça azdır.

Yazma ölçütü - 4

Şekil 8 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 21. Sayfa

“İnsanlar üzerinde etkisi çok olan hayatımızda ve tarihimizde önemli şahsiyetler vardır. Bu şahsiyetler insanlığa hizmet etmiştir (Alim, edebiyatçı, tarihçi, matematikçi...)

Şahsiyetlerden bir şahsiyeti seç, defterine bu şahsiyetlerle ilgili internetten ya da kitaplardan ya da diğer insanlardan öğrendiğin bilgileri yaz. Bunu yazarken aşağıdakilere riayet ederek yaz:

1. Özgeçmiş yazma yapısı.
2. Bağlaçlar.
3. Noktalama işaretleri.”

Sorusu ile öğrenciden tarihte iz bırakmış şahsiyetlerden birisini araştırmasını ve elde ettiği bilgileri yazmasını istemektedir. Bu da farklı kaynaklardan araştırdığı bilgileri birleştirerek bir metin oluşturmasını gerektirdiğinden dördüncü etkinliğe örnek bir etkinliktir.

Şekil 9 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 40. Sayfa

“Görüşme esnasında uzak durmamız gereken beş ibareyi yazınız. Bunları önem sırasına göre düzenleyiniz.” Sorusu, öğrenciden karşılıklı görüşme esnasında kullanılmaması gereken ifadeleri yazmasını istemektedir. Bu etkinlikte farklı metinleri birleştirip anlamlı bir metin oluşturmayı gerektirdiğinden dördüncü ölçüte uygun bir etkinliktir.

Şekil 10 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 101. Sayfa

“İnternet ya da dergi ya da gazeteden okuduğın bir konunun özetini defterine yaz.” Sorusu ile öğrenciden farklı kaynaklardan okuduğu bir konunun özetini çıkarmasını istemektedir ki bu da dördüncü ölçüte uygun bir etkinliktir.

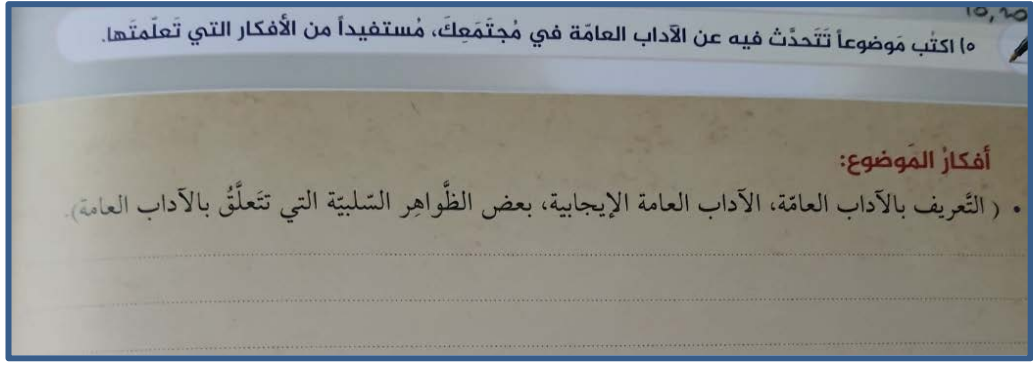
Yukarıdaki etkinlikler dördüncü ölçüte uygun örneklerdir. Burada da görüleceği gibi bazı etkinliklerde birkaç soruya cevap verilerek metin yazılması bazı etkinliklerde de tek soruya cevap verilerek metin yazılması istenmiştir. Etkinliklerin yapılabilmesi için farklı kaynaklardan araştırılıp kaynaklardaki bilgilerin doğrultusunda metin yazmayı gerektirir. Kitapta dördüncü ölçütü kazandırmaya yönelik etkinlik sayısı oldukça azdır.

Yazma Ölçütü - 5

Şekil 11 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 40. Sayfa

“Görüşme esnasında uzak durmamız gereken beş ibareyi yazınız. Bunları önem sırasına göre düzenleyiniz.” Sorusu, öğrenciden karşılıklı görüşme esnasında kullanılmaması gereken ifadeleri yazmasını istemektedir. Bu etkinlik öğrencinin deneyim ve duygularını bir metin ile anlatması gerektiğinden beşinci ölçüte uygun bir etkinliktir.

Şekil 12 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi 152. Sayfa

“Toplumunuzdaki görgü kuralları ile ilgili konu yazı yazınız. Bu yazıda aşağıdaki öğrendiğiniz fikirlerden yararlanınız.

Konunun fikirleri: Görgü kurallarının tanımı, olumlu görgü kuralları, görgü kurallarına takılan olumsuz olayların bazıları.” Sorusu ile öğrenciden genel görgü kuralları ile metin yazmasını istemektedir. Bu etkinlik öğrencinin deneyim ve duygularını bir metin ile anlatması gerektiğinden beşinci ölçüte uygun bir etkinliktir.

العائلة بين الماضي والحاضر		الأفكار المطلوبة
العائلة في الحاضر	العائلة في الماضي	
		العدد
		حجم البيت
		العادات اليومية للأسرة
		العلاقة بين الأبناء والآباء
		نقطة الطعام
		أيهما تفضل؟ ولماذا؟

Şekil 13 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi 119. Sayfa

“Sen ve arkadaşın, istenilen konulardaki fikirlerinizi tabloya yazınız.

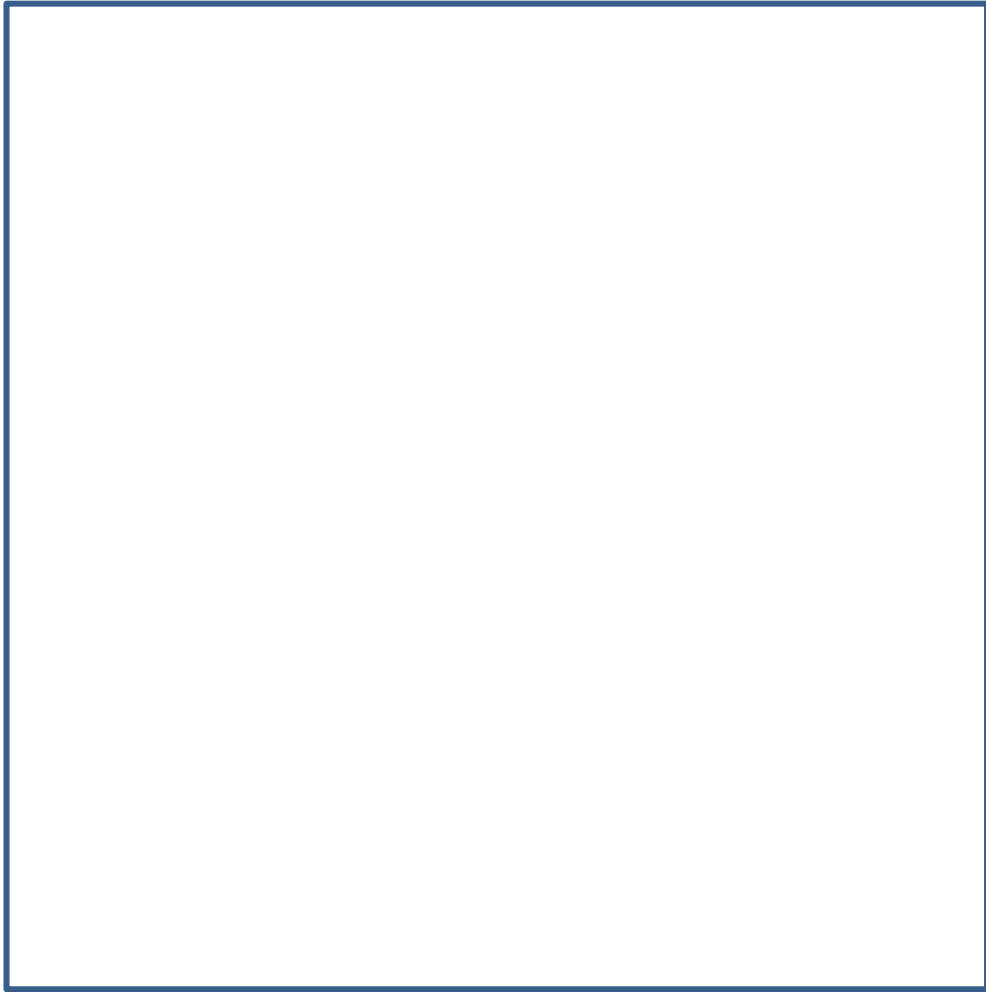
- Sayı
- Evin büyüklüğü
- Aileye dair günlük adetler

- Ebeveynler ve çocuklar arasındaki alaka
- Yemek şekli
- Hangisini tercih edersin? Neden?

Yukarıdaki konular hakkında geçmişteki aile ve günümüzdeki aileler nasıldır? Fikirlerinizi beyan ediniz.” Sorusu ile öğrencilerden geçmişteki ve günümüzdeki aile yapılarını karşılaştırmalarını istemektedir. Bu etkinlik bir bütün olarak düşünüldüğünde öğrencinin deneyim ve duygularını bir metin ile anlatması gerektiğinden beşinci ölçüte uygun bir etkinliktir

Yukarıdaki etkinlikler beşinci ölçüte uygun örneklerdir. Beşinci ölçüte yönelik oldukça fazla etkinlik vardır. Bu etkinliklerden bazıları öğrenciden deneyimlerini bazıları ise duygu ve tepkilerini yazmasına yöneliktir.

Yazma Ölçütü - 6

Şekil 14 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 37. Sayfa

“6) aşağıda verilen hikaye unsurlarını oku. Sonra defterine, kendine has üslubunla bir hikaye yaz ve hikayene uygun başlık koy”.

Gün: perşembe akşam

Yer: evin yolu

Ana olay: evinde hırsızlık

Ana karakterler: Tarık, Tarık'ın eşi, hırsız, polis

Esas olaylar:

- Akşam lokantaya gitmek için evden çıkılması.
- İki saat sonra eve geri dönülmesi.
- Evin kapısının kırılmış olması.
- Eve girilmesi.
- Oradaki hırsızın evdeki paraları çalması.
- Polisi arayıp olayla ilgili bilgi verilmesi.
- Polisin olay yerine gelmesi.

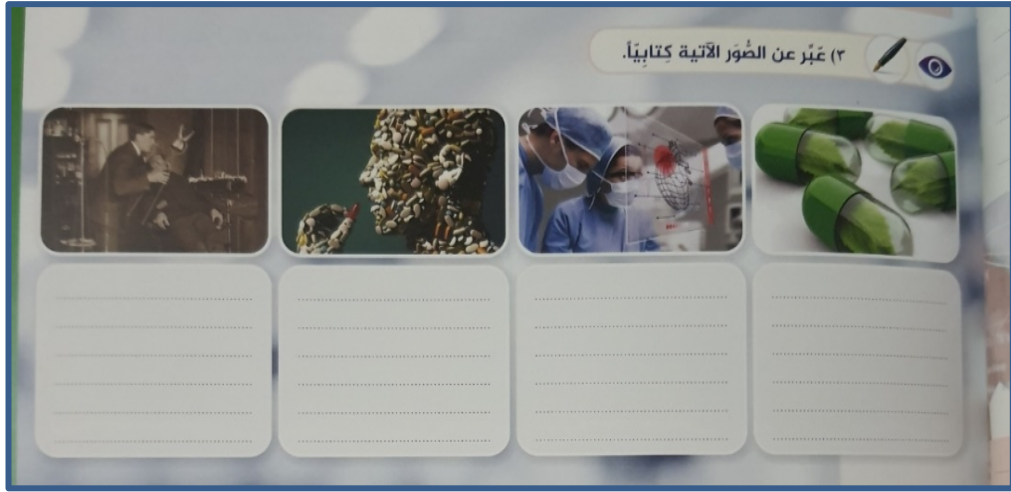
7) aşağıda verilen hikayenin başını oku sonra hikayeyi defterine tamamla ve uygun bir başlık koy”.

Başlık (.....)

Başlangıç: Günlerden bir gün, öğle saatlerinde şehrin sokaklarında geziyordum. Sokaklar insan kalabalığı ile doluyken insanlar sokakları dolduruyordu. Hızlı bir araba geldi ve kaza oldu. Araba adama çarptı ve onu yere attı.

Ortası:.....

Sonu:.....” buradaki 6. Etkinlikte öğrenciden verilen unsurlar doğrultusunda hikaye yazmasını, 7. Etkinlikte ise başlangıç kısmı verilen hikayenin tamamlanması istenmektedir. Her ikisinde de hayali olayların betimlenmesi istendiğinde altıncı ölçüte uygun etkinliklerdir.

Şekil 15 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi 51. Sayfa

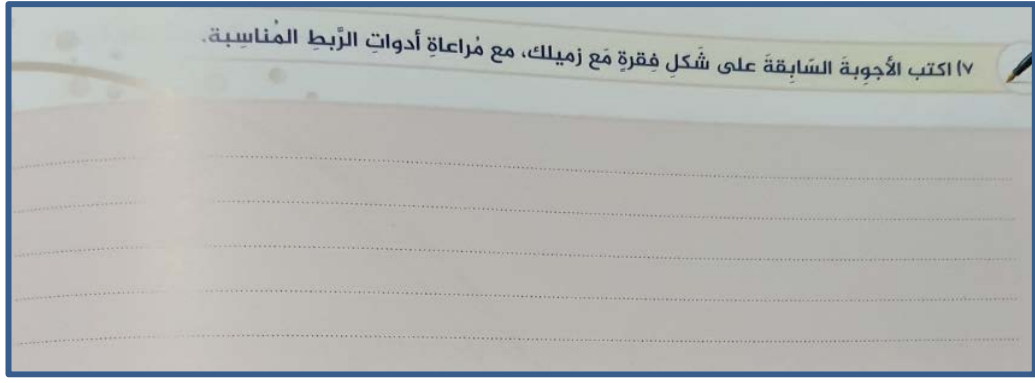
“Aşağıda verilen resimleri yorumlayınız.” Sorusu öğrenciden, resimler hakkında kısa metin yazmasını gerektirdiğinden denemeye örnek verilir. Bu etkinlikte öğrenciden karşısındaki resmi betimlemesi istenmektedir ki bu da yedinci ölçüte uygun bir etkinliktir.

Yazma Ölçütü - 7

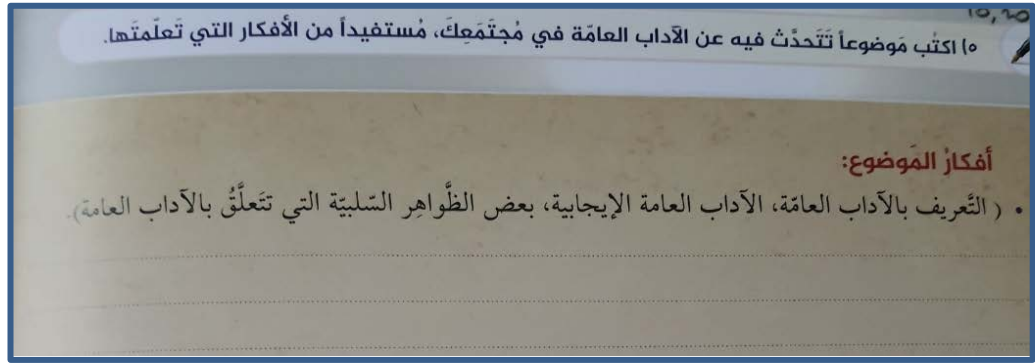
Şekil 16 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi 85. Sayfa

“Karşılaştırma araçlarını kullanarak aşağıdaki şekilleri yorumlayınız.” Sorusu öğrenciden, resimler hakkında kısa metin yazmasını gerektirdiğinden denemeye örnek verilir. Öğrencinin deneme yazmasını istediğinden yedinci ölçüte örnek bir etkinliktir.

Şekil 17 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi 137. Sayfa

“Arkadaşın ile beraber yukarıdaki sorulara cevap olacak şekilde paragraf yazınız. Paragrafı yazarken uygun bağlaçları da kullanınız.” Şeklindeki olan soruda öğrenciden paragraf yazması istenmektedir ki yedinci ölçüte uygun bir etkinliktir.

Şekil 18 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi 152. Sayfa

“Toplumunuzdaki görgü kuralları ile ilgili konu yazı yazınız. Bu yazıda aşağıdaki öğrendiğiniz fikirlerden yararlanınız.

Konunun fikirleri: Görgü kurallarının tanımı, olumlu görgü kuralları, görgü kurallarına takılan olumsuz olayların bazıları.” Sorusu ile öğrenciden genel görgü kuralları ile metin yazmasını istemektedir. Kısa metinler denemeye örnek olduğundan bu etkinlik yedinci ölçüte uygun bir etkinliktir.

Yukarıdaki etkinlikler yedinci ölçüte uygun örneklerdir. Yedinci ölçütü kazandırmaya yönelik yazma etkinliği az sayıdadır.

Yazma Ölçütü - 8

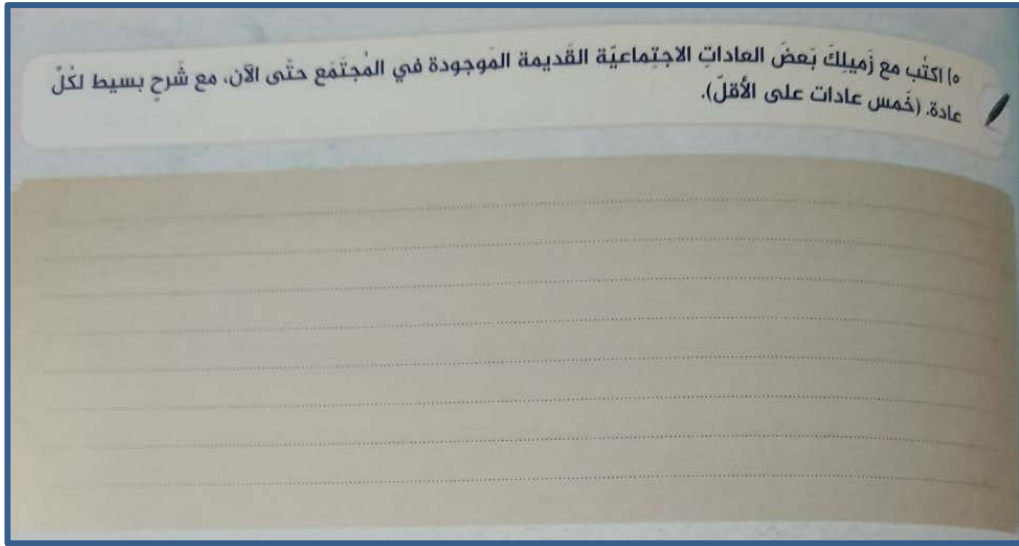
“Kendi uzmanlık alanından alışık olduğu günlük meseleler hakkında geniş çapta teknik bilgileri oldukça emin olarak ve pek alışık olmadığı bazı şeyler hakkındaki bilgileri özetleyerek, rapor verebilir ve görüşünü bildirebilir.” şeklinde olan sekizinci ölçütü kazandırmaya yönelik yazma etkinliği yoktur. Kitaptaki bazı

etkinliklerde öğrencilerin görüş bildirmesini gerektirse de ölçütü tam anlamıyla karşılayan bir etkinlik yoktur.

Yazma Ölçütü - 9

“Alışıl gelmiş ölçünlü bir biçimde, teknik bilgilerin verildiği ve eylemlerin nedenlerinin belirtildiği çok kısa raporlar yazabilir.” şeklinde olan dokuzuncu etkinlikteki rapor yazma kazanımı ile ilgili bir etkinlik olmamakla birlikte etkinlikleri doğru bir şekilde tamamlayan öğrencinin bu ölçütün istediği kazanımı da yapacağına hiç kuşku yoktur.

Yazma ölçütü - 10

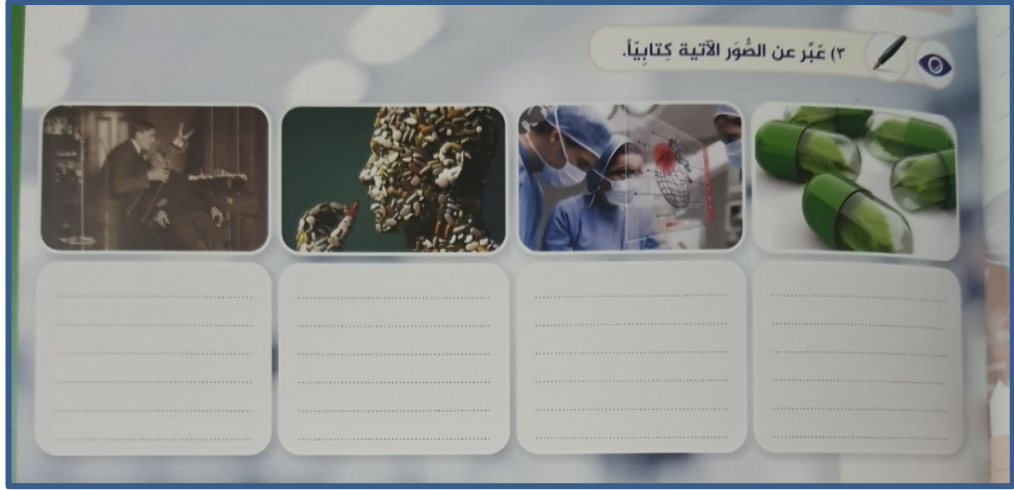
Şekil 19 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi Seviyesi 69. Sayfa

Bu yazma etkinliğinde “Arkadaşınızla beraber, toplumunuzda hala kullanılan eski toplumsal adetlerinizi yazınız. Bu adetleri basit bir şekilde açıklayınız. (En az beş adet)” sorusu ile öğrenciden arkadaşı ile birlikte, toplumumuzun günümüzde kullanmaya devam ettiği beş adeti yazmalarını ve bunları kısaca açıklamalarını istemektedir. Bu soruda öğrenci, bilgilerini dile getirecektir. Dolayısıyla bu etkinlik onuncu ölçüte uygun bir etkinliktir.

Şekil 20 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi 85. Sayfa

“Karşılaştırma araçlarını kullanarak aşağıdaki şekilleri yorumlayınız.” Sorusu öğrenciden, resimler hakkında kısa metin yazmasını gerektirdiğinden Bu etkinlik öğrencinin hem bilgilerini ölçmekte hem de bu bilgileri ışığında var olan bir sorun ve bu soruna ilişkin çözüm önerilerini yazmasını istediğinden onuncu etkinliğe uygun bir örnektir.

Şekil 21 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi 51. Sayfa

“Aşağıda verilen resimleri yorumlayınız.” Sorusu öğrenciden, resimler hakkında kısa metin yazmasını gerektirmektedir. Bu etkinlikte öğrenci, hem bilgilerini dile getirecek hem de yorumlayacağı için onuncu etkinliğe örnek etkinliktir.

Yukarıdaki etkinlikler onuncu ölçüte uygun örneklerdir. Bu ölçütle ilgili kitapta çok sayıda yazma etkinliği bulunmaktadır.

Yazma Ölçütü - 11, 12, 13

Bu üç ölçüt mektup yazmayı yazma ile ilgilidir. Kitaptaki yazma etkinliklerinde mektup yazma etkinliği olmamakla birlikte diğer ölçütleri kazandırmayı hedefleyen yazma etkinliklerini başarılı bir şekilde tamamlayan öğrenciler istenilen ölçüte uygun mektup yazma becerisi kazanacaklardır.

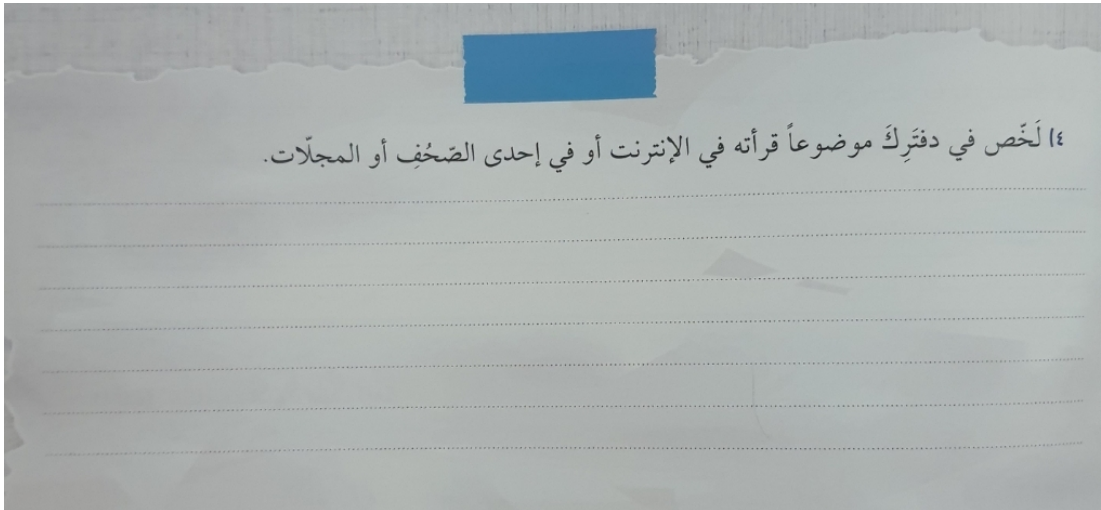
Yazma ölçütü 14, 15

Not tutma ile ilgili olan bu iki ölçüte uygun bir etkinlik bulunmamaktadır. Fakat her ünite de bulunan metinlerini sesli olarak dinleyen öğrencilerden metinlerin ana fikir ve metine dair başka sorular ile dinlediği anlama ve not tutması beklenmektedir.

Yazma ölçütü 16, 17

“Kendi ilgi alanından konular hakkında anlaşılır ve iyi yapılandırılmış sunumlar söz konusu olduğunda, konferans türü üniversite derslerinde sonradan kullanmak amacıyla yeterli derecede doğru notlar alabilir. “ şeklinde olan on dokuzuncu ölçütü ölçmeye yönelik bir etkinlik yoktur. Fakat diğer kazanımlarda olduğu gibi diğer ölçütleri kazandırmayı hedefleyen yazma etkinliklerini başarılı bir şekilde tamamlayan öğrenciler bu ölçütü de başarılı bir şekilde gerçekleştirebilecektir.

Yazma Ölçütü - 18

Şekil 22 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 101. sayfa

” İnternette ya da bir gazeteden ya da dergiden okuduğın bir konunun özetini defterine yaz” şeklindeki etkinlik farklı kaynaklardan bilgi edinip o bilgilerini bir bütün olarak yazmasını gerektirdiğinden on sekizinci ölçüte uygun bir etkinliktir.

١) املأ الجدول الآتي بالمعلومات المطلوبة.

سكن الزوجين في منزل الأهل	
الإيجابيات	السلبيات

Şekil 23 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi 120. Sayfa

“Aşağıdaki tabloyu istenen bilgiler ile doldurunuz

Eşlerin ailelerinin evinde kalmasının kolaylık ve zorlukları”. Bu etkinlik farklı kaynaklardan bilgi edinip o bilgilerini bir bütün olarak yazmasını gerektirdiğinden on sekizinci ölçüte uygun bir etkinliktir.

٧) اكتب موضوعاً عن الفرق بين العائلة في الماضي والحاضر، مستفيداً من الأفكار التي كتبتها مع زميلك، ومراعياً أدوات الربط المناسبة.

من أدوات الربط المناسبة:

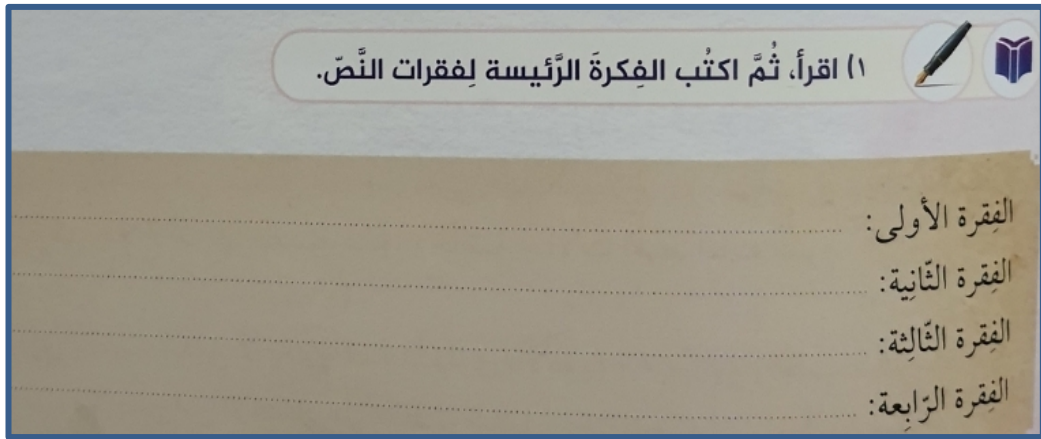
- أما... فمقارنة ب، على مستوى، بالنسبة ل، أفضل من.
- برأيي، أعتقد، من وجهة نظري.

Şekil 24 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi 107. Sayfa

“Geçmişteki aile yapısı ile günümüzdeki aile yapısı arasındaki farkları yazınız. Farkları yazarken arkadaşınla yazdığın fikirlerden faydalanınız ve uygun birleştirme edatlarını kullanınız.” Bu etkinlik farklı kaynaklardan bilgi edinip o bilgilerini bir bütün olarak yazmasını gerektirdiğinden on sekizinci ölçüte uygun bir etkinliktir.

Yukarıdaki etkinlikler on sekizinci ölçüte uygun örneklerdir. Buna benzer bir çok yazma etkinliği vardır. Bu etkinlikler farklı kaynaklardan araştırmayı ve elde edilen bilgileri özetlemeyi gerektirir.

Yazma Ölçütü - 19

Şekil 25 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi 43. Sayfa

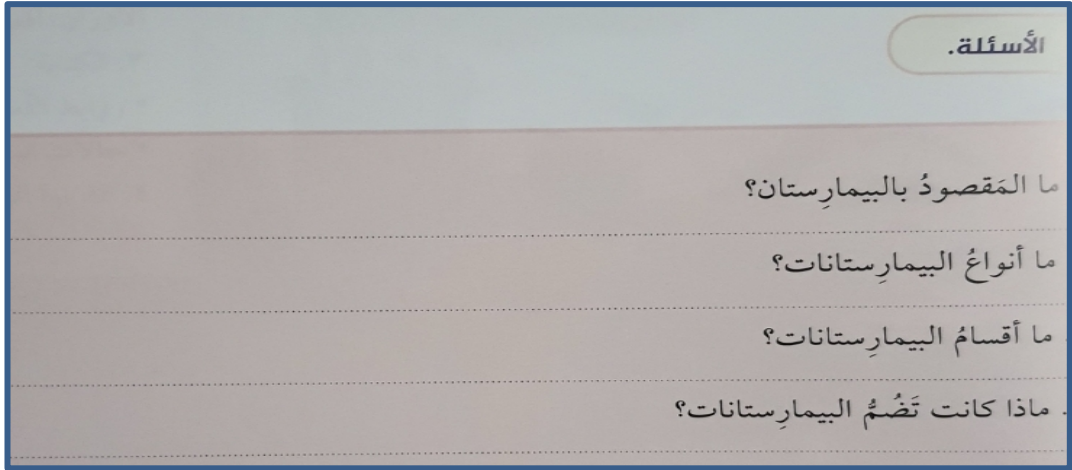
“Metni oku, sonra metindeki paragrafların ana fikrini yaz.

Birinci paragraf:.....

İkinci paragraf:.....

Üçüncü paragraf:.....

Dördüncü paragraf:.....”şeklindeki olan soru ile öğrenciden ana metne uygun ana fikirleri yazmasını istemektedir. Bu etkinlik asıl metne uygun özet çıkarmayı gerektirdiğinden on dokuzuncu ölçüte uygun bir etkinliktir.

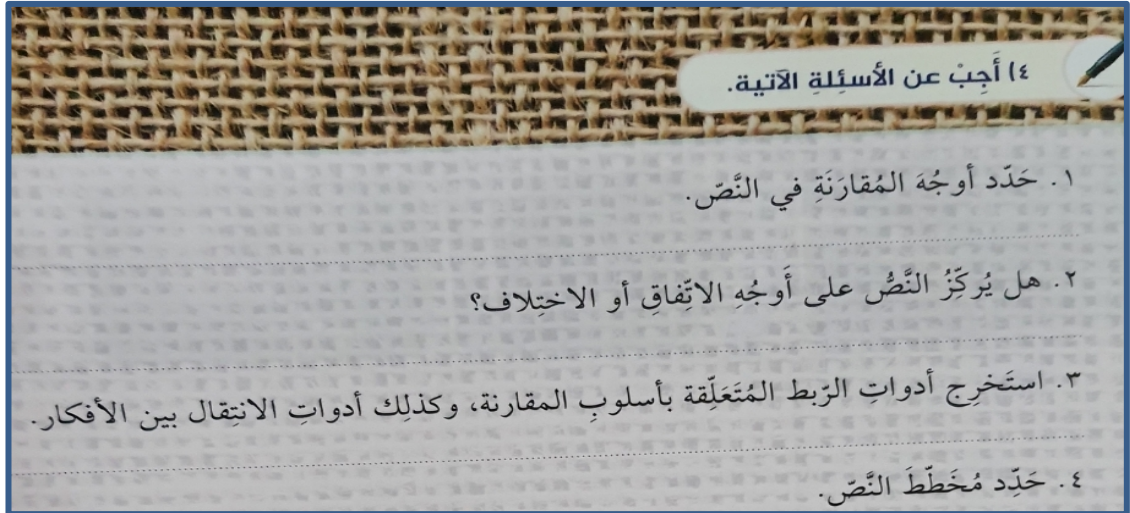
Şekil 26 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi 55. Sayfa

“1. Bimaristan ile kastedilen nedir?”

2. Bimaristanların çeşitleri nelerdir?

3. Bimaristanların bölümleri nelerdir?

4. Bimaristenlar neleri içeriyordu?” şeklindeki olan soru ile öğrenciden, “eski hastaneler” başlıklı metni okuyup ona göre bimaristanların ne olduğu, çeşitleri, bölümleri ve neleri içerdiği yazmalarını istemektedir. Soruları bir bütün olarak düşündüğümüzde metni okuyup sonra özetlemeyi gerektirir ki bu da on dokuzuncu ölçüte uygun bir etkinliktir.

Şekil 27 Miftahu'1 Arabiyye B1 Seviyesi 86. Sayfa

“1. Metinde hangi yönden karşılaştırma yapılmıştır tanımlayınız.

2. Metin, benzerliklere mi farklılıklara mı odaklanmaktadır?”

3. Metindeki karşılaştırma aynı zamanda fikirler arası geçiş yapmak için kullanılmış bağlaçları bulunuz.

4. Metnin planını belirleyiniz.” Şeklindeki olan sorular ile verilmiş olan metindeki bilgilerden yola çıkarak metinde hangi yönden karşılaştırma yapıldığı, bu karşılaştırmanın neye odaklandığı ve hangi bağlaçların kullanıldığı son olarak da metnin planının ne olduğu sorulmuştur. Soruları bir bütün olarak düşündüğümüzde metni okuyup sonra özetlemeyi gerektirir ki bu da on dokuzuncu ölçüte uygun bir etkinliktir.

Yukarıdaki etkinlikler on dokuzuncu ölçüte uygun örneklerdir. Bu ölçüte yönelik oldukça fazla yazma etkinliği vardır.

Yazma Ölçütü - 20

“Bağlantılı olarak yazabilir; metinler tümüyle anlaşılır biçimde biçimdedir. Yazım, noktalama, bölümlenme ve düzenleme genelde anlamayı sağlayacak derecede doğrudur.” Şeklinde olan bu ölçüt B1 seviyesi yazma etkinliklerinin hepsinde olması gereken bir ölçüttür. Dolayısıyla kitaptaki AOBM ölçütlerine uygun bütün yazma etkinlikleri aynı zamanda yirminci ölçüte örnektir.

b. Miftahu’l Arabiyye (okuma ve yazma 3) kitabının değerlendirilmesi

Çizelge1’de yer verildiği gibi Miftahu’l Arabiyye (Okuma ve Yazma 3) Kitabında 215 tane yazma etkinliğinin 55 tanesi direkt olarak AOBM ölçütleri kazandırmaya yönelik olan etkinliklerdir. Yüzdeler olarak oranlandığında etkinliklerin %25.6’i oranı bulunur ki bu yüksek bir orandır. Kitapta bütün ölçütleri kazandırabilecek etkinlikler vardır. Miftahu’l Arabiyye Arapça öğretim seti AOBM seviyeleri ve ölçütlerine göre hazırlanmış bir settir. Sonuç olarak bu kitabı bitiren bir öğrenci B1 seviyesindeki bir öğrencinin kazanması gereken bütün yazma becerilerini kazanacaktır.

2. El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviyesindeki Ders Kitabının Birinci

Kısımında Yer Alan Yazma Etkinlikleri Verileri

Çizelge 3 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviyesindeki Ders Kitabının Birinci Kısımında Yer Alan Yazma Etkinliklerinin Geçtiği Ünite, Ünite Alt Başlıkları, Sayfa Numaraları ve Etkinlik Sayıları

Ünite No	Ünite	Ünite Alt Başlığı	Yazma Etkinliğinin Bulunduğu Sayfalar	Yazma Etkinliği Sayısı	AOBM Ölçütleri ne Uygun Yazma Etkinliği Sayısı
1.	العناية بالصحة (Sağlığa Dikkat Etme)	في العسل شفاء (Balda Şifa Vardır)	3, 4, 5, 6	7	0
		زينب ومريم صديقتان (Zeynep ve Meryem İki Arkadaş)	8, 9,10	9	1
		زينب ومريم صديقتان (Zeynep ve Meryem İki Arkadaş)	12, 13,14	7	1
		الصحة بين الماضي والحاضر (Geçmiş ve Günümüz Arasında Sağlık)	16, 17, 18, 19,20, 21	13	2
2.	الترويح عن النفس (Kendimi Dinlendirm e)	الإنسان يحتاج إلى الترويح (İnsan Dinlenmeye İhtiyaç Duyar)	25, 27, 28	7	0
		انواع الترويح (Dinlenme Çeşitleri)	30, 31, 32	8	1
		كيف نقض العطلة (Tatili Nasıl Geçirdi)	34, 35, 36	7	1
		التخييم (Kamp Kurma)	38, 39, 40,41, 42, 43	13	2
		إختبر نفسك ١ (الوحداتان ١-٢)	44, 45, 46	5	0
		Kendini Dene 1 (1.-2. Ünite)			
3.	الحياة الزوجية (Evlilik Hayatı)	عليك بذات الدين (Dindar Birisiyle Evlenme)	51, 53, 54	7	0
		هل تحدث مشكلات بين الزوجين (Eşler Arasındaki Sorunları Konuşur Musun)	56, 57, 58	9	1
		السهر خارج البيت (Evin Dışında Kalma)	60, 61, 62	6	0
		الأسرة بين الماضي والحاضر (Geçmiş Ve Günümüz Arasında Aile)	64, 65, 66, 67, 68, 69	15	4

Çizelge 3 (Devam)

4.	الحياة في المدينة (Şehirde Yaşam)	بين القرية والمدينة (Şehir Ve Köy Arasında)	73, 75, 76	6	0
		لماذا يفضل بعض الناس الحياة في المدن الكبيرة (Neden Bazı İnsanlar Büyük Şehirlerde Yaşamayı Tercih Eder)	78, 79, 80	8	0
		الطرق إلى الجامعة (Üniversiteye Giden Yol)	82, 83, 84	6	2
		من مدن العالم الكبرى (Büyük Dünya Şehirlerinden)	86, 87, 88, 89, 90, 91	15	4
		إختبر نفسك ٢ (الوحدتان ٣-٤)	92, 93, 94, 95	8	0
		Kendini Dene 2 (3.-4. Ünite)			
5.	العلم والتعليم (İlim Ve Öğrenme)	الإلتحاق بالجامعة (Üniversiteye Girme)	99, 101, 102	7	0
		التعليم بين الماضي والحاضر (Geçmiş Ve Günümüz Arasında Öğretim)	104, 105, 106	8	1
		حضارة المسلمين (Müslümanların Kültürleri)	108, 109, 110	7	1
		مراحل التعليم	112, 113, 114, 115, 116, 117	14	4
6.	المهن (Meslekler)	البحث عن العمل (İş Araştırma)	121, 122, 123, 124	6	0
		عمل المرأة (Kadın İşi)	126, 127, 128	8	1
		الاغتراب للعمل (İş İçin Gurbete Gitme)	130, 131, 132	7	1
		عمل خير من مسألة (İş Sorundan Hayırlıdır)	134, 135, 136, 137, 138, 139	15	5
		إختبر نفسك ٣ (الوحدتان ٥-٦)	140, 141, 142, 143	8	0
		Kendini Dene 3 (5.-6. Ünite)			

Çizelge 3 (Devam)

7.	اللغة العربية (Arapça Dili)	بين الطالبين	147, 148, 149,	7	0
		(İki Öğrenci Arasında)	150		
		العربية الفصيحة وأثرها	152, 153, 154	8	1
		(Fasih Arapça ve Etkileri)			
8.	الجوائز (Ödüller)	السفر لطلب العلم	156, 157, 158	7	1
		(İlim İçin Seyahat Etme)			
		العربية لغة عالمية	160, 161, 162,	15	4
		(Arapça Uluslararası Bir Dildir)	163, 164, 165		
		الفرحة بالجوائز	169, 171, 172	8	0
		(Ödülle Sevinme)			
		أنواع الجوائز	174, 175, 176	9	1
		(Ödül Çeşitleri)			
		إختيار الطالب المثالي	178, 179, 180	9	1
		(Örnek Öğrenci Seçme)			
جائزة الملك فيصل العالمية	(Uluslararası Melik Faysal Ödülü)	182, 183, 184,	13	4	
		185, 186, 187			
		إختبر نفسك ٤ (الوحدتان ٧-	188, 189, 190,	8	0
		٨)	191		
Kendini Dene 4 (7.-8. Ünite)	إختبار النصفى(الوحدات ١-	192, 193, 194,	13	0	
		٨)	195, 196, 197		
		Ara sınav (1.-8.üniteler)			

Çizelge 3 incelendiğinde el-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye kitabının birinci kısmı yazma becerisi için 8 ünite de toplam 284 yazma etkinlik bulunmaktadır. Bu etkinliklerin 44 tanesi AOBM ölçütlerine uygundur. Yukarıda sayılmış olan ölçütlere uygun olan bazı yazma etkinliklerine aşağıda yer verilecektir.

El-Arabiyye Beyne Yedeyk kitabı AOBM ölçütlerine uygun olarak seviyelendirilmemiştir. Fakat B1 seviyesi orta düzeyin ilk seviyesi olduğundan bu öğretim setinin de orta seviyesinin ilk kısmı incelenmiştir.

a. El-Arabiyye Beyne Yedeyk orta seviye kitabı birinci kısım yazma becerisi etkinlikleri

Yazma Ölçütü - 1

التدريب (٢) قارن بين غذاء الناس في الماضي وغذائهم في الوقت الحاضر.

صِفْ كُلَّ صُورَةٍ فِي ثَلَاثِ جُمَلٍ.

..... -١
..... -٢
..... -٣

..... -١
..... -٢
..... -٣

Şekil 28 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 19. Sayfa

“ İnsanların geçmişte ve günümüzde yedikleri besinleri karşılaştırınız.

İki resmin her birini üç cümle ile açıklayınız.

1-..... 1-.....

2-..... 2-.....

3-..... 3-.....” şeklindeki etkinlik ile öğrencinin

geçmişte ve günümüzde kullanılan yemekleri karşılaştırması ve verilen şekli yorumlaması beklenmektedir. Etkinlik, öğrencinin ilgi alanı ve kendini kişisel olarak ilgilendiren konularda metin yazmasını gerektirdiğinden birinci ölçüte uygun bir etkinliktir. Burada üç cümle bir metin olarak düşünülmüştür.

التدريب (١) ما المكان الذي تذهب إليه من هذه الأماكن؟
صِفْ كُلَّ مَكَانٍ فِي ثَلَاثِ جُمَلٍ.

.....-١
.....-٢
.....-٣
.....-١
.....-٢
.....-٣
.....-١
.....-٢
.....-٣

Şekil 29 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 41. Sayfa

“Resimdeki gördüğün yerlerin hangisine gidersin?”

Her bir resmi üç cümle ile tanımlayınız.

1-.....

2-.....

3-.....

1-.....

2-.....

3-.....

1-.....

2-.....

3-.....” Şeklindeki yazma etkinliği ile öğrencinin resimlere yerlere bakarak oraları üçer cümle ile tanımlaması gerekmektedir. Etkinlik, öğrencinin ilgi alanı ve kendini kişisel olarak ilgilendiren konularda metin yazmasını gerektirdiğinden birinci ölçüte uygun bir etkinliktir. Burada üçer cümle bir metin olarak düşünülmüştür.

التدريب (٣) اكتب موضوعاً بعنوان: نظام الأسرة بين الماضي والحاضر.

Şekil 30 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 68. Sayfa

“Geçmiş ve günümüzde aile düzeni konulu yazı yazınız.” Şeklindeki soru ile öğrencilerden metin yazmalarını istenmektedir. Etkinlik, öğrencinin ilgi alanı ve kendini kişisel olarak ilgilendiren konularda metin yazmasını gerektirdiğinden birinci ölçüte uygun bir etkinliktir.

Yukarıdaki etkinlikler birinci ölçüte uygun örneklerdir. Kitaptaki etkinlikler burada yer verilen etkinliklerle sınırlı değildir; fakat 1. ölçüte uygun çok etkinlik bulunmamaktadır.

Yazma Ölçütü - 2

İkinci ölçüte uygun etkinlik bulunmamaktadır. Fakat beşinci ölçütü içeren etkinlikler bulunmaktadır. Beşinci ölçütü kazanan öğrenciler ikinci ölçütü de hiç kuşkusuz gerçekleştirebilir.

(2. Ölçüt: Deneyim ve izlenimlerimi içeren mektup yazabilirim.

5. Ölçüt: Deneyimlerini yazabilir; duygu ve tepkilerini basit ama bağlantılı bir metinle dile getirebilir.)

Yazma Ölçütü - 3

التدريب (١) ما المكان الذي تذهب إليه من هذه الأماكن؟
صِفْ كُلَّ مَكَانٍ فِي ثَلَاثِ جُمَلٍ.

.....-١
.....-٢
.....-٣
.....-١
.....-٢
.....-٣
.....-١
.....-٢
.....-٣

Şekil 31 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 41. Sayfa

“ Resimdeki gördüğün yerlerin hangisine gidersin?

Her bir resmi üç cümle ile tanımlayınız.

1-.....

2-.....

3-.....

1-.....

2-.....

3-.....

1-.....

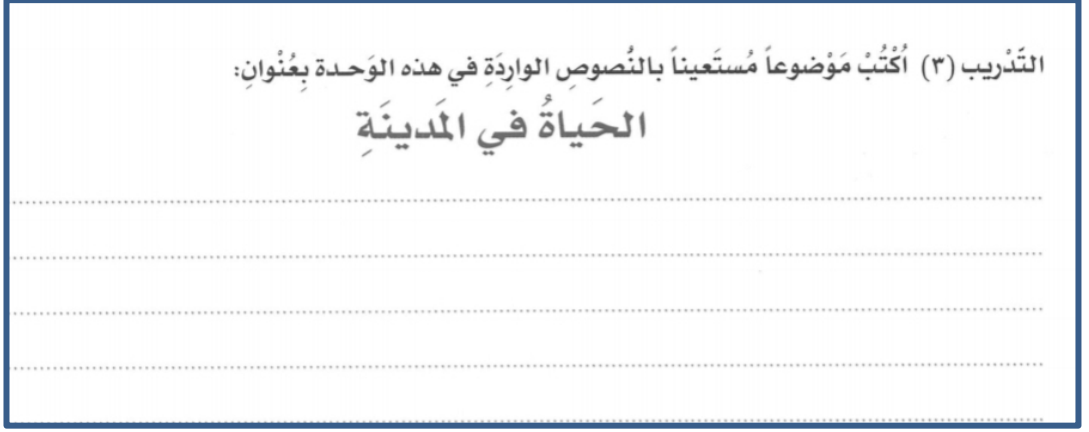
2-.....

3-.....” Şeklindeki yazma etkinliği ile öğrencinin resimlere yerlere bakarak oraları üçer cümle ile tanımlaması gerekmektedir. Etkinlik, öğrencinin ilgi alanı ve kendini kişisel olarak ilgilendiren konularda betimleme yapmasını gerektirdiğinden ikinci ölçüte uygun bir etkinliktir.

Şekil 31 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 89. Sayfa

“Resmi anlatan bir paragraf yazınız.” Sorusu ile öğrenciden gördüğü resmi anlatması istenmektedir. Resmi anlatırken öğrenci, betimleme yapacağından üçüncü ölçüte uygun bir etkinliktir.

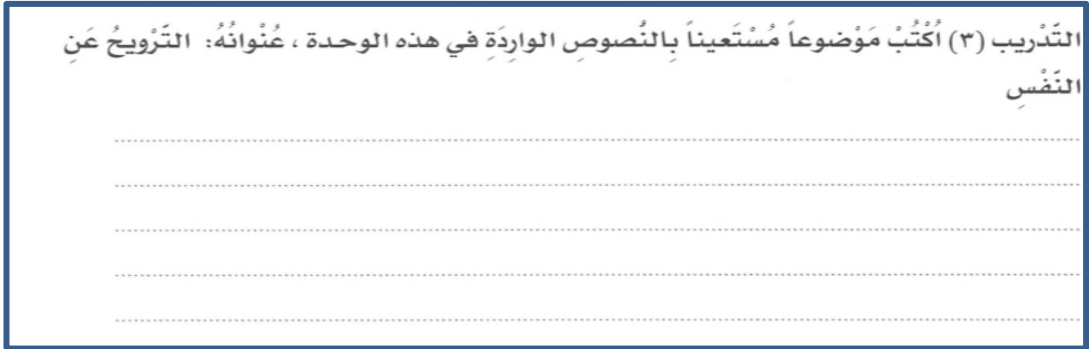
Şekil 32 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 90. Sayfa

“Bu ünite de geçen metinlerden yardım alarak yazı yazınız. Başlığı:

“Şehirde Yaşam” şeklindeki soru ile öğrenciden “Şehirde Yaşam” başlıklı metin yazmalarını istemektedir. Bu metni yazarken betimlemelerden yararlanacaktır ki bu yüzden bu etkinlik üçüncü ölçüte uygun bir etkinliktir.

Yukarıdaki etkinlikler üçüncü ölçüte uygun örneklerdir. Kitaptaki etkinlikler yukarıda yer verilen etkinliklerle sınırlı değildir; fakat üçüncü ölçüte uygun çok etkinlik bulunmamaktadır.

Yazma Ölçütü - 4

Şekil 33 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 42. Sayfa

“Bu ünite de geçen metinlerden yardım alarak yazı yazınız. Başlığı:

“Gezinti” şeklindeki soru ile öğrenciden “Gezinti” başlıklı metin yazmalarını istemektedir. Bu metni yazarken ünite de ki metinleri okuyup sonra derleme yapması gerektiğinden dördüncü etkinliğe uygun bir etkinliktir.

التدريب (٢) اكتب موضوعاً بعنوان (الحياة الزوجية) مستعيناً بالنصوص الواردة في هذه الوحدة

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Şekil 34 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 67. Sayfa

“Ünitede geçen metinlerden yararlanarak (Evlilik Hayatı) başlıklı bir yazı yazınız.” Sorusunu cevaplarken öğrenci, önceki metinleri okuyacak ve o bilgileri derleyecektir ki bu da dördüncü ölçüte uygun bir etkinliktir.

التدريب (٣) اكتب موضوعاً مستعيناً بالنصوص الواردة في هذه الوحدة بعنوان:

الحياة في المدينة

.....

.....

.....

.....

Şekil 35 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 91. Sayfa

“Bu ünitede geçen metinlerden yardım alarak yazı yazınız. Başlığı:

Şehirde Yaşam” şeklindeki soru ile öğrenciden “Şehirde Yaşam” başlıklı metin yazmalarını istemektedir. Bu metni yazarken ünitedeki metinleri okuyup sonra derleme yapması gerektiğinden dördüncü etkinliğe uygun bir etkinliktir.

Yukarıdaki etkinlikler dördüncü ölçüte uygun örneklerdir. Kitaptaki etkinlikler burada yer verilen etkinliklerle sınırlı değildir; fakat dördüncü ölçüte uygun çok etkinlik bulunmamaktadır.

Yazma Ölçütü - 5

التَّدْرِيب (١) هَلْ تُوَافِقُ أُمَّ لَا ؟ وَمَاذَا ؟ (نَشَاطٌ ثُنَائِيٌّ) اكَتُبْ رَأْيَكَ فِي كُلِّ مَرَّةٍ .
١- يَجِبُ أَنْ تَكُونَ لِجَمِيعِ النَّاسِ فِي الْعَالَمِ لُغَةً وَاحِدَةً .

٢- فَوَى الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ اللُّغَةُ الْعَرَبِيَّةُ وَحَفِظْهَا .

٣- يَجِبُ أَنْ يَتَعَلَّمَ كُلُّ مُسْلِمٍ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ .

Şekil 36 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 162. Sayfa

“Katılıyor musun katılmıyor musun? Neden? (çift kişilik etkinlik) her seferinde kendi görüşünü yaz.

1- Dünyadaki bütün insanlar tek dile sahip olmalı.

2- Kuran-ı Kerim, Arapçayı güçlendirmiş ve korumuştur.

3- Bütün Müslümanlar Arapçayı öğrenmelidir.” Sorusu ile öğrencilerin üç maddede sayılan görüşlere katılıp katılmadığı nedenleri ile ifade etmesi gerekmektedir. Bu etkinlik, öğrencilerin duygularını bağlantılı bir metin ile yazdığından beşinci ölçüte uygun bir etkinliktir.

التدريب (٢) ما رأي الناس في عمل المرأة؟
الرأي الأول:

الرأي الثاني:

الرأي الثالث:

Şekil 37 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 137 Sayfa

“İnsanların kadınların çalışması konusundaki görüşleri nelerdir?

Birinci görüş:.....

İkinci görüş:.....

Üçüncü görüş:.....” sorusu ile öğrencilerden insanların kadına olan üç farklı bakış açısı sorulmaktadır. Burada öğrenci duygu ve tepkilerini içeren bir metin yazacağından beşinci etkinliğe uygun bir etkinliktir.

التدريب (٣) أجب عن كل سؤال في ثلاث جمل.
١- ما العمر الذي يبدأ الطفل فيه التعلم؟ ولماذا؟

٢- ما رأيك في التعليم قبل المرحلة الابتدائية؟

٣- المرحلة الابتدائية أهم مراحل التعليم. هل توافق؟ ولماذا؟

Şekil 38 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 116. Sayfa

“Her bir soruyu üç cümle ile cevapla.

1- Çocuk kaç yaşında öğrenmeye başlar? Neden?

2- İlkokulda önce öğretim konusundaki görüşün nedir?

3- İlkokul, en önemli eğitim kademesidir. Katılıyor musun? Neden?" şeklinde olan etkinlikte üç soruya kendi görüşlerini yazarak cevap vermesi gerekmektedir. Burada öğrenci kendi deneyim ve duygularını bir metin ile dile getirdiğinden beşinci ölçüte uygun bir etkinliktir.

Yukarıdaki etkinlikler beşinci ölçüte uygun örneklerdir. Kitaptaki etkinlikler burada yer verilen etkinliklerle sınırlı değildir; fakat beşinci ölçüte uygun çok etkinlik bulunmamaktadır. Deneyim, duygu ve tepkilerini ölçen çok fazla etkinlik bulunmamaktadır.

Yazma Ölçütü - 6

التدريب (١) ما المكان الذي تذهب إليه من هذه الأماكن؟
صِفْ كُلَّ مَكَانٍ فِي ثَلَاثِ جُمَلٍ.

.....-١
.....-٢
.....-٣
.....-١
.....-٢
.....-٣
.....-١
.....-٢
.....-٣

Şekil 39 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 41. Sayfa

“ Resimdeki gördüğün yerlerin hangisine gidersin?

Her bir resmi üç cümle ile tanımlayınız.

1-.....

2-.....

3-.....

1-.....

2-.....

3-.....

1-.....

2-.....

3-.....” Şeklindeki yazma etkinliği ile öğrencinin resimlere yerlere bakarak oraları üçer cümle ile tanımlaması gerekmektedir. Burada öğrenci, gittiği bir yeri betimleyecek ya da resimdeki yerleri betimleyecektir. Gittiği ya da gitmediği bir yeri betimlemesinin yapılacağı bu etkinlik altıncı ölçüte örnektir.

Şekil 40 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 89. Sayfa

“Resmi anlatan bir paragraf yazınız.” Sorusu ile öğrenciden gördüğü resmi anlatması istenmektedir. Resmi anlatırken öğrenci, betimleme yapacağından altıncı ölçüte uygun bir etkinliktir.

التدريب (٤) صف عاصمة بلدك في فقرة، مستعينا بما يلي:

الموقع - عدد السكان - الصحة - التعليم - الاقتصاد - المشكلات

.....

.....

.....

.....

Şekil 41 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 90. Sayfa

“Ülkenin başkentini bir paragrafta anlat. Şu terimlerden yardım al:

Konum, nüfus, sağlık, eğitim, ekonomi, sorunlar” sorusu öğrenciden belli terimlere riayet ederek başkentini vasıf etmesi istenmektedir. Bu etkinliği yazarken öğrenci, gittiği ya da bildiği bir yerin betimlemesini yapacağından altıncı ölçüte uygun bir etkinliktir.

Yukarıda altıncı ölçüte yönelik olan etkinlikler bulunmaktadır. Kitabın etkinliklerinde öğrenciden betimleme yapmasını isteyen çok fazla etkinlik bulunmamaktadır.

Yazma Ölçütü - 7

“Herkesi ilgilendiren konular hakkında kısa ve kolay bir deneme yazabilir.” Şeklinde olan ölçütü kitaptaki etkinliklerde direkt olarak deneme yazmayı gerektiren bir soru bulunmamaktadır. Fakat kişinin her hangi bir mevzuya dair kendi his ve fikirlerini anlattığı kısa metinler olduğundan metin yazabilen öğrenciler aynı zamanda deneme de yazabileceğini düşünebiliriz.

Yazma Ölçütü - 8

“Kendi uzmanlık alanından alışık olduğu günlük meseleler hakkında geniş çapta teknik bilgileri oldukça emin olarak ve pek alışık olmadığı bazı şeyler hakkındaki bilgileri özetleyerek, rapor verebilir ve görüşünü bildirebilir.” şeklinde olan sekizinci ölçütü kazandırmaya yönelik yazma etkinliği yoktur. Kitaptaki bazı etkinliklerde öğrencilerin görüş bildirmesini gerektirse de ölçütü tam anlamıyla karşılayan bir etkinlik yoktur.

Yazma Ölçütü - 9

“Alışlagelmiş ölçünlü bir biçimde, teknik bilgilerin verildiği ve eylemlerin nedenlerinin belirtildiği çok kısa raporlar yazabilir.” şeklinde olan dokuzuncu ölçüt, rapor yazmayı gerektirmektedir. Bu ölçüt ile ilgili bir etkinlik olmamakla birlikte etkinlikleri doğru bir şekilde tamamlayan öğrencinin rapor yazabileceğine hiç kuşku yoktur.

Yazma Ölçütü - 10

التَّدْرِيبُ (٢) مَا رَأَى النَّاسُ فِي عَمَلِ الْمَرْأَةِ؟
الرَّأْيُ الْأَوَّلُ:

الرَّأْيُ الثَّانِي:

الرَّأْيُ الثَّلَاث:

Şekil 42 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 137. Sayfa

“İnsanların kadınların çalışması konusundaki görüşleri nelerdir?

Birinci görüş:.....

İkinci görüş:.....

Üçüncü görüş:.....” sorusu ile öğrencilerden insanların kadına olan üç farklı bakış açısı sorulmaktadır. Bu etkinlikte öğrenciler, bilgilerinden yola çıkarak var olan bir sorunu net bir şekilde dile getirmeleri gerekir ki bu da onuncu ölçüte uygun bir etkinlik olur.

التَّدْرِيبُ (٣) قَارِنِ بَيْنَ رَجُلَيْنِ اغْتَرَبَا لِلْعَمَلِ.
الرَّجُلُ الْأَوَّلُ حَافِظٌ عَلَى أَوْلَادِهِ.
الرَّجُلُ الثَّانِي ضَيِّعٌ أَوْلَادَهُ.

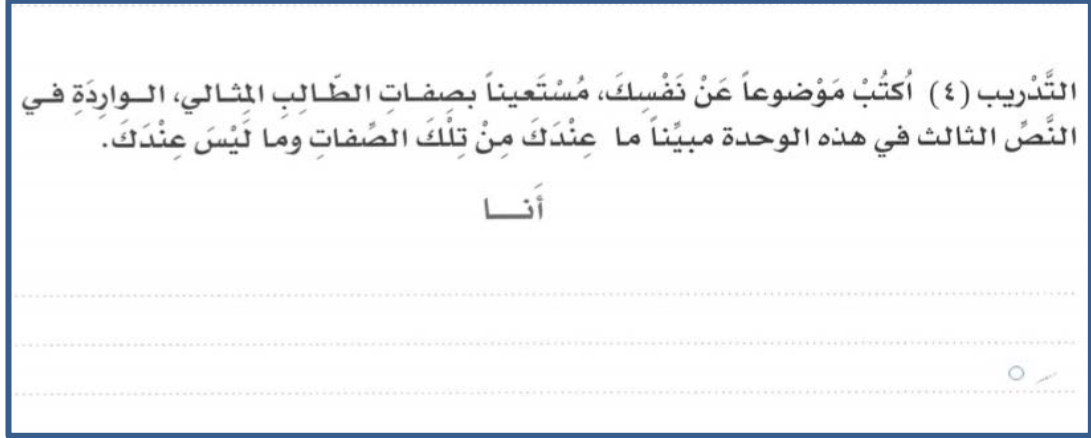
Şekil 43 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 138. Sayfa

“Gurbete çalışmaya giden iki adamı kıyaslayınız:

İlk adam çocuklarına ülkelerindeymiş kendi kültürlerine göre yetiştirmiş.

İkinci adamın çocukları ise gurbette yaşadıkları ülkenin kültürüne göre yetişmişler.” Şeklinde olan etkinlik öğrencilerden çocuklarını farklı şekilde

yetiştirmiş iki babayı kıyaslaması istenmektedir. Bu etkinlikte öğrenciler, bilgilerinden yola çıkarak var olan bir sorunu net bir şekilde dile getirmeleri gerekir ki bu durumda onuncu ölçüte uygun bir etkinlik olur.

Şekil 44 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 186. Sayfa

“Kendin hakkında örnek öğrenci vasıflarını içeren bir yazı yaz. Bu ünitenin üçüncü metninde dile getirilen öğrenci vasıflarından sende bulunanlar ve bulunmayanları içeren bir yazı olsun.

Ben” şeklinde tercüme edilen soru ile öğrenciden “Ben” başlıklı bir metin yazması istenmektedir. Bu etkinlikte öğrenciler, bilgilerinden yola çıkarak var olan bir sorunu net bir şekilde dile getirmeleri gerekir ki bu da onuncu ölçüte uygun bir etkinlik olur.

Yukarıda onuncu ölçüte yönelik olan etkinlikler bulunmaktadır. Kitabın etkinliklerinde öğrenciden sorunları açıklamasını ve sorunlara ilişkin soru sormasını gerektiren çok fazla etkinlik bulunmamaktadır.

Yazma Ölçütü - 11, 12, 13.

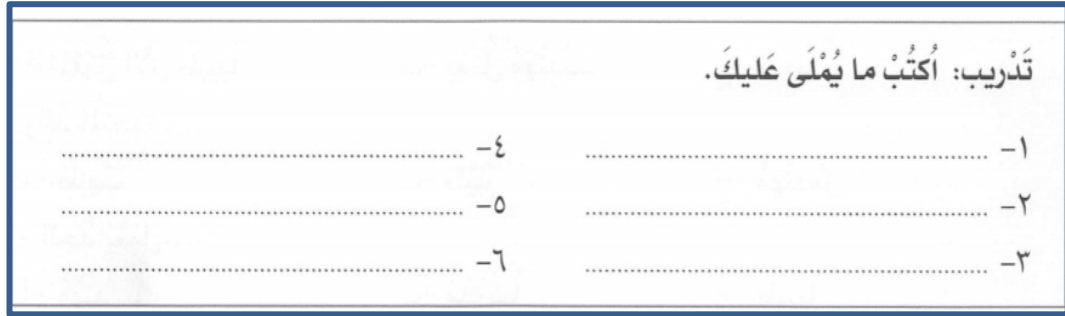
Bu üç ölçüt mektup yazmayı yazma ile ilgilidir. Kitaptaki yazma etkinliklerinde mektup yazma etkinliği olmamakla birlikte diğer ölçütleri kazandırmayı hedefleyen yazma etkinliklerini başarılı bir şekilde tamamlayan öğrenciler istenilen ölçüte uygun mektup yazma becerisi kazanacaklardır.

Yazma Ölçütü - 14

Şekil 45 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 91. Sayfa

“Sana dikte edileni yaz.” Şeklinde tercüme edilen etkinlikte öğrenciye söyleneni yazması istenmektedir. Bu etkinlik tam olarak on dördüncü etkinliğe uygun olmasa söyleneni yazabilmesi açısından bakıldığında on dördüncü etkinliğe örnek verebilir.

Şekil 46 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 139. Sayfa

“Sana dikte edileni yaz.” Şeklinde tercüme edilen etkinlikte öğrenciye söyleneni yazması istenmektedir. Bu etkinlik tam olarak on dördüncü etkinliğe uygun olmasa söyleneni yazabilmesi açısından bakıldığında on dördüncü etkinliğe örnek verebilir.

Yukarıda on dördüncü ölçüte yönelik etkinlik örnekleri bulunmaktadır. Kitaptaki on dördüncü ölçüte yönelik etkinlikler bunlarla sınırlıdır. Bu etkinlikler ölçütteki not tutmadan ziyade dikte etmeyi gerektirir.

Yazma Ölçütü - 15.

Not tutma ile ilgili olan bu iki ölçüte uygun bir etkinlik bulunmamaktadır. Fakat her üniteye bulunan metinlerini sesli olarak dinleyen öğrencilerden metinlerin ana fikir ve metine dair başka sorular ile dinlediği anlama ve not tutması beklenmektedir.

Yazma Ölçütü - 16, 17.

“Kendi ilgi alanından konular hakkında anlaşılır ve iyi yapılandırılmış sunumlar söz konusu olduğunda, konferans türü üniversite derslerinde sonradan kullanmak amacıyla yeterli derecede doğru notlar alabilir. “ şeklinde olan on dokuzuncu ölçütü ölçmeye yönelik bir etkinlik yoktur. Fakat diğer kazanımlarda olduğu gibi diğer ölçütleri kazandırmayı hedefleyen yazma etkinliklerini başarılı bir şekilde tamamlayan öğrenciler bu ölçütü de başarılı bir şekilde gerçekleştirebilecektir.

Yazma Ölçütü - 18

التدريب (٣) اكتب موضوعاً مستعيناً بالنصوص الواردة في هذه الوحدة ، عنوانه: الترويح عن النفس

.....

.....

.....

Şekil 47 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 41. Sayfa

“Bu ünite de geçen metinlerden yardım alarak yazı yazınız. Başlığı:

Gezinti” şeklindeki soru ile öğrenciden “Gezinti” başlıklı metin yazmalarını istemektedir. Öğrencinin bu metni yazabilmesi için farklı kaynaklardan araştırması ve elde ettiği bilgileri özetlemesi gerekir ki bu da on sekizinci ölçüte örnek verilebilir.

التدريب (٢) اكتب موضوعاً بعنوان (الحياة الزوجية) مستعيناً بالنصوص الواردة في هذه الوحدة

.....

.....

Şekil 48 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 67. Sayfa

“Ünite de geçen metinlerden yararlanarak (Evlilik Hayatı) başlıklı bir yazı yazınız.” Sorusunu cevaplar ken öğrenci, farklı kaynaklardan okuyacak , o bilgileri derleyecek ve özetleyecektir ki bu da on sekizinci ölçüte uygun bir etkinliktir.

التدريب (٣) اكتب موضوعاً مستعينا بالنصوص الواردة في هذه الوحدة بعنوان:
الحياة في المدينة

Şekil 49 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 91. Sayfa

“Bu ünite de geçen metinlerden yardım alarak yazı yazınız. Başlığı:

Şehirde Yaşam” şeklindeki soru ile öğrenciden “Şehirde Yaşam” başlıklı metin yazmalarını istemektedir. Öğrencinin bu metni yazabilmesi için farklı kaynaklardan araştırması ve elde ettiği bilgileri özetlemesi gerekir ki bu da on sekizinci ölçüte örnek verilebilir.

Yukarıda on sekizinci ölçüte yönelik olan örnek etkinlikler bulunmaktadır. Kitabın etkinliklerinde on sekizinci ölçüte yönelik çok fazla etkinlik bulunmamaktadır.

Yazma Ölçütü - 19

التدريب (٢) اجب باختصار عما يلي.
١- لماذا قابل المريض الطبيب؟
٢- ماذا قال له الطبيب؟
٣- لماذا لم يمارس المريض الرياضة؟
٤- ماذا تناول المريض كثيراً؟
٥- الدواء وحده لا يكفي، ماذا يفعل المريض؟
٦- متى سيقابل المريض الطبيب؟

Şekil 50 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 12. Sayfa

“sorulara kısaca cevap ver.

1- hasta neden doktora gitti?

2- doktor ona ne söyledi?

- 3- hasta neden spor yapmıyor?
- 4- hasta neleri çok yemiş?
- 5- ilaç tek başına yeterli değildir. hastanın ne yapması gerekir?
- 6- hasta ne zaman tekrar doktora gidecek?"

sorusu ile öğrenciler metni okuyacak ve metne göre soruları cevaplayacaktır. sorular bir bütün olarak düşünüldüğünde var olan bir metinden özet çıkarılacağından on dokuzuncu ölçüte örnek verilebilir.

التدريب (٢) أجب باختصار عما يلي:

١- لماذا يمارسُ الناسُ بعضَ الأنشطة؟

٢- متى يطلبُ الناسُ الترويحَ؟

٣- ما الهدفُ من الترويحِ؟

٤- ما صورُ الترويحِ المفيدِ؟

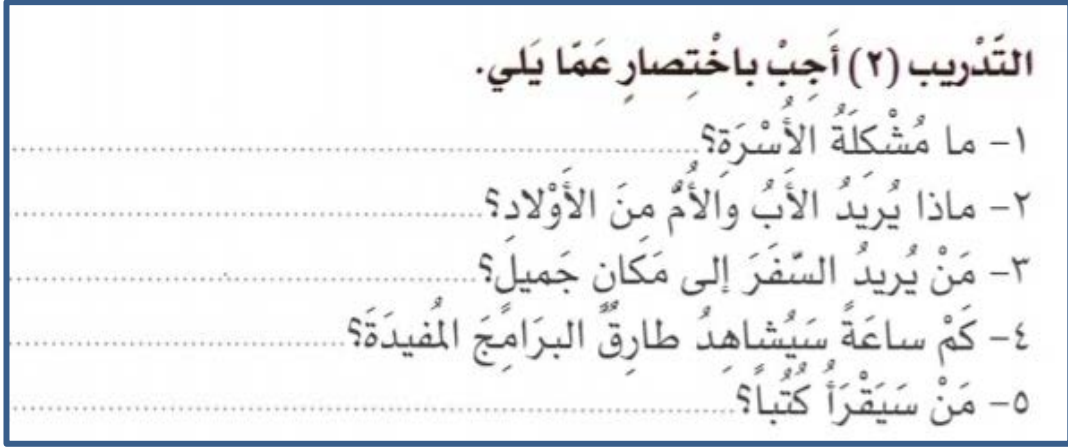
٥- من الشخصُ الذي يحتاجُ إلى ترويحٍ؟

Şekil 51 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 30. Sayfa

Aşağıdaki soruları kısaca cevaplayınız.

- 1- İnsanlar neden bazı aktiviteler yapar?
- 2- İnsanlar neden dinlenmek ister?
- 3- Dinlenmekteki amaç nedir?
- 4- En faydalı dinlenme şekli nedir?
- 5- Dinlenmeye ihtiyacı olan kişiler kimlerdir?

Sorusu ile öğrenciler metni okuyacak ve metne göre soruları cevaplayacaktır. Sorular bir bütün olarak düşünüldüğünde var olan bir metinden özet çıkarılacağından on dokuzuncu ölçüte örnek verilebilir.

Şekil 52 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 34. Sayfa

“Aşağıdaki soruları kısaca cevaplayınız.

- 1- Ailenin problemi nedir?
- 2- Anne ve baba çocuktan ne ister?
- 3- Kim güzel bir yere seyahat etmek ister?
- 4- Tarık kaç saat faydalı program izleyecek?
- 5- Kim kitap okuyacak?”

Sorusu ile öğrenciler metni okuyacak ve metne göre soruları cevaplayacaktır. Sorular bir bütün olarak düşünüldüğünde var olan bir metinden özet çıkarılacağından on dokuzuncu ölçüte örnek verilebilir.

Kitaptaki on dokuzuncu ölçüte yönelik etkinlik örnekleri yukarıdadır. Burada bir nokta önem arz etmektedir: Kitaptaki metinlerden sonra sorulan bu soruların bazıları bir kelimelik bazıları bir cümlelik cevaplar isteyen sorulardır. Sorular tek tek düşünüldüğünde ölçüte uygun olmazken bir bütün olarak değerlendirildiğinde on dokuzuncu etkinliğe uygun olduğu görülecektir.

التدريب (٤) ضع علامات الترقيم في الأماكن المناسبة.

:	-	-	"	"	؛	،	!	؟	.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

١- شَرِبَ الرَّجُلُ () وَحَمِدَ رَبَّهُ ()
٢- أَأَنْتَ مُسَافِرٌ ()
٣- الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ ()
٤- يَا لَهَا مِنْ نَصِيحَةٍ ()
٥- سَافَرَ إِلَى الْمَدِينَةِ () لِيَدْرُسَ فِي الْجَامِعَةِ ()
٦- قَالَ تَعَالَى () () إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا... ()
٧- مَاذَا تُرِيدُ ()
٨- مَا أَحْسَنَ كَلَامَكَ ()
٩- قَالَ الرَّسُولُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ () () أَفْضَلُ الْجِهَادِ حَجٌّ مَبْرُورٌ ()

Şekil 53 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 68. Sayfa

“Uygun olan yere noktalama işareti koyunuz.

1- Adam içti () ve Rabbine şükretti ()

2- Sen yolcu musun ()

3- Müslüman müslümanın kardeşidir ()

4- Ne güzel bir nasihat ()

5- Şehre gitti () üniversitede okumak için ()

6- Gel dedi () () Her zorlukta kolaylık vardır... ()

7- Ne istiyorsan ()

8- Sözün ne kadar güzel ()

9- Peygamber Efendimizi sallallahu aleyhi vesellem () () En iyi cihat kabul olmuş haydar ()” Bu etkinlikte öğrencilerden boş bırakılan yere uygun noktalama işaretini koymasını istemektedir. Bu etkinlik tam olarak yirminci ölçütü karşılamasa

da yirminci ölçütte yer “alan noktalamayı doğru kullanır” ifade bulunduğundan bu etkinlik kısmen yirminci ölçüte örnek verilebilir.

“Bağlantılı olarak yazabilir; metinler tümüyle anlaşılır biçimde biçimdedir. Yazım, noktalama, bölümlenme ve düzenleme genelde anlamayı sağlayacak derecede doğrudur.” Şeklinde olan bu ölçüt B1 seviyesi yazma etkinliklerinin hepsinde olması gereken bir ölçüttür. Dolayısıyla kitaptaki AOBM ölçütlerine uygun bütün yazma etkinlikleri aynı zamanda yirminci ölçüte örnektir.

Ayrıca kitaptaki bazı etkinlikler yukarıdaki gibi noktalama işaretlerini doğru kullanmayı ölçmektedir ki bu sorular yirminci ölçütün tamamına yönelik olmasa da öğrencinin noktalamayı doğru kullanmasını sağlaması açısından önemlidir.

b. El-Arabiyye Beyne Yedeyk orta seviye kitabının birinci kısmının değerlendirilmesi

Çizelge 3’de görüleceği gibi el-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabının Birinci Kısımında 284 tane yazma etkinliği vardır ve bu etkinliklerin 44 tanesi AOBM ölçütlerine uygun olan etkinliklerdir. Yüzdeler olarak oranlandığında etkinliklerin %15,5’i oranı bulunur ki bu çok yüksek bir oran değildir. Bu oranın düşük olması el-Arabiyye Beyne Yedeyk öğretim seti AOBM doğrultusunda yazılmamış bir set olması olabilir. Dolayısıyla AOBM ölçütlerini kazandıracak etkinlik sayısı çok değildir ve ölçütlerin tam olarak kazanılması için yeterli değildir. Kitapta bazı ölçütleri doğrudan ölçen örnekler varken bazılarını ise dolaylı olarak ölçen sorular vardır. Ayrıca bazı sorular AOBM ölçütlerinin sadece bir kısmını ölçen etkinlikler bulunmaktadır.

3. Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabında Yer Alan Yazma Etkinlikleri Verileri

Çizelge 4 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısımında Yer Alan Yazma Etkinliklerinin Geçtiği Ünite, Ünite Alt Başlıkları, Sayfa Numaraları ve Etkinlik Sayıları

Ünite No	Ünite	Ünite Alt Başlığı	Yazma Etkinliğinin Bulunduğu Sayfalar	Yazma Etkinliği Sayısı	AOBM Ölçütlerine Uygun Yazma Etkinliği Sayısı
1.	فصول السنة (Yılın Mevsimleri)	ما الفصل المفضل لديك؟ (En Sevdiğin Mevsim Hangisidir)	4, 5, 7, 8, 9	11	0
		الفلاح والفصول (Çiftçi ve Mevsimler)	11, 12, 13, 14, 15	10	1
2.	الفضاء (Uzay)	الصعود إلى الفضاء (Uzaya Çıkma)	18, 19, 20, 21, 22, 23	10	0
		الحياة في الفضاء (Uzayda Yaşam)	25, 26, 27, 28, 29	13	2
3.	الموسيقى (Müzik)	الموسيقى وآلاتها (Musiki ve Aletleri)	32, 33, 35	6	0
		الفارابي (Farabi)	37, 40, 41, 42, 43	12	2
4.	التربية (Eğitim)	أسامة غاضب (Sinirli Usame)	46, 47, 48, 49, 50, 51	9	0
		السعادة (Mutluluk)	53, 54, 56, 57, 58, 59	12	1
5.	مهن وأعمال (Meslekler ve İşler)	الصحافة (Basın)	62, 63, 64, 65	8	0
		التمثيل (Rol)	67, 68, 69, 70, 71, 72, 73	12	2
		تدريبات عامة (Genel Etkinlikler)	74, 75, 76, 77	9	0
6.	مؤسسات اجتماعية (Sosyal Kuruluşlar)	مستشفى الأمراض العقلية (Akıl Hastahaneleri)	80, 81, 82, 84, 85, 86, 87	11	0
		دار الأيتام (Yetimhane)	89, 90, 91, 92, 93	9	1
7.	ادوات اجتماعية (Toplumsal Gereçler)	آداب الحديث (Konuşma Adabı)	96, 98, 99, 100, 101	9	0
		حاتم الطائي (Hatim Tai)	103, 104, 105, 106, 107, 108, 109	13	2
8.	ذكريات (Anılar)	ذكريات معلم متقاعد (Oturmuş Öğretmenin Anıları)	112, 113, 114, 115	7	0
		نعمة النسيان (Unutma Nimeti)	117, 118, 119, 120, 121, 122, 123	14	2
9.	الأندلس (Endülüs)	حضارة الأندلس (Endülüs Kültürü)	126, 127, 128, 129, 130, 131	10	0
		الزهراء مدينة (Zehra Şehri)	133, 134, 135, 136, 137	12	2

Çizelge 4 (Devam)

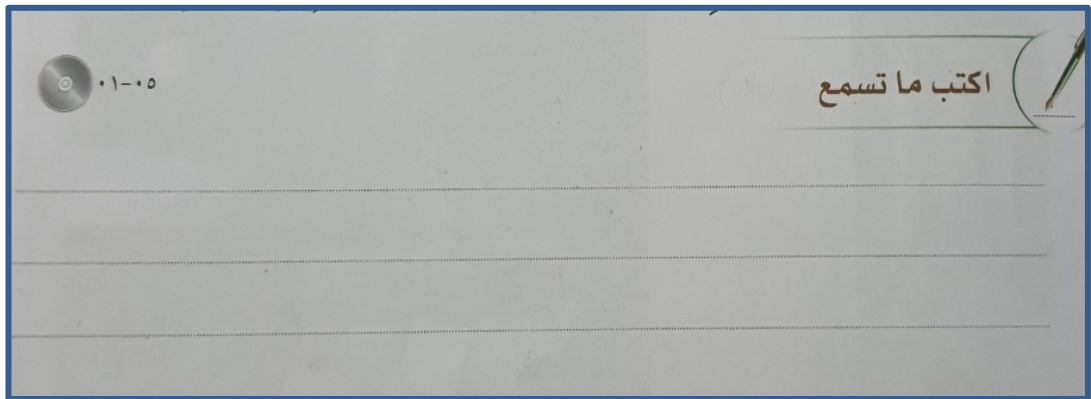
10.	الطبقات الإجتماعية (Sosyal Sınıflar)	طبقات المجتمع (Toplumsal Sınıflar) حياة المشردين (sığınmacıların Haatı) تدريبات عامة Genel Etkinlikler	140, 141, 142, 143,144, 145 147, 148, 149, 150, 151 152, 153, 154, 155	10 11 12	0 2 0
-----	---	---	--	----------------	-------------

Çizelge 4 incelendiğinde Silsiletü'l-Lisan orta seviye birinci kısım ders kitabı incelendiğinde yazma becerisi için 10 ünite de toplam 230 etkinlik bulunmaktadır. Bu etkinliklerin 17 tanesi Avrupa Ortak Çerçeve Metni ölçütlerine uygundur. Yukarıda sayılmış olan ölçütlere uygun olan bazı yazma etkinliklerine aşağıda yer verilecektir.

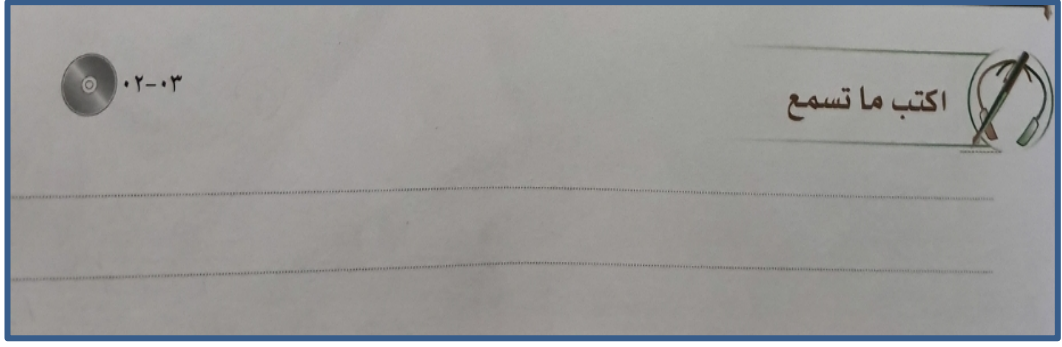
Silsiletü'l-Lisan öğretim seti Avrupa Ortak Çerçeve Metnine uygun olarak seviyelendirilmemiştir. Fakat B1 seviyesi orta düzeyin ilk seviyesi olduğundan bu öğretim setinin de orta seviyesinin ilk kısım kitabı incelenmiştir.

a. Silsiletü'l-Lisan orta seviye birinci kısım ders kitabında yer alan yazma etkinlikleri

Bu kitaptaki yazma becerisini ölçen etkinliklerden sadece 19 tanesi Avrupa Ortak Çerçeve Metni ölçütlerine uygundur. Bundan dolayı Miftahu'l Arabiyye ve el-Arabiyye Beyne Yedeyk kitaplarındaki yazma etkinliklerinin örneklendirilmesinden farklı bir yol izlenmiştir. Burada ölçüte uygun etkinlik örneklerine yer verilmemiş etkinliklerin hangi ölçüte uygun olduğunu belirtilmiştir.

Şekil 54 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 15. Sayfa
“Dinlediğini yaz”

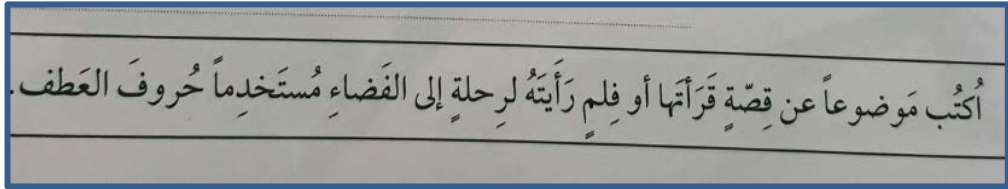

Şekil 55 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 29. Sayfa
“Dinlediğini yaz”

Şekil 56 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 43. Sayfa
“Dinlediğini yaz”

Yukarıdaki örneklerde olduğu gibi “Dinlediğini yaz” şeklinde olan toplamda 8 tane etkinlik vardır. Bu etkinlikler on dördüncü ölçüte uygun etkinliklerdir. Tabi ki şöyle bir noktaya da değinmemiz gerekir ki: Bu etkinlikler ölçütteki not tutmadan ziyade dikte etmeyi gerektirir.

Şekil 57 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 29. Sayfa

“Uzaya yolculukla anlatan, okuduğun bir hikaye ya da izlediğin bir film ile ilgili atıf harflerini kullanarak yazı (metin) yaz.”

Yukarıdaki etkinlik: 3. , 5. , 6. , 20. Ölçütlere uygun olmakla birlikte u etkinliği yapma yetisine sahip olan bir öğrenci 2. , 7. , 11. , 12. , 13. ölçütleri de yapabileceğinden bu ölçütlere de uygun etkinliklerdir diyebiliriz.

اُكْتُبْ مَوْضوعاً عن أَجَلِ حَفَلَةِ موسيقيّةٍ شاهدتها.

Şekil 58 Silsiletü’l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 43. Sayfa

“İzlediğin en güzel konserle ilgili bir yazı yaz.”

Yukarıdaki etkinlik:1. , 3. , 5. , 6. , 20. Ölçütlere uygun olmakla birlikte u etkinliği yapma yetisine sahip olan bir öğrenci 2. , 7. , 11. , 12. , 13. ölçütleri de yapabileceğinden bu ölçütlere de uygun etkinliklerdir diyebiliriz.

اُكْتُبْ مَوْضوعاً عن أهمِّ الأخطاءِ في تربيةِ الأولادِ وكيفيةِ مُعالجتها.

Şekil 59 Silsiletü’l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 59. Sayfa

“Çocuklara verilen terbiye ve onlara davranışlarda yapılan en önemli hataları içeren bir yazı yazınız.”

Yukarıdaki etkinlik:1. , 3. , 5. , 10. , 20. Ölçütlere uygun olmakla birlikte bu etkinliği yapma yetisine sahip olan bir öğrenci 2. , 7. , 11. , 12. , 13. ölçütleri de yapabileceğinden bu ölçütlere de uygun etkinliklerdir diyebiliriz. Bunların yanı sıra bu metni yazmak için farklı kaynaklardan araştırma yapılmışsa 4. , 18. ve 19. ölçüte de örnek verilebilir.

اُكْتُبْ مَوْضوعاً عن مهنةٍ أعجبتكِ وبين سببِ إعجابكِ بها.

Şekil 60 Silsiletü’l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 73. Sayfa

“Beğendiğin mesleği ve bu mesleği beğenme sebebini içeren bir yazı yaz.”

Yukarıdaki etkinlik:1. , 3. , 5. , 10. , 20. Ölçütlere uygun olmakla birlikte bu etkinliği yapma yetisine sahip olan bir öğrenci 2. , 7. , 11. , 13. ölçütleri de yapabileceğinden bu ölçütlere de uygun etkinliklerdir diyebiliriz.

اُكْتُبْ مَوْضوعاً عن زيارَةِ قُمتَ بها لِأحدَى المُؤسَّساتِ الاجْتِماعِيَّةِ.

Şekil 61 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 93. Sayfa

“Sosyal kurumlardan birine yapılan ziyaretleri konu alan bir yazı yaz.”

Yukarıdaki etkinlik:1. , 3. , 5. , 6. , 20. Ölçütlere uygun olmakla birlikte bu etkinliği yapma yetisine sahip olan bir öğrenci: 2. , 7. , 11. , 12. , 13. ölçütleri de yapabileceğinden bu ölçütlere de uygun etkinliklerdir diyebiliriz.

اُكْتُبْ مَوْضوعاً عن شَخْصٍ مَحْبُوبٍ بَيْنَ النَّاسِ، وَبَيْنَ سَبَبِ حُبِّ النَّاسِ لَهُ.

Şekil 62 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 109. Sayfa

“İnsanlar tarafından sevilen bir şahsı ve o şahsın sevilme nedenini içeren bir yazı yaz”

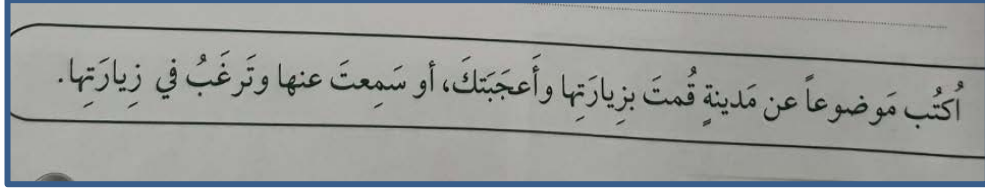
Yukarıdaki etkinlik:1. , 3. , 5. , 10. , 20. Ölçütlere uygun olmakla birlikte bu etkinliği yapma yetisine sahip olan bir öğrenci 2. , 7. , 11. , 12. , 13. ölçütleri de yapabileceğinden bu ölçütlere de uygun etkinliklerdir diyebiliriz. Bunların yanı sıra bu metni yazmak için farklı kaynaklardan araştırma yapılmışsa 4. , 18. ve 19. ölçüte de örnek verilebilir.

اُكْتُبْ مَوْضوعاً عن ذِكْرِ سَعِيدَةٍ فِي حَيَاتِكَ.

Şekil 63 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 123. Sayfa

“Başından geçen mutlu bir anını içeren yazı yaz.”

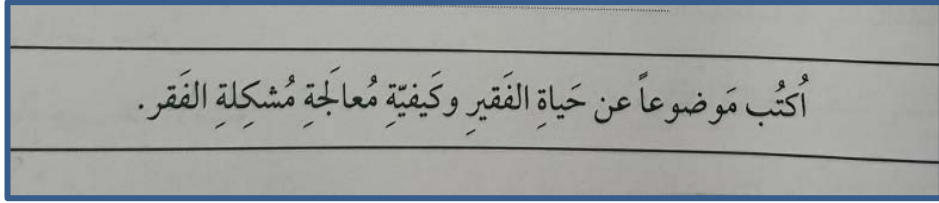
Yukarıdaki etkinlik:1. , 3. , 5. , 6. , 20. Ölçütlere uygun olmakla birlikte bu etkinliği yapma yetisine sahip olan bir öğrenci 2. , 7. , 11. , 12. , 13. ölçütleri de yapabileceğinden bu ölçütlere de uygun etkinliklerdir diyebiliriz.

Şekil 64 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 137. Sayfa

“Ziyaret ettiğin ve beğendiğin bir şehir ya da duyduğun ve ziyaret etmek istediğin bir şehir ile ilgili yazı yazınız.”

Yukarıdaki etkinlik:1. , 3. , 5. , 6. , 20. Ölçütlere uygun olmakla birlikte bu etkinliği yapma yetisine sahip olan bir öğrenci 2. , 7. , 11. , 12. , 13. ölçütleri de yapabileceğinden bu ölçütlere de uygun etkinliklerdir diyebiliriz.

Şekil 65 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 151. Sayfa

“ Fakirin hayatı ve fakirlik sorunlarıyla baş etme yöntemi ile ilgili bir yazı yazınız.”

Yukarıdaki etkinlik:1. , 3. , 5. , 10. , 20. Ölçütlere uygun olmakla birlikte bu etkinliği yapma yetisine sahip olan bir öğrenci 2. , 7. , 11. , 12. , 13. ölçütleri de yapabileceğinden bu ölçütlere de uygun etkinliklerdir diyebiliriz. Bunların yanı sıra bu metni yazmak için farklı kaynaklardan araştırma yapılmışsa 4. , 18. ve 19. ölçüte de örnek verilebilir.

b. Silsiletü'l-Lisan orta seviye birinci kısım ders kitabının değerlendirilmesi

Çizelge 4'de görüleceği gibi Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabında 230 tane yazma etkinliğinden 17 tanesi AOBM ölçütlerine uygundur. Yüzdeler olarak oranlandığında etkinliklerin %7,3'i oranı bulunur ki bu oldukça düşük bir orandır. Kitaptaki AOBM ölçütlerine uygun yazma becerisi etkinlikleri çok azdır.

اسأل زميلك الأسئلة الآتية

- (١) هل الزراعة مهمة؟ ولماذا؟
- (٢) هل زرعت شيئاً من قبل؟ وكيف؟
- (٣) هل تفضل أن تأكل مما تزرع؟ ولماذا؟
- (٤) هل تحب أن تقتني نباتات الزينة؟ ولماذا؟

Şekil 66 Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye Birinci Kısım Ders Kitabı 13. Sayfa

“Arkadaşına aşağıdak soruları sor:

- (1) Tarım önemli midir? Neden?
- (2) Daha önce hiç, bir şey etkin mi? Nasıl ?
- (3) Ektiğin bir şeyi yemek ister misin? Neden?
- (4) Süs bitkisi edinmeyi sever misin? Neden ?”

Her okuma metninden sonra sayfa 13 deki gibi etkinlik bulunmaktadır ve AOBM ölçütlerinden 19. Ölçüte uygun olan etkinlikler olmalarına rağmen yazma becerisini ölçen bir soru olmadığından bu etkinlikler ölçütlere uygun etkinlik olarak değerlendirilmemiştir.

Silsiletü'l-Lisan öğretim seti, AOBM ve ölçütlerine göre hazırlanmadığından ölçütlere uygun etkinlik sayısı oldukça azdır.

Silsiletü'l-Lisan orta seviye birinci kısım kitabındaki 17 yazma etkinliğinden 8 tanesi dikte edilen yazma gerektiren sorulardır ki 14. ölçütü kazandırmaya yönelik sorulardır. Geriye kalan sadece 9 soru AOBM ölçütlerine uygun olan etkinliklerdir. Sadece 9 soru ile sınırlı olan etkinlik ile bazı ölçütler ölçerken bazılarını ölçememektedir. Bu durumda kitapta 15. , 16. , 17. gibi ölçütlerini kazandırmaya yönelik her hangi bir yazma etkinliği bulunmamaktadır.

V. SONUÇ VE ÖNERİLER

A. Sonuç

Çizelge 5 İncelenen Yabancılar İçin Arapça B1 Ders Kitaplarında Yer Alan Yazma Etkinliklerinin Karşılaştırılması

	Miftahu'l Arabiyye	el-Arabiyye Beyne Yedeyk	Silsiletü'l Lisan
Ünite sayısı	10	8	10
Ünite alt başlığı sayısı	40	32	20
Yazma Etkinliği Sayısı	215	284	230
AOBM Ölçütlerine Uygun Yazma Etkinliği Sayısı	55	44	17

Üç kitabın yazma etkinliklerinin incelemesi sonucu çizelge 5’de görüldüğü üzere:

- Miftahu’l Arabiyye B1 seviyesi kitabında 10 ünite ve 40 ünite alt başlığından oluşmaktadır. Kitaptaki her ünite ve alt başlık, yazma etkinliğine sahiptir. Kitapta toplam 215 yazma etkinliği bulunmaktadır. Bu 215 yazma etkinliğinin 55 tanesi, AOBM ölçütlerine uygundur. Yüzdelik olarak oranlandığında etkinliklerin %25,6 oranı bulunur ki bu diğer kitaplara göre yüksek bir orandır. Kitapta bütün ölçütleri kazandırabilecek etkinlikler vardır. Miftahu’l Arabiyye Arapça öğretim seti AOBM seviyeleri ve ölçütlerine göre hazırlanmış bir settir. Sonuç olarak bu kitabı bitiren bir öğrenci B1 seviyesindeki bir öğrencinin kazanması gereken bütün yazma becerilerini kazanacaktır.
- El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye kitabının birinci kısmı incelendiğinde 8 ünite ve 32 ünite başlığı içerdiği görülmektedir. Toplam 284 yazma etkinliği bulunduran kitaptaki etkinliklerin 44 tanesi AOBM ölçütlerine uygundur. el-Arabiyye Beyne Yedeyk kitabı Avrupa Ortak Çerçeve Metnine uygun olarak hazırlanmamıştır. Fakat B1 seviyesi orta

düzeyin ilk seviyesi olduğundan bu öğretim setinin de orta seviyesinin ilk kısmı incelenmiştir.

Yüzdeler olarak oranlandığında etkinliklerin %15,5'i oranı bulunur ki bu çok yüksek bir oran değildir. Bu oranın düşük olması el-Arabiyye Beyne Yedeyk öğretim seti AOBM doğrultusunda yazılmış bir set olmaması olabilir. Dolayısıyla AOBM ölçütlerini kazandıracak etkinlik sayısı çok değildir ve ölçütlerin tam olarak kazanılması için yeterli değildir. Kitapta bazı ölçütleri doğrudan ölçen örnekler varken bazılarını ise dolaylı olarak ölçen sorular vardır. Ayrıca bazı sorular AOBM ölçütlerinin sadece bir kısmını ölçen etkinlikler bulunmaktadır. Kitapta konuşma becerisini ölçen etkinlikler vardır. Bu etkinlikler aynı zamanda yazma becerisini de ölçse idi AOBM ölçütlere uygun etkinlikler olacaktı. Fakat konuşma becerisini ölçen etkinlikler olduğundan burada yer verilmemiştir.

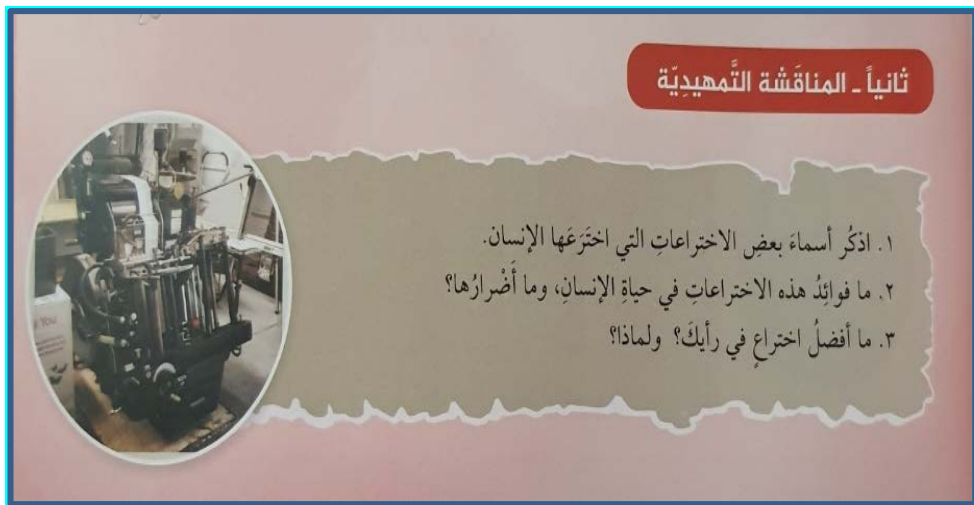
Silsiletü'l-Lisan orta seviye birinci kısım ders kitabı incelendiğinde: 10 ünite ve 20 tane alt ünite aşığından oluştuğu görülecektir. Kitapta toplam 230 etkinlik bulunmaktadır. Bu etkinliklerin 17 tanesi Avrupa Ortak Çerçeve Metni ölçütlerine uygundur. Silsiletü'l-Lisan öğretim seti Avrupa Ortak Çerçeve Metnine uygun olarak seviyelendirilmemiştir. Fakat B1 seviyesi orta düzeyin ilk seviyesi olduğundan bu öğretim setinin de orta seviyesinin ilk kısım kitabı incelenmiştir.

Yüzdeler olarak oranlandığında etkinliklerin %7,3'i oranı bulunur ki bu oldukça düşük bir orandır. Kitaptaki AOBM ölçütlerine uygun yazma becerisi etkinlikleri çok azdır. Bu kitabı bitiren bir öğrenci AOBM kazanılması istenen kriterleri kazanma ihtimali çok düşüktür.

Yabancı dil öğrenmenin çok önemli olduğu günümüzde, yabancı dilin gramer odaklı öğrenilmesinin yetersiz olduğu bilinmektedir. Yabancı dili öğrenirken öğrencinin, dört temel dil becerisini geliştirmesi gerekir. AOBM ölçütlerine uygun etkinlikler ile dört temel dil beceri geliştirilir . AOMB ölçütlerine uygun olan etkinlikler daha çok öğrencileri düşündürmeye, düşündüklerini, fikir ve duygularını ifade etmeye vb. yönlendirdiği için öğrenciler, günlük hayatta da dili kullanabilir hale gelecektir.

Bütün incelemeler sonucu:

- Toplamda 729 yazma etkinliği incelenmiş ve 116 yazma etkinliğinin AOBM ölçütlerine uygun olduğu görülmüştür.
- Çizelge 5’de görüleceği gibi, en fazla yazma etkinliği olan kitap: el-Arabiyye Beyne Yedeyk’tir.
- Çizelge 5’de de görüleceği gibi, en az yazma etkinliği olan kitap: el-Miftahu'l Arabiyye’dir.
- Çizelge 5’de de görüleceği gibi, en fazla AOBM ölçütlerine uygun yazma etkinliği olan kitap: el-Miftahu'l Arabiyye’dir.
- Çizelge 5’de de görüleceği gibi, en az AOBM ölçütlerine uygun yazma etkinliği olan kitap: Silsiletü’l-Lisan’dır.
- Bütün üniteler yazma etkinliğini barındırmaktadır.
- Miftahu'l Arabiyye, en az yazma etkinliği içermesine karşın büyük oranda AOBM ölçütlerine büyük oranda uygun olduğu saptanmıştır.
- Silsiletü’l-Lisan; metne bağlı ve dil bilgisi ağırlıklı alıştırmaların fazla olduğu, AOBM ölçütlerine uygun yazma etkinliğinin az olduğu hatta bazı ölçütlere yönelik hiçbir etkinliğin olmadığı saptanmıştır. Bu bağlamda en AOBM ölçütlerine en az uygun olan bu kitaptır.
- En az yazma etkinliği olan kitap Miftahu'l Arabiyye olmasına rağmen AOBM ölçütlerine en uygun olan kitaptır.
- Miftahu'l Arabiyye kitabında her ünitenin başlarında konuya hazırlık için sorulan tartışma soruları bulunmaktadır. Toplamda 10 tane olan bu sorular yazma becerisini ölçmemektedir fakat AOBM kriterlerine uygundur. Aşağıda bu etkinliklerden üçüne yer verilmiştir:

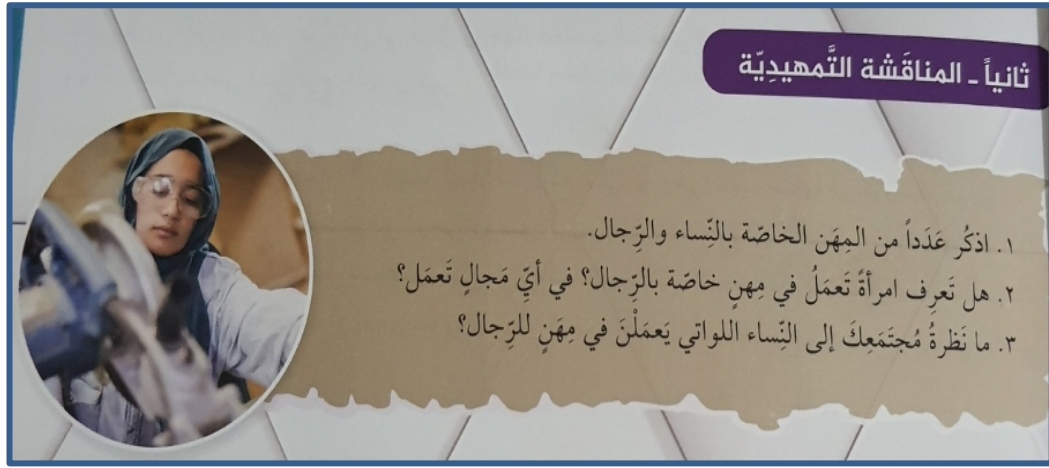

şekil 68 Miftahu’l Arabiyye B1 Seviyesi 91. Sayfa

“1. İnsanların icat ettiği bazı etkinliklerin isimlerini yazınız.

2. Bu icatların faydaları ve zararları nelerdir?

3. Sence en iyi icat hangisidir? Neden?” sorusu ile öğrenciden bildiği icatları, icatların faydaları ve zararlarını ayrıca kendi görüşüne göre en iyisini nedeni ile birlikte açıklamasını istemektedir.

Şekil 69 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 27. Sayfa

“1. Kadınlara ve erkeklere özgü olan mesleklerden birer tane hatırla.

2. Erkeklere özgü olan meslekte çalışan bir kadın biliyor musun? Hangi alanda çalışıyor?

3. Toplumunun erkeklere özgü mesleklerde kadının çalışmasına ilişkin bakış açısı nasıldır?” sorusu ile öğrenciden, erkeklere özgü mesleklerde çalışan kadınlar ve bu kadınlara toplumun bakış açısının nasıl olduğunu açıklaması beklenmektedir.

Şekil 70 Miftahu'l Arabiyye B1 Seviyesi 75. Sayfa

“1. Fakir olup da büyük şekilde gelişen bir devlet biliyor musunuz?

2. Bildiğin kadarıyla ülkenin gelişme sebepleri nelerdir?

3. Sence fakir bir ülke nasıl gelişip zengin olabilir?” sorusu, öğrencilere fakir olup da sonradan gelişen bir ülke, ülkenin gelişme sebepleri ve ülkenin gelişmesi için nelerin yapılabileceğini sormaktadır.

El-Arabiyye Beyne Yedeyk kitabında konuşma etkinlikleri yer almaktadır. Bu sorular yazma becerisini ölçmemektedir fakat AOBM kriterlerine uygundur. Aşağıda bu etkinliklerden iki tanesine yer verilmiştir:

Şekil 71 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 6. Sayfa

“Arkadaşınla resimlerin neler anlattığını açıklayınız.” Sorusu ile öğrencilerden fotoğrafları yorumlaması beklenmektedir.

Şekil 72 El-Arabiyye Beyne Yedeyk Orta Seviye Kitabı 14. Sayfa

“İki fotoğrafı karşılaştır.”

Arkadaşınla birlikte iki resmi (karşılıklı olarak) anlat.”

Miftahu’l Arabiyye, AOBM ölçütlerini kazandırmak için uygun bir kitaptır. el-Arabiyye Beyne Yedeyk, AOBM ölçütlerine (ölçütlere uygun etkinlik sayısı arttırılırsa) uygun bir kitaptır. Silsiletü’l-Lisan, daha çok dil bilgisini ölçmeye yönelik sorular içerdiğinden AOBM ölçütlerini kazandırmaya uygun bir kitap değildir.

Tez için yapılan bu incelemede şöyle bir görüş oluşmuştur: AOBM doğrultusunda yapılacak Arapça öğretimine en uygun kitap Miftahu'l Arabiyye'dir.

Kitaplarda yazma etkinlikleri; sadece AOBM ölçütlerine uygun olup olmadığı incelenmiş, soruların niteliği incelemeye dahil edilmemiştir.

B. Öneriler

Kitaplarda yer alan yazma etkinliklerin pek çoğu, dilbilgisi kalıplarını öğretmeye ve metne göre cevaplanacak sorulardır. Dil öğretim kitaplarına daha çok öğrenciyi düşünmeye sevk eden; düşüncelerini, kitaptaki konu ile bağlantılı ya da bağımsız olarak öğrencinin kendini ifade etmesini sağlayan, öğrencinin günlük hayatta yabancı dili kullanmaya yönlendirecek etkinliklere daha fazla yer verilmelidir.

AOBM'ye uygun olarak hazırlanan program doğrultusunda işlenen yöntemle öğrencilerin daha başarılı oldukları görülmüştür (Köse,2007: 116). Dolayısıyla dil öğretim setlerinin hazırlanmasında AOBM dikkate alınmalıdır.

Demirel, “Yabancı dil öğretiminde, dört temel dil becerisi zincirinin son halkası olarak ‘yazma becerisi’ bulunduğu kabul edilmekte” (2016: 116) şeklinde ifade ettiği yazma etkinliğinin sona bırakılma sebebi olarak da bu durumu göstermiştir. Oysa ki yazma becerisi diğer dil becerilerinin gelişimi için gereklidir ve sona bırakılmamalıdır. Diğer beceriler ile birlikte yazma becerisinin, öğretim sürecinden başından itibaren üzerinde durulmalıdır.

AOBM B1 seviyesi etkinlikleri, gördüğünü yazma ya da dikte edileni yazma gibi olan etkinliklerden ziyade duygu ve fikirlerini ifade etme, yaşadıklarını yazma vb. etkinlikleri içerir. AOBM ölçütlerine uygun olan etkinliklerin okulda öğretmen rehberliğinden yapılması faydalı olacaktır.

Öğretmenler -kitaptan bağımsız olarak- öğrencileri, yazma becerilerini geliştirecekleri etkinliklere yönlendirmeli ve ödevlendirmelidir. Bu noktada tercih edilecek yazılar öğrencinin yaratıcılığını geliştirecek yazılar olabilir aynı zamanda günlük gibi gündelik hayatını yazarak yazma becerisini geliştirecek yazılar olabilir vb. pek çok farklı ödevlendirme yapılabilir.

Silsiletü'l-Lisan, kitabına AOBM ölçütlerine uygun yazma etkinlikleri eklenebilir.

el-Arabiyye Beyne Yedeyk kitabındaki konuşma etkinlikleri AOBM ölçütlerine uygundur. Kitaptaki konuşma etkinlikleri aynı zamanda yazma etkinliğine de dönüştürülebilir.

Miftahu'l Arabiyye kitabında her ünitenin başlarında konuya hazırlık için sorulan tartışma soruları bulunmaktadır. AOBM ölçütlerine uygun olan sorular yazma etkinliğine dönüştürülebilir.

Miftahu'l Arabiyye kitabının öğretmen kılavuz kitabı yapılabilir.

İncelenen üç kitabın da cevap anahtarı yapılabilir.

Yeni yazılacak kitaplarda AOBM ölçütlerine uygun etkinliklere daha çok yer verilmelidir.

Öğrencileri dil bilgisine boğmak yerine serbest yazma etkinliklerine yönlendirilebilir.

VI. KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- ABS, M., EL-EBRAŞ, M., ES-SİBAİ, A. ve EL-ANNAN, M. (2020). **Arapça Dil Serisi: Silsiletü'l-Lisan Orta Seviye 1 Geliştirilmiş Arapça Öğretim Seti**, İstanbul, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Yayınları.
- AKTAŞ, S. ve GÜNDÜZ, O. (2004). **Yazılı ve Sözlü Anlatım-Kompozisyon Sanatı**, Ankara, Akçağ Yayınları.
- AL-RUHBAN, A.N., AL-MUHANNİ, R.M. ve HAMAD, M.M. (2020). **Miftahu'l Arabiyye Yabancılar için Arapça Öğretim seti Orta Seviye (Okuma ve Yazma 3)**. İstanbul, Akdem Yayınları.
- ÇEPNİ, S. (2007). **Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş**, Trabzon, Pegem Akademi Yayıncılık.
- DEMİREL, Ö. (2003). **Yabancı Dil öğretimi**. Ankara, Pegem A Yayınları.
- DURMUŞ, M. (2013). **Yabancılara Türkçe Öğretimi**, Ankara, Grafiker Yayınları.
- EI-FAVZAN, A. İ., HUSEYN, M. E. ve FAZL, M. A. (2014). **El Arabiyyetü Beyne Yedeyk kitab-ı Es-Sani Kısım El- Evvel**, Riyad, Arabic For All Publish.
- EN-NAKA, M. K. (1985). **Talîmu'l-Lugati'l-Arabiyye lin-natikîn Bi Lugât Uhrâ**, Suudi Arabistan, Ümmü'l-Kurra Üniversitesi yayınları.
- KOÇ, H. ve ÖZTOPRAK, M. T. (2007). **Yazışma Teknikleri Örnekler ve Uygulamalar**, Ankara, Seçkin Yayınları.
- NUNAN, D. (2003). **Practical English Language Teaching**, the USA, McGraw Hill Publications.
- ÖZCAN, M., DEMİR, M., DAGBAŞI, G. ve ÇELİK, E. (2018). **Arapça Dil Becerilerinin Öğretimi**, İstanbul, Akdem Yayınları, 1. Baskı.
- Türk Dil Kurumu (2011). **Türkçe Sözlük**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları.

YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2008). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, Ankara, Seçkin Yayınları.

MAKALELER

BADGER, R. ve WHITE, G. (2000). “A Process Genre Approach To Teaching Writing”, **ELT Journal**, cilt 54, sayı 2, ss.153-160.

BALTACI, A. (2019). **Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)**, cilt 5, sayı 2, ss:369-370.

BOSTANCI, A. (2005). “İlahiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları ve Diğer Araç-Gereçlerin Tespit ve Analizi”, **Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, cilt 7, sayı 11

ÇAKIR, İ. (2010). “Yazma Becerisinin Kazanılması Yabancı Dil Öğretiminde NedenZordur?”, **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, cilt 1, sayı 28.

KAYA, B. (2013). “Yaratıcı Yazma Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Yapılan Çalışmalardan Bir Derleme”, **Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları**, cilt 1, sayı 2.

KÖSE, D. (2007). “Ortak Başvuru Metni’ne Uygun Türkçe Öğretiminin Başarıya Ve Tutuma Etkisi”, **Sosyal Bilimler Dergisi**.

KUŞÇU, E. (2016).“Yabancı Dil Olarak Fransızca Öğretiminde Yetişkinlere Yönelik Hazırlanmış Ders Kitaplarına Genel Bir Bakış”, **Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi**, cilt 9, sayı 47.

YAĞCI, G. (2017). “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri: Belarus Örneği, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı”, **Bellekten**.

TEZLER

ÜZÜM, E. C. (2002). “Türkiye’de Arapça Öğretimi Açısından el-‘Arabiyye li’n-Nâşi’in Ders Kitabının Değerlendirilmesi”, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

DİĞER KAYNAKLAR

Resmi Gazete (2012). Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği, sayı 28409.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (2013). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (2018). Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Öğrenme, Öğretme, Değerlendirme.

